

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Samlenotat vedr. rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012

Indholdsfortegnelse:

1. International aftale om et fælles europæisk patentdomstolssystem	2
2. Forslag til program for SMV'ers konkurrenceevne (COSME).....	18
3. Alternativ og online tvistløsning i forbrugersager	27
4. Forbrugerprogram 2014-2020	51
5. Direktiv om offentlige indkøb.....	57
6. Rådskonklusioner om governance af det indre marked og det digitale indre marked.....	82
7. Anerkendelsesdirektivet	91

1. International aftale om et fælles europæisk patentdomstolssystem

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Den europæiske patentreform har gennem mange år været forhandlet i regi af EU. Den består af to hovedelementer: Et fælles europæisk patentdomstolssystem og en patentbeskyttelsesmulighed ('enhedspatentering') med tilhørende oversættelsesordning.

Aftalekomplekset om det fælles europæiske patentdomstolssystem består af en aftale ('Agreement'), vedtægter ('Statute') samt procesregler ('Rules of Procedure').

Der er tale om en international mellemstatslig aftale om etablering af et fælles europæisk patentdomstolssystem. De kontraherende lande er i udgangspunktet de samme 25 EU-lande, som i marts 2011 etablerede det forstærkede samarbejde på patentområdet. I december 2011 tilsluttede Italien sig som det 26. EU-medlemsland arbejdet med domstolssystemet. En eventuel vedtaget aftale vil efterfølgende skulle ratificeres i hvert af de 26 kontraherende lande.

Aftalen er på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012 til politisk aftale.

Aftaleudkastet indebærer, at kompetencen vedrørende afgørelse af retstvi-ster vedrørende europæiske patenter (EPO-patenter) valideret i Danmark i langt de fleste tilfælde formelt set overføres fra danske domstole til den fælles europæiske patentdomstol. Da aftaleudkastet således indebærer afgivelse af suverænitet, vil dansk ratifikation kræve anvendelse af proceduren i grundlovens § 20, idet en endelig § 20 vurdering først foretages når aftalen er færdigforhandlet.

2. Baggrund

Europæisk industri mister konkurrenceevne og går glip af vækstpotentiale, fordi det, sammenholdt med USA og Kina, Japan og Korea, er for dyrt og besværligt at patentere og håndhæve patenter i Europa. Navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er der behov for, at der gives nemmere og billigere adgang til patentsystemet.

Derfor drøftes i regi af EU en reform af det europæiske patentsystem. En europæisk patentreform har været forhandlet i EU siden 2000. Med henblik på at fremskynde drøftelserne har Rådet (konkurrenceevne) i marts 2011 etableret et forstærket samarbejde på patentområdet med deltagelse af 25 EU-medlemslande. Kun Italien og Spanien stod på det tidspunkt uden for.

Den europæiske patentreform består af to hovedelementer. Et fælles europæisk patentdomstolssystem og en patentbeskyttelsesmulighed (*'enhedspatentering'*) med tilhørende oversættelsesordning.

Rådet (konkurrenceevne) har den 27. juni 2011 vedtaget en generel indstilling til de to forordningsforslag vedrørende enhedspatentering og tilhørende oversættelsesordning. Af teksten til de to forslag fremgår, at enhedspatentering først vil kunne træde i kraft, når der er etableret et fælles europæisk patentdomstolssystem, og såvel Rådet som Europa-Parlamentet behandler patentreformens to hovedelementer som en samlet pakke.

I forlængelse heraf forhandles aftalen om et fælles europæisk patentdomstolssystem. Det fælles europæiske patentdomstolssystem etableres ved en international mellemstatslig aftale, og efter vedtagelse skal aftalen ratificeres i hvert enkelt af de kontraherende medlemslande i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige bestemmelser. *I december 2011 har Italien som det 26. EU-medlemsland tilsluttet sig arbejdet med domstolssystemet.* Det er i udgangspunktet de nu 26 EU-lande, der indgår i det forstærkede samarbejde på patentområdet, som forhandler aftalen. Der er åbnet mulighed for, at også Spanien vil kunne tilslutte sig sidenhen, såfremt de måtte ønske dette.

Det *danske* formandskab prioriterer arbejdet med patentreformen højt og vil søge at opnå politisk enighed om aftalen *under deres formandskab*.

3. Formål og indhold

Håndhævelsen af patentrettigheder i Europa er i dag fragmenteret, omkostnings- og procestung. Det rammer ikke mindst SMV'erne uforholdsmæssigt hårdt. Der er situationer, hvor der føres sager om fx et patents gyldighed eller en påstået krænkelse parallelt ved domstole i flere lande, hvor patentet er valideret, da de nationale domstolskendelser udelukkende er gældende i det enkelte land. Samlet set kan et forløb med parallelle sager strække sig over en række år, hvor afgørelserne fra de enkelte landes domstole falder på forskellige tidspunkter. Tilmed er der risiko for, at afgørelserne får forskelligt udfald, hvilket øger den juridiske usikkerhed om den konkrete patentrettighed.

Et fælles europæisk patentdomstolssystem skal opfylde flere formål, herunder:

- Gøre det hurtigere, lettere og billigere for virksomhederne at håndhæve deres patentrettigheder i Europa.
- Skabe forenklinger, som samlet set kan nedbringe det totale antal af patenttvister i Europa.
- Udvikle ensartet praksis og dermed skabe større retssikkerhed, som kan føre til at virksomhedernes risici mindskes i forhold til ansvarspådragende krænkelser af eksisterende patentrettigheder.

Det fælles europæiske patentdomstolssystem skal have eksklusiv kompetence til at træffe afgørelser i de mest almindeligt forekommende typer af patenttvister for både almindelige europæiske patenter (EPO-patenter) og kommende europæiske patenter med enhedskarakter. Tvisterne vil kunne afgøres i en samlet proces med umiddelbar virkning for samtlige 26 kontraherende lande.

Samtidig skal der være mulighed for, at *alle* EU-medlemslande skal kunne deltage, såfremt de ønsker dette. I praksis betyder det, at Spanien vil kunne tilslutte sig for så vidt angår almindelige europæiske patenter, som er valideret i *Spanien*. *Italien har i december 2011 gjort brug af denne mulighed.*

Aftalekomplekset består af en aftale, vedtægter samt procesregler. *Derudover forelagde det polske formandskab på rådsmødet (konkurrenceevne), den 5. december 2011, et kompromisudkast, som indeholder en række justeringer og præciseringer.*

Aftaleudkastet indeholder følgende elementer:

Del I: Generelle og institutionelle bestemmelser

Kapitel I: Generelle bestemmelser

Det fælles europæiske domstolssystem etableres ved mellemstatslig aftale, og domstolssystemet har eksklusiv kompetence for både almindelige europæiske patenter og europæiske patenter med enhedskarakter. Domstolssystemet skal betragtes som en domstol fælles for medlemslandene med samme EU-retlige status som de kontraherende landes nationale domstole.

Aftalen gælder for alle europæiske patenter med enhedskarakter. Endvidere gælder aftalen for almindelige europæiske patenter, der er gældende på ikrafttrædelsesdatoen eller udstedt derefter, *jf. dog Del IV om overgangsbestemmelser og opt-out nedenfor*. Endelig gælder aftalen for supplerende beskyttelsesbeviser.

Kapitel II: Domstolen

Domstolssystemet består af en første instans, en appelinstans, et registrat og et center for voldgift og retsmægling. *Endvidere tilknyttes en dommeruddannelsinstitution.*

Førsteinstans består af en central afdeling samt lokale og regionale afdelinger. Alle lande kan etablere en lokal afdeling og såfremt der i et kontraherende land tre år i træk påbegyndes over 100 sager, kan der etableres op til yderligere to lokale afdelinger. *I det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 udvides dette, så der i hvert kontraherende land kan etableres op til i alt fire lokale afdelinger.* Kontraherende lande skal selv fastlægge lokale afdelingers sæde og stille de nødvendige faciliteter til rådighed. Derudover kan to eller flere kontraherende lande sammen etablere en regional afdeling. Landene skal fastlægge afdelingens sæde og sammen stille de nødvendige faciliteter til rådighed.

Alle dommerpaneler skal have multinational sammensætning. Sammensætningen af dommerpanelerne ved den centrale afdeling er to juridiske dommere af forskellig nationalitet samt en teknisk dommer fra den fælles dommerpulje. Ved de regionale afdelinger skal dommerpanelerne være sammensat af to juridiske dommere fra de pågældende lande og en juridisk dommer fra dommerpuljen.

Udgangspunktet er, at lokale afdelingers dommerpaneler er sammensat af en juridisk dommer fra det pågældende land og to juridiske dommere af anden nationalitet fra en fælles dommerpulje. I lokale afdelinger, hvor der tre år i træk er påbegyndt mere end 50 sager, vil sammensætningen være to juridiske dommere fra det pågældende land og en juridisk dommer af anden nationalitet fra den fælles dommerpulje. Ved alle lokale og regionale afdelinger skal der være mulighed for at få tilført en teknisk dommer, som ligeledes udpeges fra puljen.

Parterne kan uanset ovenstående altid beslutte, at sagen kan føres foran en enkelt dommer.

Appelinstansens dommerpaneler skal ligeledes være multinationalt sammensat og bestå af fem dommere, hvoraf de tre er juridiske og af forskellig nationalitet, og de to er tekniske.

Registratet fastlægges ved appelinstansen. Der etableres ligeledes underregistrater ved hver afdeling i første instans. Registraterne udfører administrationsarbejde for førsteinstans divisionerne.

For såvel den centrale afdeling i første instans som for appelinstanten gælder, at deres sæde endnu ikke er fastlagt.

Der etableres endvidere et administrativt udvalg og et finansudvalg samt et rådgivningsudvalg. Udvalgene sammensættes jvf. nedenfor.

Kapitel III: Dommere

Patentdomstolssystemet skal anvende både juridiske og tekniske dommere, som skal have erfaring med patentsager. Juridiske dommere skal være kvalificeret på et niveau tilsvarende, hvad der kræves for at opnå udnævnelse til dommer i det pågældende land. Tekniske dommere skal have en universitetsgrad og erfaring inden for det pågældende område. De skal endvidere have kendskab til civilret og proces, som er relevant i patentsager. Dommere udpeges af det administrative udvalg efter indstilling fra rådgivningsudvalget.

Der etableres desuden en dommerpulje bestående af juridiske dommere og tekniske dommere, hvoraf sidstnævnte skal dække alle relevante tekniske områder. Dommere fra dommerpuljen tildeles i udgangspunktet afdelingerne i første instans efter behov. Der etableres endvidere et efteruddannelsesprogram med henblik på at give potentielle dommerkandidater den fornødne erfaring med patentsager.

Kapitel IIIA: EU-retten forrang og fortolkning

Domstolssystemet skal anvende EU-retten og respektere dennes forrang og afgørelser fra EU-Domstolen vil være bindende for patentdomstolssystemet. Det indebærer, at domstolssystemet skal tilsikre korrekt anvendelse og fortolkning af EU-retten, herunder via præjudicielle forelæggelser for EU-Domstolen. Samme forpligtelser overfor EU-retten gør sig gældende for øvrige nationale domstole, der behandler sager, som involverer EU-ret.

De kontraherende lande er i fællesskab erstatningsansvarlige for det tilfælde, at der er lidt et tab som følge af patentdomstolssystemets krænkelse af EU-retten. I et sådant tilfælde kan skadelidte som udgangspunkt føre sin erstatningssag mod domstolssystemet i det kontraherende land, hvor vedkommende er bosiddende, har sit primære forretningssted eller forretningssted. Såfremt domstolssystemet kendes erstatningsansvarligt, skal det pågældende land udrede erstatning og efterfølgende kræve forholdsmæssige bidrag fra de øvrige kontraherende lande.

Kapitel IIIB: Retskilder og materielle bestemmelser

Domstolssystemet skal basere sine afgørelser på aftaleteksten, EU-retten, den Europæiske Patentkonvention, øvrige relevante internationale aftaler samt national ret.

Endvidere regulerer kapitlet en række materielle bestemmelser, herunder retsvirkningerne af udstedte patenter, begrænsninger m.v., altså en række bestemmelser der bl.a. beskriver, hvilke rettigheder patenthaver har til at udnytte sin udstedte patentret, eksempelvis eneretten til fremstilling og markedsføring.

Kapitel IV: Domstolssystemets kompetence

Der listes de typer af tvister, som falder under domstolssystemets eksklusive kompetenceområde, herunder krænkelser- og gyldighedstvister. Nationale domstole vedbliver at have kompetence for typer af tvister, der falder uden for domstolssystemets eksklusive kompetenceområde.

For så vidt angår sagstyper, der falder inden for domstolssystemets kompetenceområde, fastlægges første instans værneting for hver af de forskellige typer af tvister. Tvister vedrørende fx krænkelse kan således anlægges ved en lokal afdeling beliggende i det land, hvor den aktuelle eller truende krænkelse har fundet eller kunne finde sted (såkaldt fornærmedesværneting). Den vil imidlertid også kunne anlægges ved den lokale afdeling, som er beliggende i det land, hvor krænkeren er bosiddende eller har sit forretningssted.

I tilfælde, hvor der ikke findes lokale afdelinger i de pågældende lande, vil værneting være ved den regionale afdeling, som det respektive land er tilknyttet. Er det pågældende land ikke tilknyttet en regional afdeling, vil værneting være den centrale afdeling. *I det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 udvides mulighederne for at anlægge krænkelsessøgsmål direkte ved den centrale afdeling.*

Tvister om fx et patents gyldighed skal anlægges ved den centrale afdeling. I tilfælde, hvor en krænkelsespåstand medfører en modpåstand om, at det pågældende patent er ugyldigt, kan sagen videreføres på tre måder:

- 1) Spørgsmålet om gyldighed behandles ved den respektive lokale eller regionale afdeling, hvor også krænkelsessagen behandles.
- 2) Ugyldighedsspørgsmålet henvises til den centrale afdeling.
- 3) Med parternes samtykke henvises hele sagen til den centrale afdeling.

Skal spørgsmålet om gyldighed også behandles ved den regionale eller lokale division, skal der fra dommerpuljen tilknyttes en teknisk dommer, såfremt en sådan ikke allerede findes i dommerpanelet.

For almindelige europæiske patenter har domstolssystemets afgørelse virkning for de lande, hvor det pågældende patent er gyldigt. For europæiske patenter med enhedskarakter har domstolssystemets afgørelser virkning for de lande, hvor enhedskarakteren er trådt i kraft.

Kapitel V: Mediation og voldgiftcenter

Der etableres et mediations- og voldgiftcenter, hvor det skal være muligt for sagens parter at forlige sagen, inden der træffes en retslig afgørelse.

Del II: Finansielle bestemmelser

Domstolssystemets budget skal **på sigt** balancere og finansieres ved egne indtægter. Indtægterne skal hovedsageligt stamme fra retsafgifter, der fastsættes af det administrative udvalg. Såfremt domstolssystemet ikke kan opnå balance i budgettet, skal de kontraherende lande yde særlige bidrag. På ikrafttrædelsestidspunktet skal de kontraherende lande yde finansielle bidrag mhp. at etablere domstolssystemet. *I det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 lægges op til, at landebidrag i hvert fald skal ydes under den initiale overgangsperiode på syv år.*

Del III: Organisatoriske og processuelle bestemmelser

Kapitel I: Generelle bestemmelser

Statutten, som tilknyttes aftalen, skal i nærmere detaljer fastlægge domstolssystemets organisering. Tilsvarende skal procesreglerne, der skal komplementere aftalen og statutten, fastlægge detaljerede procedureregler for sager, der føres ved domstolssystemet. Procesreglerne skal vedtages af det administrative udvalg på baggrund af bred høring.

Domstolssystemet skal i videst mulig udstrækning gøre brug af elektroniske procedurer til fx afgivelse af parternes skriftlige indlæg. Procedurene skal som udgangspunkt være åbne for offentligheden.

Parter i en sag skal repræsenteres af advokater, der har tilladelse til at praktisere ved nationale domstole i de kontraherende lande. Alternativt kan en part lade sig repræsentere af en certificeret europæisk patentadvokat. Parternes repræsentanter må assisteres af patentagenter. For parternes repræsentanter gælder, at de skal nyde beskyttelse og immunitet mhp. at sikre uafhængig udførelse af deres hverv.

Kapitel II: Processprog

Ved en lokal eller regional afdeling i første instans er processproget et eller flere af de officielle sprog, der tales i det eller de lande, som er vært for eller deltager i den pågældende afdeling. Landene må dog også beslutte, at et eller flere af de tre officielle EPO-sprog (engelsk, tysk og fransk) anvendes. Endvidere er der mulighed for at parterne og/eller det kompetente dommerpanel beslutter at anvende det sprog, som patentet er udstedt på, som processprog. *I det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 kan domstolens præsident endvidere på anmodning fra en af sagens parter beslutte at ændre processproget.*

Ved den centrale afdeling er processproget det sprog, som patentet er udstedt på. Ved appelinstanten anvendes det sprog, der blev anvendt i første instans, dog kan parterne blive enige om at anvende et af de tre officielle EPO-sprog.

Oversættelse og tolkning skal anvendes i det omfang, det findes passende.

Kapitel III: Skriftlige, mellemliggende og mundtlige procedurer

Domstolssystemets procedurer er inddelt i en skriftlig procedure, en mellemliggende procedure og en mundtlig procedure, der skal tilrettelægges fleksibelt. I den mellemliggende procedure skal den refererende dommer på baggrund af de skriftlige indlæg kunne nedsætte en høring hovedsageligt mhp. at undersøge mulighederne for forlig. Domstolen kan vælge at undlade den mundtlige procedure, der skal give parterne mulighed for at forklare deres argumenter.

Kapitel IV: Domstolssystemets beføjelser

Domstolssystemet kan kræve, at en part skal frembringe beviser, som den anden part i tilstrækkeligt grad har påvist eksisterer. Domstolssystemet må endvidere tage initiativ til, at beviser bevares og inspicere ejendom af relevans for sagen. Domstolen må endvidere nedlægge fagedforbud.

På basis af påstand om direkte ugyldighed eller i tilfælde af modpåstand om ugyldighed skal domstolssystemet tage stilling til et patents gyldighed. Domstolssystemet kan tilbagekalde et patent delvist eller i sin helhed i overensstemmelse med Den Europæiske Patentkonvention artikel 138(1).

Domstolen kan i krænkelssager pålægge sagsøgte at fremlægge information om fx distributionskanaler, mængden af producerede produkter og priser samt identificere eventuelle tredjepersoner involveret.

Domstolssystemet skal kunne pålægge en krænker at betale erstatning til ret-tighedshaveren, således at denne stilles, som om der ikke var sket krænkelse. I udgangspunktet skal den part, der vinder sagen have sine sagsomkostninger dækket af den tabende part. Parter, der er fysiske personer, skal have mulighed for at ansøge om retshjælp.

Kapitel V: Appel

Afgørelser i første instans kan appelleres til appelinstanten. Bortset fra afgørelser vedrørende gyldighed skal indbringelse for appelinstanten ikke have suspensiv virkning i forhold til afgørelsen i første instans. Appelinstanten kan omgøre afgørelsen i første instans og i særlige tilfælde tilbagevise sagen til fornyet behandling i første instans.

Kapitel VI: Afgørelser

Domstolssystemets afgørelser skal træffes indenfor rammerne af parternes påstande. Afgørelser skal foreligge skriftligt og på proceduresproget. Afgørelser træffes af et flertal af dommere. Undtagelsesvist må en dommer i tilfælde af dissens tilkendegive sin holdning.

På hvilket som helst tidspunkt under proceduren kan en sag afsluttes ved forlig. Et patent kan dog ikke erklæres hverken helt eller delvist ugyldigt som følge af forlig.

På trods af en endelig afgørelse kan der, såfremt særlige betingelser er opfyldt, undtagelsesvist anmodes om genåbning af sagen.

Del IIIA: Implementering af aftalen

Det administrative udvalg skal sammensættes af en repræsentant for hvert af de kontraherende lande med Kommissionen som observatør. Hver repræsentant har en stemme. Beslutninger vedtages som udgangspunkt med mindst $\frac{3}{4}$ af stemmerne.

Budgetudvalget skal ligeledes sammensættes af en repræsentant for hvert af de kontraherende lande, der hver især har en stemme. Beslutninger vedtages med simpelt flertal bortset fra budgettet, der skal vedtages med mindst $\frac{3}{4}$ af stemmerne.

Rådgivningsudvalget er sammensat af uafhængige patentdommere og øvrige praktikere fra alle de kontraherende lande. Udvalgets medlemmer må således ikke være under instruks. Rådgivningsudvalget skal bl.a. assistere det administrative udvalg i forberedelsen af dommerudnævnelser.

Del IV: Overgangsbestemmelser

I en *initial* overgangsperiode på syv år fra aftalens ikrafttræden må sager om krænkelse eller gyldighed vedr. almindelige europæiske patenter fortsat anlægges ved de kompetente nationale domstole. Sager der ved overgangsperiodens udløb verserer ved de nationale domstole skal afsluttes dér. *Det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 indfører mulighed for at forlænge overgangsperioden med op til yderligere syv år.*

Almindelige europæiske patenter, der er gældende på ikrafttrædelsesdatoen kan desuden undtages permanent fra domstolssystemets eksklusive kompetence (opt-out). Tilsvarende gælder for ansøgninger, der er under sagsbehandling på ikrafttrædelsestidspunktet. Opt-out kræver, at der ikke er anlagt en sag ved domstolssystemet, der vedrørende det pågældende patent eller ansøgning, og

at ønsket om opt-out er meddelt registratet ikke senere end en måned inden overgangsperiodens udløb. En sådan opt-out kan til enhver tid tilbagekaldes.

Del V: Afsluttende bestemmelser

Aftalen skal ratificeres af de kontraherende lande i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Aftalen skal gælde på ubestemt tid og være åben for andre EU medlemslandes mulige tiltrædelse.

Når domstolssystemet har været i kraft i mindst seks år og mindst 2000 krænkelssager er afsluttet kan det administrative udvalg på basis af bred høring beslutte at ændre konkrete bestemmelser i aftalen. Det drejer sig konkret om dommerpanelernes sammensætning i første instans og tildeling af kompetencen til lokale og regionale afdelinger for afgørelse af sager vedrørende patenters gyldighed.

Aftalen træder i kraft *tidligst den 1. januar 2014 og når mindst 13* af de kontraherende lande, heriblandt de tre lande med flest gyldige almindelige europæiske patenter, har ratificeret aftalen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der er ikke tale om en EU-retsakt og Europa-Parlamentet har derfor, formelt set, ikke nogen rolle i aftalens tilblivelse. Europa-Parlamentet har imidlertid tilkendegivet, at man vil behandle patentreformens hovedelementer samlet. Som led i behandlingen af de to forordningsforslag vedr. enhedspatentering samt den tilhørende oversættelsesordning, er der i regi af Retsudvalget (JURI) fremsat udkast til en udtalelse vedr. aftalen om det fælles europæiske patentdomstolssystem.

I udkastet til udtalelse støtter Europa-Parlamentet etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem og opfordrer medlemslandene til hurtigst muligt at afslutte forhandlingerne og indgå aftalen. Europa-Parlamentet lægger især vægt på, at domstolssystemet skal forbedre vilkårene for små- og mellemstore virksomheder.

Europa-Parlamentet er i udkastet til udtalelse kommet med nogle få ændringsforslag. Det foreslås bl.a., at aftalen skal træde i kraft, når den er ratificeret af ni medlemslande. Herudover foreslås, at det først er efter en overgangsperiode på fem år, at dommerpanelerne i de lokale afdelinger skal være multinationale, og at denne overgangsperiode anvendes til træning af dommere.

Udkastet indeholder også støtte til anvendelsen af såvel juridiske som tekniske dommere. Endvidere foreslår Europa-Parlamentet en skærpelse af kravet til

vedtagelse af revisionsbestemmelsen, således at ændringer i dommerpanelernes sammensætning kræver enstemmighed.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der er tale om en mellemstatslig aftale.

6. Gældende dansk ret

Spørgsmålet om saglig kompetence og såkaldt stedlig kompetence (værneting) er i dag reguleret i retsplejelovens kapitel 21 og 22.

Civile retssager om patenter skal som udgangspunkt anlægges ved byretten som første instans, jf. retsplejelovens § 224. Retssager, hvor (bl.a.) patentloven har væsentlig betydning, kan alternativt anlægges ved Sø- og Handelsretten, såfremt parterne ikke har aftalt andet. Anlægges en sådan sag ved byretten, henviser byretten sagen til Sø- og Handelsretten efter anmodning fra en part, jf. retsplejelovens § 225.

Sager afgjort af byretten kan ankes til landsretten, og sager afgjort ved Sø- og Handelsretten kan ankes til Højesteret.

Anmodninger om foreløbige retsmidler, herunder forbud, indgives til fogedretten. Fogedrettens stedlige kompetence i forbudssager følger af retsplejelovens § 646. Fogedrettens afgørelser i forbudssager kan kæres til landsretten efter reglerne i kapitel 53, jf. retsplejelovens § 650. Da forbud er et foreløbigt retsmiddel, skal rekvirenten inden to uger efter forbuddets nedlæggelse anlægge en såkaldt justificationssag, jf. retsplejelovens § 648.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Såfremt aftalen vedtages, skal den efterfølgende ratificeres i Danmark. Aftalen medfører, at kompetencen for afgørelse af retstvister vedrørende almindelige europæiske patenter (EPO-patenter) valideret i Danmark overgår fra danske domstole til det fælles europæiske patentdomstolssystem. Da aftaleudkastet vil indebære afgivelse af suverænitet, vil dansk ratifikation kræve anvendelse af proceduren i grundlovens § 20, idet en endelig § 20 vurdering først foretages når aftalen er færdigforhandlet.

En dansk ratifikation af aftalen vil formentlig kræve tilpasninger i retsplejeloven, herunder i kapitel 21 vedr. saglig kompetence.

Statsfinansielle konsekvenser

Etablering og drift af det europæiske patentdomstolssystem vil formentligt få statsfinansielle konsekvenser for Danmark i en periode.

Udgangspunktet for forhandlingerne er, at domstolssystemets budget **på sigt** skal balancere via indtægter fra retsafgifter når overgangsperioden er udløbet. Der vil dog være tale om finansielle bidrag fra de kontraherende lande til etablering af domstolssystemet, ligesom der i hvert fald i **den initiale** overgangsperiode kan blive behov for særlige tilskud fra medlemsstaterne med henblik på at bringe budgettet i balance.

Kommissionen har igangsat arbejde med henblik på nærmere at afklare den samlede størrelse af etablerings- og driftsudgifterne. *I det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 er der samtidig fremlagt et bud på en fordelingsnøgle for de enkelte landes bidrag. Heraf fremgår at det årlige danske bidrag i overgangsperioden forventes at blive i størrelsesordenen 1,5-2 mio. kr.*

I en foreløbig analyse har Kommissionen estimeret, at domstolssystemets årlige budget – efter overgangsperiodens udløb - vil være i størrelsesordenen 45-60 millioner EURO årligt, som forudsættes fuldt finansieret af retsafgifterne

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have mærkbare positive samfundsøkonomiske konsekvenser i Danmark og EU. De samlede konsekvenser af indførelse af en fælles europæisk patentdomstol vurderes at påvirke incitamenterne til at innovere og beskytte opfindelser i Europa i positiv retning. Det er hensigten at styrke europæisk erhvervsliv i den globale konkurrence, hvor man hovedsageligt er oppe mod patentsystemer i USA, Japan, Kina og Korea, der alle har enklere håndhævelsessystemer end de, som findes i Europa i dag.

BusinessEurope har anslået at virksomhederne vil kunne spare omkostninger i størrelsesordenen € 300 mio. (2,25 mia. kr.) ved etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Etableringen af en fælles europæisk patentdomstol forventes at gøre det hurtigere, lettere og billigere for virksomhederne at håndhæve deres patentret-

tigheder i Europa, og dermed lette de administrative byrder for erhvervslivet i Danmark og resten af EU.

10. Høring

Aftaleudkast af 14. juni 2011 (11533/11) har den 7. juli 2011 været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål samt til øvrige relevante interessenter med høringsfrist den 18. august 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Advokatrådet, Lægemedelindustriforeningen (Lif), Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR), Patentagentforeningen, Danske advokater samt SØ- og Handelsretten (S&H).

DI anfører, at etableringen af et EU-patentsystem er afgørende for innovative danske virksomheder, da det i betydeligt omfang vil understøtte virksomhedernes investeringer i forskning, udvikling og kommercialisering ved udbredelse af den juridiske beskyttelse i Europa.

DI fremhæver ligeledes, at patentsystemet, er af stor betydning for en styrket europæisk konkurrenceevne. DI påpeger, at DI fra begyndelsen har bakket op om, at regeringen støttede et forstærket samarbejde vedrørende fælles patentbeskyttelse i EU.

DI finder det helt afgørende for systemets effektivitet, at der etableres en central patentdomstol, der på kompetent vis kan løse de tvister om patenter med høj retssikkerhed og en høj grad af forudsigelighed for virksomhederne. Især er det praktisk og politisk afgørende, at systemet indrettes på en ikke-diskriminerende måde, der tilgodeser de innovative mindre og mellemstore virksomheder.

DI finder det positivt, at der søges en mellemstatslig aftale, således at de mange besparelspotentialer snart kan realiseres og opfordrer regeringen til at fortsætte arbejdet med etableringen af en fælles europæisk patentdomstol under det danske formandskab.

Lif påpeger, at Lif helt overordnet støtter forslaget om en fælles europæisk patentdomstol, herunder hele grundtanken om højere grad af ensretning eller harmonisering af patentsager i EU samt forbedring af retssikkerheden og effektivisering.

DI, Lif, Advokatrådet, Danske Advokater, Patentagentforeningen, FiR samt S&H anfører en række uløste problemstillinger og u hensigtsmæssigheder i det forelagte udkast, som indebærer, at der rejses en række betydelige retssikker-

hedsmæssige spørgsmål. Ligeledes påpeges at væsentlige dele af det samlede aftalekompleks endnu ikke er udarbejdet.

DI, Lif og S&H påpeger således, at der er risiko for forumshopping, idet sag kan anlægges enten hvor en formodet krænker, har sit forretningssted eller hvor en formodet krænkelser har fundet sted.

DI, Lif og FiR påpeger at de divergerende kriterier for dommersammensætningen i første instans er uhensigtsmæssige og giver anledning til grundlag for forskellig behandling af sagerne. FiR anfører endvidere at sammenholdt med bestemmelsen om sprogeregimet forekommer det vanskeligt at kunne finde dommere, der besidder såvel den nødvendige juridiske kunnen som de nødvendige sprogkundskaber.

Lif finder, at den foreslåede løsning udgør en risiko for store variationer fra domstol til domstol, som strider mod idéen om en fælles europæisk domstol. Det drejer sig i vid udstrækning om at udkastet på en række områder ikke i tilstrækkelig omfang opfylder grundlæggende krav om forudsigelighed, lige adgang til retten, lige behandling af forskellige nationaliteter og retten til at parterne selv kan tilrettelægge deres sag.

Lif understreger nødvendigheden af, at procedurereglerne formuleres meget udførligt og præcist for at sikre kvalitet og forudsigelighed. Lif, DI, Advokatrådet og FiR udtrykker bekymring ved at procedurebestemmelserne ikke skal vedtages politisk, men af den administrative komite.

S&H påpeger, at der skal træffes en politisk beslutning, der for første gang overfører dømmende kompetence fra Danmarks nationale domstole til en internationale domstol. Henset til, at der er tale om betydningsfuld suverænitetsafgivelse, bør grundlaget for den fælles patent-domstol være af højeste og mest gennemarbejdede kvalitet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle 26 kontraherende lande støtter generelt op om etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem.

Det ventes, at placering af sæder bliver hovedgenstand for drøftelserne, men at også budget og finansiering, processprog, procesregler samt bestemmelserne om aftalens revision og ikrafttrædelse kan blive temaer.

For så vidt angår budget og finansiering drøftes det, hvorvidt budgettet fuldt ud skal finansieres af retsafgifter eller om medlemslandene skal yde supplerende tilskud. Flere lande har i de foreløbige drøftelser refereret til konklusio-

ner vedtaget af Rådet (konkurrenceevne) i december 2009, hvori det fremgår, at målet er et selvfinansierende system, men at der i overgangsperioden kan være behov for bidrag fra medlemslandene. Andre lande er mere positive i forhold til muligheden for landebidrag, da det vil give mulighed for at fastsætte lavere retsafgifter.

I forlængelse heraf udestår tillige at identificere en fordelingsnøgle for de kontraherende landes andel af finansieringen. Der er foreløbigt lanceret tre modeller. En model baseret på patent- og patentsagsaktivitet i de enkelte lande, en model hvor finansieringen delvist sker via patentgebyrer indbetalt til EPO og en model baseret på de kontraherende landes relative BNI.

For så vidt angår drøftelserne af processprog ventes disse især at omhandle, hvorvidt sprogregimet kan begrænses for dermed at spare besvær og udgifter til oversættelse mv. Drøftelserne har betydning på drøftelserne af domstolens budget, da oversættelse og tolkning forventeligt vil udgøre en forholdsvis stor del af de samlede udgifter.

For så vidt angår procedurereglerne så er der lagt op til, at disse beslutes af den administrative komite efter aftalens indgåelse. Dette har mange lande haft forbehold overfor.

For så vidt angår dommersammensætning så har industrien understreget behovet for en reel multinational sammensætning. Dette støttes af et flertal af landene og er reflekteret i det nuværende aftaleudkast.

For så vidt angår spørgsmålet om revision drøftes det, hvorvidt konkrete ændringer i aftalen kan vedtages med $\frac{3}{4}$ flertal eller med enstemmighed blandt de kontraherende lande. I forslaget er indført en særlig revisionsmulighed vedrørende dommerpanelernes sammensætning i første instans og tildeling af kompetencen til de lokale og regionale afdelinger for afgørelse af sager vedrørende patenters gyldighed, da flere af de kontraherende lande har mindre forbehold ved disse elementer.

For så vidt angår ikrafttrædelse drøftes spørgsmålet om, hvor mange lande der skal have ratificeret, for at aftalen kan træde i kraft. Hensynet er, at det ikke skal være muligt, at blot et eller få lande kan blokere for ikrafttrædelsen eller trække den unødigt hen. Samtidig har i hvert fald et land bebudet, at aftalen kun vil kunne ratificeres efter folkeafstemning. En stor del af landene har tilkendegivet, at man ønsker ratifikation fra et meget højt antal lande før ikrafttrædelsen udløses. Omvendt er en anden gruppe lande tilhængere af et forholdsvis lille antal. *Af det polske formandskabs kompromisforslag fra december 2011 fremgår at mindst 13 lande, herunder Tyskland, Frankrig, og UK, skal have ratificeret aftalen, for at den kan træde i kraft.*

Det er vurderingen, at der er en tendens til at partnerne nærmer sig hinanden og forhandlingerne vil kunne afsluttes snarest.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter reformen af det europæiske patentsystem, herunder etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem. Det er regeringens holdning, at den europæiske patentreform vil være med til at styrke incitamenterne til at innovere og beskytte opfindelser i Europa og dermed bidrage til at understøtte europæisk vækst og europæiske virksomheders innovativitet, samt styrke europæisk erhvervsliv i den globale konkurrence, hvor man er oppe mod mere effektive patentsystemer i fx USA, Japan, Kina og Korea.

Det er regeringens generelle holdning, at domstolssystemet skal indebære en høj grad af retssikkerhed, skal være holdbar på sigt og skal kunne levere afgørelser af høj kvalitet. Dette er bl.a. centralt i forhold til spørgsmålene om processprog, procesregler, dommersammensætning, værneting og ikrafttrædelse.

Det er endvidere Regeringens generelle holdning, at der skal anlægges en omkostningsbevidst tilgang til domstolssystemets budget og at medlemsstaternes medfinansiering skal begrænses. Regeringen støtter derfor målsætningen om, at systemet skal være brugerfinansieret.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. september 2011 til orientering og den 30. november 2011 til forhandlingsoplæg.

2. Forslag til program for SMV'ers konkurrenceevne (COSME)

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2011 fremlagt forslag til forordning om etablering af et program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (COSME), der i vidt omfang viderefører eksisterende initiativer under det nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) i den kommende nye EU-budgetperiode for 2014-2020. COSME er således en del af forhandlingerne omkring den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) for 2014-2020, som forhandles i Rådet (ECOFIN).

COSME har til formål at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed, fremme iværksætterkulturen og forbedre SMV'ers vækst i EU. Den samlede finansieringsramme foreslås at udgøre 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.) fordelt over syv år (2014-2020), men det endelige beløb afhænger af forhandlingerne om MFF.

COSME indeholder fire hovedområder:

1. *Fremme af adgang til finansiering*
2. *Fremme af iværksætteri*
3. *Fremme af adgang til markeder*
4. *Rammebetingelser for virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed i EU*

COSME er en del af MFF, som fastlægger loftet for EU's udgifter i perioden 2014-2020, og har således statsfinansielle konsekvenser, da det samlede udgiftsniveau for perioden 2014-2020 har direkte betydning for størrelsen af de årlige budgetter og dermed for det danske EU-bidrag.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2011) 834 af 30. november 2011 fremlagt forslag til forordning om etablering af et program for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er (2014-2020) (COSME). Forslaget er oversendt til Rådet den 30. november 2011 i dansksproget version. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 175 og 195 og behandles i øjeblikket af Rådet (konkurrenceevne) og Europa-Parlamentet i fællesskab efter den almindeli-

ge lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

COSME viderefører mange aktiviteter fra det nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP), som udløber i 2013. *COSME* vil være gældende fra 2014 til 2020 med en foreslået samlet finansieringsramme på 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.). Heraf foreslås ca. 1,4 mio. euro (ca. 10,4 mia. kr.) reserveret til de finansielle instrumenter. *COSME*'s hovedvægt er således lagt på udviklingen af de finansielle instrumenter. Den endelige beløbsramme vil blive fastlagt i forbindelse med forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme for 2014-2020. Rådet (konkurrenceevne) forhandler således i øjeblikket alene den procentvise fordeling af *COSME*'s samlede budget til de fire hovedaktiviteter i *COSME*.

3. Formål og indhold

Programmets overordnede formål er at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed – herunder inden for turismesektoren – og at fremme iværksætterkulturen og SMV'ers vækst i EU.

Initiativer under *COSME* skal;

- fremme rammebetingelserne for virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed i EU – herunder inden for turismesektoren.
- forbedre SMV'ers adgang til finansiering i form af egenkapital via investeringer i SMV'ers vækstfaser og via øget risikodeling til dækning af SMV'ers lån.
- forbedre adgangen til markederne i EU og globalt i form af støtte til SMV'er via Enterprise Europe-netværket og et forbedret internationalt industrielt samarbejde.
- fremme iværksætterkulturen i form af øget iværksætterfærdigheder og -holdninger – særligt blandt nye, unge og kvindelige iværksættere i EU.

Målgruppen for *COSME* er iværksættere, erhvervsfremmeorganisationer og SMV'er. *COSME* er led i implementeringen af Kommissionens målsætninger i Europa2020-strategien og de tilhørende Europa2020-flagskibsinitiativer.

I forslaget til COSME foreslår Kommissionen, at COSME er åben for deltagelse for medlemmer af den europæiske frihandelssammenslutning (EFTA), det europæiske økonomiske samarbejdsområde (EEA), nuværende og potentielle kandidatlande i EU samt, når særlige betingelser er opfyldt, lande der falder inden for EU's naboskabspolitik. Dertil kommer, at juridiske en-

heder fra tredje lande kan deltage i programmet selvom deres ophavsland ikke deltager.

COSME gennemføres via årlige arbejdsprogrammer som fremsættes af Kommissionen, og som skal klarlægge formål, forventede resultater, implementeringsmetode, tidshorisont og beløbsramme for alle planlagte aktiviteter under COSME. Kommissionen foreslår ligeledes etablering af en forvaltningskomité, hvilket er lig med nuværende praksis under CIP.

Selve administrationen af COSME vil i vidt omfang blive lagt ud til eksterne aktører. Det foreslås blandt andet, at *EIB-Gruppen, som består af den Europæiske Investeringsbank (EIB) og den Europæiske Investeringsfond (EIF)*, forvalter de finansielle instrumenter på vegne af Kommissionen, og *Forvaltningsorganet for Konkurrenceevne og Innovation (EACI)* forvalter *COSME's* SMV-relaterede initiativer.

Det er Kommissionens målsætning at fremme synergier med andre EU-programmer som fx Strukturfonden og EU's mikrofinansieringsfacilitet Progress samt at undgå overlap med eksisterende initiativer – særligt inden for fremme af iværksætterkultur og -færdigheder. De finansielle instrumenterne vil ligeledes være komplementære med de kapitalinstrumenter, der tilbydes i regi af det nye rammeprogram for forskning og innovation – Horizon2020.

Der lægges op til, at COSME's budget fordeles på følgende fire hovedområder:

Adgang til finansiering

Kommissionen foreslår, at SMV'ers adgang til finansiering af opstart og vækst styrkes i form af egenkapital og nye lånemuligheder. Forslaget sigter mod at målrette de finansielle instrumenter til forskellige faser i virksomhedernes livscyklus – herunder til opstart, ekspansion og i forbindelse med ejerskifte.

De finansielle instrumenter foreslås administreret af EIF i samarbejde med finansielle institutioner i de enkelte medlemsstater. Denne administrationsform er identisk med forvaltningen af de finansielle instrumenter under det nuværende CIP.

Således foreslås etablering af en egenkapitalfacilitet for vækst, der skal foretage investeringer i SMV'ers vækstfase – især i form af venturekapital og mezzaninkapital. Det foreslås *blandt andet*, at investeringer til SMV'er enten udmøntes direkte gennem EIF eller via funds-of-funds investeringer,

som er investeringsforeninger, der investerer i andre investeringsforeninger.

Derudover foreslås etablering af en lånegarantifacilitet, som enten direkte gennem EIF eller via andre finansielle formidlere skal øge risikodelingen til dækning af SMV'ers lån.

Med de finansielle instrumenter under COSME ønsker Kommissionen at forbedre den grænseoverskridende og multinationale adgang til finansiering for SMV'er.

Fremme af iværksætteri

Kommissionen foreslår, at COSME fremmer iværksætteri *gennem blandt andet udveksling af bedste praksis politikker. Det foreslås, at der særligt rettes fokus på nye, unge og kvindelige iværksættere. COSME rummer desuden forslag til, at medlemsstaterne kan opnå støtte til fremme af nationale iværksætteruddannelser, -færdigheder og -kultur. Initiativerne forventes udmøntet i form af kampagner, events samt udvekslingsaftaler mellem iværksættere og virksomheder mv.*

SMV'ers internationalisering og adgang til markeder

Kommissionen foreslår, at Enterprise Europe Netværket (EEN) under CIP-programmet videreføres *under COSME. Kommissionen sigter mod, at EEN skal fungere som "one-stop-shop" for SMV'ers forretningsudvikling på de europæiske markeder og på markeder uden for EU. Det indebærer skræddersyet assistance i forbindelse med SMV'ers udviklingsaktiviteter i EU samt rådgivning om SMV'ers muligheder for støtte via EU-programmer*

ENN er et netværk af organisationer, hvor virksomheder kan finde hjælp til at udnytte det indre marked bedst muligt.

Der foreslås ligeledes specifik støtte til at facilitere SMV'ers adgang til markeder uden for EU og til at understøtte eksisterende eksportstøttefaciliteter. Det inkluderer blandt andet øget fokus på rådgivning i SMV'ers håndtering af standarder og regulativer samt beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande. Øget internationalt samarbejde foreslås endvidere iværksat for at reducere forskelle i den industrielle erhvervsregulering mellem EU og de vigtigste handelsmarkeder.

Fremme af rammebetingelser for SMV'ers konkurrenceevne og bæredygtighed i EU

Kommissionen foreslår, at der ydes støtte til initiativer, der styrker SMV'ers konkurrenceevne og bæredygtighed i form af forbedrede erhvervsfremmepolitikker i EU. Dette inkluderer blandt andet udveksling af bedste praksis politik-

ker blandt EU's medlemsstater og øget fokus på at adressere nye internationale aspekter i EU's konkurrenceevnepolitik.

Der foreslås ligeledes initiativer, der skal stimulere udviklingen af nye markeder, produkter og services inden for de mest konkurrencedygtige forretningsmodeller og værdikæder i den europæiske industri. Desuden foreslås støtte til udviklingen af infrastruktur, perspektivrige klynger, virksomhedsnetværk samt en udbygning af EU's initiativer inden for turisme og nye forretningskoncepter for forbrugsvarer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet skal høres i henhold til TEUF artikel 294. Forslaget behandles af Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget).

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionens fremhæver, at forslaget er på linje med Lissabontraktaten, idet fokus særligt er rettet mod markedssvigt, der bedst håndteres på EU-niveau. Kommissionen lægger i forslaget ikke op til, at de foreslåede EU-initiativer skal erstatte nationale tiltag. De skal derimod tilføje en europæisk dimension og tilskynde til øget koordination og tværnationalt samarbejde.

COSME er et fællesskabsinstrument, der viderefører en række af de eksisterende initiativer fra CIP, der blandt andet støtter tiltag i medlemsstaterne, udbredelse af bedste praksis i EU og fremme af adgang til finansiering via EIF. Ansvarer herfor deles mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

På det foreliggende grundlag er det regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har statsfinansielle konsekvenser.

COSME er en del af MFF, som fastlægger loftet for EU's udgifter i perioden 2014-2020. COSME har dermed statsfinansielle konsekvenser, da det samlede udgiftsniveau for perioden 2014-2020 har direkte betydning for størrelsen af de årlige budgetter og dermed for det danske EU-bidrag. De 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.), der er afsat i Kommissionens forslag vil, med den eksisterende EU-budgetfinansieringsnøgle, føre til et dansk bidrag i størrelsesordenen 378 mio. kr. i perioden 2014-2020.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsmæssige konsekvenser.

Da COSME har til formål at styrke SMV'ernes vækst og konkurrenceevne i EU, forventes COSME at styrke de generelle rammevilkår for SMV'er, deres adgang til finansiering samt forbedre den europæiske iværksætterkultur. Samlet forventes på den baggrund en styrket økonomisk vækst og produktivitet.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget er sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 15. december 2011 *med høringssvar fra DI, Dansk Standard (DS), LO, Dansk Byggeri og Finansrådet.*

DI støtter Kommissionens målsætninger om at forbedre mindre og mellemstore virksomheders vækstmuligheder (MMV'er). DI understreger samtidig vigtigheden af, at der foretages en tættere koordination mellem EU-initiativer og eksisterende regionale og nationale initiativer, så eventuel dobbeltarbejde og ineffektiv udnyttelse af ressourcerne undgås. DI fremhæver følgende anbefalinger til COSME:

- opfordrer til, at initiativer under COSME implementeres så tæt på virksomheden som muligt for at sikre tilstrækkeligt højt fagligt niveau og kritisk masse,
- støtter, at COSME understøtter forbedrede rammevilkår for især MMV'er – særligt i forhold til at sikre et velfungerende indre marked og en effektiv regulering. DI efterspørger dog mere ambitiøse mål for

Kommissionens målsætninger for reduktion af de administrative byrder og anbefaler, at målene suppleres med et nettoreduktionsmål,

- støtter, at der via COSME arbejdes for at styrke og øge iværksætteri i EU. DI ønsker i den forbindelse, at målsætningerne suppleres med konkrete mål for stigning i både iværksættere og vækstiværksættere,
- støtter, at en stor andel af midlerne i COSME er afsat til de finansielle instrumenter og opfordrer Kommissionen til at følge finansieringssituationen nøje og om nødvendigt øge instrumenternes andel i det samlede program,
- anbefaler, at der i tillæg med etablering af en lånegaranti- og egenkapitalfacilitet også etableres en mezzaninkapitalfacilitet for at øge MMV'ers finansieringsmuligheder og gøre EU's finansielle instrumenter attraktiv for en større kreds af virksomheder,
- støtter, at EU understøtter virksomhedernes adgang til det indre marked og markederne uden for EU – særligt via fjernelse af handelshindringer. DI opfordrer i den forbindelse, at nye initiativer i COSME koordineres med det eksisterende SOLVIT-initiativ,
- forholder sig skeptisk over for at udvide Enterprise Europe Netværket til også at omfatte rådgivning og information om internationale forhold. DI opfordrer til, at Enterprise Europe Netværket fokuserer på eksisterende kerneaktiviteter frem for at udvide erhvervsserviceaktiviteterne, idet det øger risiko for overlap med aktiviteter på lokalt, regionalt og nationalt plan. DI anbefaler, at der arbejdes for at kvalificere Enterprise Europe Netværkets eksisterende aktiviteter, udbrede kendskabet til netværket og forbedre kundetilfredsheden.

DS støtter forslaget indsats for at styrke de europæiske SMV'ers konkurrenceevne og eksportpotentiale. DS påpeger, at standarder ofte er forudsætningen for, at SMV'er har mulighed for at afsætte deres produkter eller tjenesteydelser i både EU og globalt. DS støtter, at der via finansieringen af Enterprise Europe Netværket specifikt fremhæves støtte til SMV'er, hvad angår standarder i andre bestemte tredjelande. DS ønsker endvidere, at videndeling, rådgivning og igangsættelse af projekter i forbindelse med implementering og anvendelse af standarder generelt styrkes i COSME-programmet.

LO støtter forslaget og opfordrer til, at der gennemføres en grundig evaluering af det nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) og ses på værdien af andre relevante tiltag, inden der igangsættes et nyt program.

Dansk Byggeri støtter forslaget og fremhæver behovet for at lette virksomhedernes adgang til finansiering, som vurderes at være mere aktuelt, end da nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) blev igangsat. Desuden fremhæver Dansk Byggeri, at reduktion af virksomheders administrative byrder fortsat bør have fokus.

Finansrådet støtter Kommissionens målsætning om at fremme SMV'ers adgang til kapital, men påpeger, at man i stedet for at etablere nye finansielle instrumenter bør kanalisere eventuelle nye EU-midler ind i eksisterende nationale ordninger, som eksempelvis Vækstfonden, der efter Finansrådets vurdering fungerer tilfredsstillende.

Finansrådet støtter i udgangspunktet forslaget om at etablere en europæisk lånefacilitet og fremhæver, at eventuelle europæiske risikodelingsmodeller får en karakter, som aflaster nationale pengeinstitutters kapitalkrav. Finansrådet støtter ligeledes etableringen af en europæisk egenkapitalfacilitet, der efter rådets vurdering kan bidrage til at skabe vækst i SMV'erne, da markedet for venturekapital og mezzaninkapital endnu ikke er udbygget tilstrækkeligt.

Desuden ønsker Finansrådet, at procedurer for tildeling af vækstkaution forenkles, og at der er lige adgang for alle medlemsstater til at anvende COSME's finansieringsinstrumenter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt forventes et bredt flertal af medlemsstaterne at støtte en prioritering af de finansielle instrumenter i COSME's samlede budget, ligesom der forventes en bred opbakning til at adressere SMV'ernes behov i den europæiske økonomi, fremme synergier med øvrige EU-programmer og lette virksomhedernes adgang til COSME.

Turisme har været drøftet særskilt i forbindelse med forhandlingerne af COSME-programmet, i det flere lande ønsker at fremhæve turismesektoren frem for andre sektorer. Formandskabet har i den forbindelse arbejdet for at finde et kompromis, hvor der ikke fokuseres på enkelte sektorer.

Vedrørende SMV'ers internationalisering forventes et flertal af medlemsstaterne at prioritere, at COSME ikke overlapper med eksisterende nationale aktiviteter – særligt i forbindelse med initiativer til at fremme virksomheders adgang til markeder.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter målsætningen om at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed, fremme af iværksætterkulturen og forbedre SMV'ers vækst og adgang til finansiering i EU.

Generelt er det regeringens holdning, at initiativer i COSME bidrager med en EU-merværdi, gennemføres effektivt, samordnes med eksisterende natio-

nale tiltag, styrker erhvervslivets europæiske rammebetingelser og fremmer grøn vækst.

Vedrørende adgang til finansiering, bør omkostninger forbundet med administrationen af de finansielle instrumenter minimeres for at sikre større vilighed for finansielle aktører i de enkelte medlemslande til at påtage sig opgaven som formidlere af de finansielle instrumenter under COSME.

Vedrørende turisme er det regeringens udgangspunkt, at turismesektoren bør vægtes på lige fod med andre sektorer samtidig med, at turismesektorens positive vækspotentiale anerkendes.

Vedrørende internationalisering af SMV'er er regeringen positiv over for EU-tiltag, som bringer merværdi i forhold til nationale tiltag på en måde, så disse ikke duplikeres.

Da programmet er en del af den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 er det regeringens holdning, at forhandlingerne om programmet ikke bør have præjudicerende virkning i forhold til forhandlingerne om MFF.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Alternativ og online tvistløsning i forbrugersager

Forslag til direktiv om alternativ tvistbilæggelse på forbrugerområdet¹

Forslag til forordning om onlinetvistbilæggelse på forbrugerområdet²

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Kommissionen har den 1. december 2011 fremsendt et direktivforslag om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet (ADR) og et forordningsforslag om onlinetvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet (ODR) til Rådet.

Det fremgår af forslaget, at formålet med et fælles ADR system i EU er at bidrage til et velfungerende indre marked og at opnå en høj grad af forbrugerbeskyttelse ved at sikre muligheden for alternativ tvistbilæggelse på tværs af landegrænserne i EU.

Formålet med en ODR-platform er at skabe en internet platform, der gør det nemmere for forbrugere at klage online på tværs af landegrænserne i EU over online køb og dermed få adgang til alternative tvistbilæggelsesmuligheder i andre lande.

Forslagene komplementerer hinanden og vil derfor blive behandlet samlet.

Forslagene forventes at blive sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012 med henblik på generel indstilling.

Forslagene forventes at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget vurderes at have mulige statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen har foretaget en række undersøgelser, herunder en generel høring, om behovet for fælles EU-regler om alternativ tvistbilæggelse (ADR) i forbrugersager. Det vil sige løsning af tvister udenfor det almindelige domstolssystem.

¹ ATB benævnes normalt ADR (forkortelse af Alternative Dispute Resolution)

² OTB benævnes normalt ODR (forkortelse af Online Dispute Resolution)

Ifølge Kommissionen har undersøgelserne vist, at det kan være en barriere for køb af varer på tværs af landegrænserne i EU, at der ikke er mulighed for alternativ udenretslig tvistbilæggelse, og at alternativ tvistbilæggelse kan være en billig, enkel og hurtig løsning på forbrugertvister. For virksomheder kan alternativ tvistbilæggelse derudover være et redskab til at bevare virksomhedens omdømme og forbrugernes tillid.

Kommissionen har den 1. december 2011 fremsendt et direktivforslag om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet (ADR) og et forordningsforslag til forordning om onlinetvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet (ODR) til Rådet.

Alternativ tvistbilæggelse indgår som et af de 12 nøgleinitiativer i Akten for Det Indre Marked, der skal vedtages inden 2012 ligesom forslaget er en del af Kommissionens Digitale Agenda.

I en erklæring fra Det Europæiske Råd af 30. januar 2012 fremgår det, at det fortsat er en prioritering med en hurtig behandling af de forslag, der har størst vækstpotentiale, og Rådet opfordrer derfor til en hurtig indgåelse af aftale om regler for online tvistbilæggelse, senest i juni 2012.

3. Formål og indhold

Det fremgår af Kommissionens forslag, at formålet med et fælles ADR system i EU er at bidrage til et velfungerende indre marked og at opnå en høj grad af forbrugerbeskyttelse ved at sikre muligheden for alternativ tvistbilæggelse på tværs af landegrænserne i EU.

Formålet med en ODR-platform er at skabe en internet platform, der gør det nemmere for forbrugere at klage online på tværs af landegrænserne i EU over online køb og dermed få adgang til alternative tvistbilæggelsesmuligheder i andre lande.

Forslagene komplementerer hinanden og vil derfor blive behandlet samlet.

Forslaget om alternativ tvistbilæggelse (ADR) har følgende indhold:

Anvendelsesområde

Direktivet gælder for tvister mellem forbrugere og erhvervsdrivende (B2C) både nationalt og på tværs af landegrænserne i EU. Ifølge forslaget skal det være muligt at klage over alle varer og tjenesteydelser uanset værdien af varen og uanset hvilken varetype, der klages over. Det skal være muligt for både forbrugere og erhvervsdrivende at klage over hinanden. Direktivet gælder ikke

for klager mellem erhvervsdrivende, men direktivet forhindrer ikke, at medlemsstaterne vedtager eller opretholder klagesystemer for sådanne tvister.

Med Kommissionens forslag afskæres ikke evt. domstolsprøvelse, og det bliver ikke obligatorisk at have benyttet sig af en alternativ klagemulighed før evt. domstolsprøvelse.

Klagesystemet

Hovedformålet er, at der skal være en klagemulighed i alle lande for alle typer af varer og tjenesteydelser. Udgangspunktet er, at medlemslandene så vidt muligt skal kunne bevare deres eksisterende klagesystemer. Der er dog en række krav om effektivitet, gennemsigtighed og rimelighed, som de enkelte klagesystemer skal leve op til:

- Det skal være muligt at klage online og at udveksle oplysninger elektronisk.
- Klagesystemet skal kunne håndtere både nationale klager og klager på tværs af grænserne i EU.
- Det skal være gratis eller kun koste et beskedent beløb at klage.
- Sagsbehandlingstiden må som udgangspunkt ikke være længere end 90 dage.

Klagesystemerne skal være upartiske og besidde den nødvendige ekspertviden, og det skal være muligt for en forbruger at benytte sig af klagesystemet uden brug af bistand. En forbruger skal have mulighed for at benytte sig af bistand, hvis vedkommende ønsker det.

Det skal være muligt både online og offline at få relevant information om klagesystemernes virkemåde og fremgangsmåde.

Medlemsstaterne skal sikre, at klagesystemerne offentliggør oplysninger om deres klageorgan og derudover sikre, at kravene til klagesystemerne er opfyldt. Oplysningerne skal bl.a. vedrøre finansieringskilde, procedureregler, evt. omkostninger ved klagen og retsvirkningerne af en klage.

Forbrugerinformation og samarbejde

Erhvervsdrivende skal informere forbrugere om, hvilket klagesystem de kan benytte ved en evt. klage, og den erhvervsdrivende skal oplyse, hvorvidt vedkommende forpligter sig til at anvende klagesystemet til at løse en eventuel tvist med. Informationen skal gives på den erhvervsdrivendes hjemmeside, samt kontrakt og faktura.

Ved klager på tværs af landegrænser skal forbrugeren have mulighed for at få hjælp til at få adgang til de relevante klageorganer, f.eks. via det europæiske

netværk af forbrugercentre (ECC-centre), som i Danmark er det danske EU-center Forbruger Europa.

Der skal offentliggøres en liste over klagesystemer, og medlemsstaterne skal sikre, at klagesystemerne samarbejder om løsningen af grænseoverskridende tvister.

Der lægges op til, at der skal ske en erfaringsudveksling mellem klagesystemerne og det eksisterende håndhævelsessamarbejde i EU, som i Danmark varetages af Forbrugerombudsmanden.

Hvert land skal udpege en myndighed, som skal overvåge og kontrollere, at klageorganerne lever op til de fastsatte regler, herunder bl.a. opbygning, finansiering og regler for sagsbehandlingen.

Mindst én gang om året skal klagesystemerne give den kompetente myndighed oplysning om en række forhold, bl.a. antal modtagne klager, gennemsnitlig sagsbehandlingstid og evt. efterlevelseshesprocent.

Den kompetente myndighed skal på denne baggrund vurdere, om klagesystemerne lever op til de i forslaget stillede krav og lave en liste over de klagesystemer, der opfylder kravene. Listen sendes efterfølgende til Kommissionen, som derefter laver en samlet liste over klagesystemer.

Hvert andet år skal den udpegede myndighed udarbejde en rapport med bl.a. følgende indhold:

- Oplyse om evt. områder, som endnu ikke er omfattet af et klagesystem.
- Kortlægge effektiv praksis (best practice) fra klagesystemerne.
- Identificere mangler ved klagesystemerne, som hindrer en funktionel sagsbehandling, både ved nationale og ved grænseoverskridende klager.
- Evt. anbefalinger til forbedrede klageforhold.

Rapporten skal sendes til Kommissionen.

Generelt

Medlemslandene skal sørge for, at der er de nødvendige sanktioner, såfremt den erhvervsdrivende ikke lever op til informationskravet om ADR og om hvorvidt den erhvervsdrivende vil benytte sig af ADR-systemet. Derudover skal medlemslandene sørge for sanktioner, hvis ADR-systemerne ikke lever op til forslagets oplysningskrav.

Direktivet skal være gennemført i dansk ret senest 18 måneder efter direktivets ikrafttræden.

Forslaget om online tvistløsning af forbrugertvister (ODR)

Anvendelsesområde

Ifølge Kommissionen er formålet at skabe en ODR-platform, der gør det nemmere for forbrugere at klage online på tværs af landegrænserne i EU over online køb. Dermed vil det blive nemmere at få adgang til alternative tvistbilæggelsesmuligheder i andre lande.

Online platform

Ifølge forslaget opretter Kommissionen en online platform i form af en hjemmeside, som skal fungere som indgangsportal for udenretslige klager over grænseoverskridende online handler. Det skal være gratis at indgive en klage, og det skal kunne gøres på samtlige EU sprog. Alle klagesystemer, som er omfattet af forslaget om alternativ tvistløsning (ADR) skal være tilknyttet online platformen.

Platformen skal bl.a. have følgende funktioner:

- Give adgang til elektronisk klageformular.
- På baggrund af givne oplysninger foreslå, hvilket ADR system, der er kompetent til at træffe afgørelse i sagen og henvise klagen dertil.
- Sætte parterne og ADR organet i stand til at foretage online klagebehandling.
- Give adgang til generelle oplysninger om alternativ tvistløsning.

Alle klagesystemer, som er omfattet af direktivet om alternativ tvistløsning, skal registrere sig på platformen.

Kommissionen er ansvarlig for platformens udvikling, drift og vedligeholdelse samt for databeskyttelse.

Netværk af formidlere af onlinetvistbilæggelse

Hvert medlemsland skal ifølge forslaget oprette et ODR-kontaktpunkt; dette kontaktpunkt kan evt. være en afdeling af det europæiske netværk af forbrugercentre (ECC-netværk). Kontaktpunktet skal bestå af mindst to eksperter i ODR platformen, og der skal oprettes et netværk for disse eksperter.

ODR eksperterne skal bl.a. udføre følgende funktioner:

- Om nødvendigt lette kommunikationen mellem parterne og det kompetente klagesystem.
- Informere om andre klagemuligheder, hvis den erhvervsdrivende ikke indvilliger i at benytte det relevante klagesystem.
- Indgive en årlig aktivitetsrapport til Kommissionen og medlemsstaterne.

- Oplyse parterne om fordele og ulemper ved de procedurer, som de foreslåede klagesystemer anvender.

Mindst én gang om året mødes ODR eksperterne i netværket for at udveksle erfaringer. Kommissionen får kompetence til at vedtage retningslinjer for samarbejdet mellem ODR eksperterne.

Indgivelse og håndtering af klager

Der opstilles i forslaget en række krav til, hvilke oplysninger klager skal give ved udfyldelse af den elektroniske klageformular, og Kommissionen får kompetence til at ændre på disse krav. Hvis flere klageorganer er kompetente til at træffe afgørelse i en sag, rådgiver ODR eksperterne om dette.

Er klageformularen korrekt udfyldt, skal ODR eksperten oplyse parterne om bl.a. følgende:

- At parterne skal blive enige om, hvilken klageinstans, der skal anvendes. I modsat fald behandles klagen ikke.
- Opfordre forbrugeren til at vælge et eller flere klagesystemer fra den fremsendte liste med en tilkendegivelse af, at forbrugeren ikke er forpligtet til at foretage et sådant valg. Det samme gør sig gældende overfor den erhvervsdrivende.
- Overføre klagen til rette klageorgan, hvis forbrugeren har valgt et klagesystem, som den erhvervsdrivende har forpligtet sig til at benytte.

Klagesystemet

Klagesystemer, som har fået overført en klage fra ODR platformen, skal bl.a.:

- Omgående underrette parterne om tvisten og oplyse dem om procedureregler og gebyrer.
- Træffe afgørelse i klagen senest 30 dage efter klagens indgivelse.
- Omgående oplyse ODR platformen om bl.a. dato for klagens modtagelse og genstand, afslutning og resultat.

Behandling af personoplysninger

Der gives kun adgang til informationer, herunder personoplysninger, der vedrører en tvist, til det klagesystem, som skal træffe afgørelse i en overført klage. Kommissionen har derudover adgang til de oplysninger, som klagesystemerne skal give til ODR platformen. Personoplysninger vedrørende en klage opbevares kun så længe det er nødvendigt for at opfylde målene om klagesagsbehandlingen. ODR eksperterne og klagesystemerne er ansvarlige for, at databehandlingsaktiviteterne er i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne i national lovgivning.

Forbrugeroplysninger

Erhvervsdrivende, som sælger varer/tjenesteydelser online på tværs af landegrænserne, skal tydeligt informere om muligheden for at kunne klage via online platformen på sin hjemmeside og evt. i en mail, hvis et tilbud fremsættes i en sådan. Samtidig skal der være et link direkte til platformen. Informationen skal også gives ved indgivelse af en klage til den erhvervsdrivende.

Overvågning

Medlemslandene skal kontrollere, at klagesystemerne opfylder kravene i forslaget.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslagene.

Forslaget vil blive behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) samt for visse dele af ADR forslaget i Retsudvalget (JURI).

5. Nærhedsprincippet

I Kommissionens forslag om ADR peger Kommissionen på, at målet med direktivet ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, idet målet er at bidrage til, at det indre marked fungerer efter hensigten ved at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Dette kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne alene og kan derfor bedre gennemføres på EU-plan. Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. traktatens artikel 5. Kommissionen peger derudover på, at direktivet ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål, jf. proportionalitetsprincippet.

Samme betragtninger gør sig gældende for ODR forslaget, idet Kommissionen påpeger, at målene for forordningen, dvs. at oprette en europæisk platform for onlinetvistbilæggelse af grænseoverskridende onlinetvister omfattet af fælles regler, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens betragtning omkring nærhedsprincippet, idet formålet med Kommissionens forslag om ADR og ODR er at få fælles rammer for muligheden for at kunne klage på tværs af grænserne i EU. Det vurderes derfor, at forslagene ikke er i strid med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Reglerne for Forbrugerklagenævnet og de godkendte private klagenævn er reguleret i *forbrugerklageloven*, bekendtgørelse af lov nr. 1095 af 8. september 2010 om forbrugerklager, med senere ændring nr. 341 af 27. april 2011, med tilhørende bekendtgørelser.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslagene vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet forbrugerklageloven med tilhørende bekendtgørelser vil skulle tilpasses.

Statsfinansielle konsekvenser

En gennemførelse af direktivet med afsæt i den eksisterende klagestruktur vil formentlig kunne medføre betydelige statsfinansielle udgifter, idet det bl.a. må forventes, at Forbrugerklagenævnets anvendelsesområde udvides til at omfatte flere varer og tjenesteydelser, ligesom de nuværende beløbsgrænser muligvis ændres eller helt bortfalder. Man vurderer at de statsfinansielle konsekvenser vil være i størrelsesordenen 20 millioner kr. årligt.

I den hypotetiske situation at samtlige private klage- og ankenævn ikke fortsætter deres selvfinansierende virksomhed pga. de nye regler, vurderes det, at udgifterne vil beløbe sig til yderligere 100 mio. kr. årligt.

Hvis brancherne pålægges selv at afholde udgifterne til sagsbehandlingen af størstedelen eller samtlige forbrugerklagesager vil de statsfinansielle konsekvenser være begrænsede

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget om alternativ tvistløsning og forslaget om online tvistløsning må forventes at få nogle administrative konsekvenser for erhvervslivet *i forbindelse med den erhvervsdrivendes informationspligt om ADR systemer.*

Idet ADR nævnene løbende skal rapportere til Kommissionen om bl.a. antal modtagne klager, gennemsnitlig sagsbehandlingstid og evt. efterlevelseshæftighed må det forventes, at det også vil få nogle administrative konsekvenser for de danske private godkendte klagenævn. Det vil derudover kunne få admini-

strative konsekvenser for ADR nævnene, såfremt sagsbehandlingstiden højst må være 90 dage.

10. Høring

Kommissionen fremsendte den 1. december 2011 forslagene til Rådet, og forslagene blev sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål den 2. december 2011 med frist for besvarelse den 21. december 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Automobilforhandler Forening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finansrådet, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring og Pension, Håndværksrådet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rejsearrangører i Danmark, Tekniq og erhvervsorganisationerne bag Ankenævnet for Bus, Tog og Metro.

Generelle bemærkninger til forslagene

Følgende organisationer finder det overordnet positivt, at Kommissionen vil skabe effektive klagemuligheder for forbrugere i hele EU: Dansk Automobilforhandler Forening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Forsikring & Pension, Håndværksrådet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet og Tekniq.

En række organisationer bemærker, at der i Danmark i dag er et velfungerende klagenævnsystem med branchefinansierede klagenævn.

Forbrugerrådet finder, at forslagene ikke forekommer tidssvarende, og at det er uklart, hvad disse vil betyde for det stort set velfungerende danske klagenævnsystem. Forbrugerrådet foreslår derfor, at der nedsættes en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe, der kan afdække problemer og vurdere konsekvenserne for Danmark.

Forsikring & Pension tilslutter sig Forbrugerrådets forslag om en arbejdsgruppe til afdækning af konsekvenserne for det danske system.

Formanden for Forbrugerklagenævnet finder, at det bør afklares, om forslagene indebærer en forringelse af forbrugerens mulighed for at anvende en alternativ tvistbilæggelse (ADR)-instans i forhold til den nuværende danske retsstilling, samt om kvaliteten af afgørelserne forringes til fordel for en meget kort sagsbehandlingstid.

Finansrådet finder, at en gennemførelse af forslagene vil indebære en væsentlig forringelse af forbrugernes retssikkerhed, uden at det vil resultere i

den forventede vækst i onlinehandlen. Forslagene er uhensigtsmæssige i forhold til behandling af klager over komplicerede produkter som finansielle tjenesteydelser og vil indebære, at der ikke vil være tilstrækkelig tid til en grundig sagsbehandling. Det finansielle område er allerede gennemreguleret og underlagt en høj grad af forbrugerbeskyttelse. Finansrådet foreslår derfor, at forslagene trækkes tilbage, væsentligt omarbejdes eller at finansielle tjenesteydelser undtages fra anvendelsesområdet.

Dansk Industri anfører, at det skal sikres, at eventuelle EU-regler om alternativ tvistbilæggelse på forbrugerområdet er forenelige med principperne bag de danske klagenævn.

Rejsearrangører i Danmark finder ikke, at der er grundlag for at stramme de eksisterende danske regler om alternativ tvistbilæggelse.

Dansk Erhverv anfører, at det er vanskeligt at danne sig et fuldt overblik over konsekvenserne af forslagene, som trænger til en realistisk og praktisk bearbejdning. Forslagene forholder sig ikke til de praktiske led i en klagesagsbehandling, fx at mange klager kræver besigtigelse af sagsgenstanden, eller sætter standarder for god klagebehandling. Dansk Erhverv anfører, at hvis forslagene skal vedtages inden 2012, vil det afskære den fornødne inddragelse i medlemslandene og de nationale parlamenter med deraf følgende risiko for, at retssikkerheden for forbrugere såvel som virksomheder sættes over styr.

Dansk Byggeri finder ikke, at forslagene vil lette hindringerne ved bilæggelse af grænseoverskridende tvister, men risikerer alene at medføre øgede omkostninger for erhvervslivet og de organisationer, der driver de eksisterende ADR-instanser. Såfremt direktivet vedtages med sit nuværende indhold, vil det være nærliggende at overveje, om Dansk Byggeri fortsat skal drive et godkendt ankenævn.

Håndværksrådet anfører, at hvis ADR-forslaget vedtages, vil det få konsekvenser for branchedrevne ankenævn, både for så vidt angår sagsbehandlingstider og økonomi.

Realkreditforeningen anfører, at en gennemførelse af begge forslag vil betyde markante ændringer i forhold til Realkreditankenævnets praksis, som ikke i sig selv vil betyde forbedringer. Der lægges op til et tungt apparat på forretningsområder, der allerede er omfattet af velfungerende ankenævn, og hvor der ikke er stor grænseoverskridende aktivitet, der kan begrunde en omlægning af ordningerne.

A. Direktivforslaget om alternativ tvistbilæggelse (ADR)

Anvendelsesområdet

Formanden for Forbrugerklagenævnet peger på, at Forbrugerklagenævnet i dag alene behandler klager fra forbrugere over erhvervsdrivende vedrørende varer/tjenesteydelser, og at undergrænsen for varens/ydelsens værdi i dag er 800 kr., dog 500 kr. for sko og beklædningsgenstande og 10.000 kr. for motorkøretøjer. En række varer og ydelser er i dag undtaget fra Forbrugerklagenævnets kompetence. Dele af undtagelserne kan behandles ved godkendte, private ankenævn, men der er områder, hvor eneste klageadgang er domstolene. Skal Forbrugerklagenævnet behandle klager over de varer/ydelser, der i dag hører under domstolene, vil der være tale om en væsentlig udvidelse af Forbrugerklagenævnets nuværende kompetence.

Forbrugerrådet anfører, at forslagene tilsigter, at samtlige sektorer skal være dækket af ADR-instanser, men at der ikke stilles krav om, at det skal være sektorspecifikke branchenævn. Forbrugerrådet finder, at det er uklart, hvad det vil betyde for Danmark, der er ret veldækket med Forbrugerklagenævnet og de private klage- og ankenævn.

Realkreditrådet og Finansrådet bemærker, at der på det finansielle område allerede er krav om, at virksomheder internt skal have en klageansvarlig enhed. Finanstilsynet behandler klager efter god skik-bekendtgørelsen, og forbrugerne kan også henvende sig til Forbrugerombudsmanden med klager, ligesom Forbrugerombudsmanden har mulighed for af egen drift at rejse eventuelle sager. Derudover er der allerede to velfungerende ankenævn på det finansielle område.

Finansrådet og Realkreditforeningen anfører, at de foreslåede modeller er uegnede til behandling af klager af mere kompliceret karakter som finansielle tjenesteydelser, der ofte er meget omfangsrige og vil forudsætte oversættelse.

Dansk Erhverv mener, at forslagernes udgangspunkt om klageadgang for alle produkter uden grænser vil kunne indebære, at der skal behandles klager over et par 5 år gamle sokker til 30 kr. Det bør endvidere sikres, at anvendelsesområdet begrænses til enkle sager.

Dansk Byggeri oplyser, at de fleste sager i Byggeriets Ankenævn omfatter syn og skøn, og at udgiften hertil typisk udgør 8.000 kr. Forslaget passer ikke på fx byggesager, hvor en besigtigelse af klagegenstanden er den væsentligste del af sagsoplysningen, og hvor sagsgenstanden ikke kan flyttes. Der savnes en nærmere afgrænsning af, hvilke juridiske og faktiske forhold nævnet fremover skal behandle. Sagsbehandlingen foregår i dag på skriftligt

grundlag og en udvidelse til også at omfatte forhold, der ikke faktisk kan afdækkes ved besigtigelse i form af syn og skøn, vil være betænkelig. En udvidelse af kompetenceområdet vil medføre betydelige øgede driftsomkostninger.

Dansk Industri og Danske Automobilhandlere finder, at det bør være muligt at fastsætte rammer for, hvilke sager en ADR-instans kan og skal behandle. Det bør især være muligt at sætte en nedre grænse (bagatelgrænse) og en øvre grænse for værdien af den vare eller tjenesteydelse, der kan behandles klager over. Et offentligt finansieret klagenævn som Forbrugerklagenævnet bør ikke skulle behandle klager over alle former for dagligdags småkøb eller klager over luksusgenstande.

Dansk Industri og Dansk Erhverv anfører, at forslaget ikke bør være til hinder for, at forbrugerklageordninger, der drives og finansieres af erhvervsdrivendes brancheorganisationer, fortsat kan fungere, ligesom det også bør sikres, at erhvervs- og forbrugerorganisationer fortsat kan indstille medlemmer til fx Forbrugerklagenævnet.

Dansk Automobilforhandler Forening og Håndværksrådet finder det uklart, om en klageinstans drevet af både erhvervs- og forbrugerinteresser, men som ikke er offentlig godkendt som privat klagenævn, er omfattet af direktivet. Hvis dette er tilfældet, vil det få stor økonomisk betydning for disse.

Håndværksrådet bemærker, at forslagets forbrugerdefinition vil betyde en udvidelse i forhold til den definition, der anvendes i Håndværkets Ankenævn, hvilket vil medføre en øget sagsmængde og øgede driftsudgifter.

Klageberettigede (forbrugeres og erhvervsdrivendes klageadgang)

Forbrugerrådet, Dansk Byggeri, Tekniq, Håndværksrådet og FDM mener ikke en erhvervsdrivende bør kunne få behandlet en klage ved en ADR-instans. Forbrugerrådet henviser til de seneste ændringer i retsplejeloven, der har lettet erhvervslivet adgang til at føre fx inkassosager. Dansk Byggeri, Tekniq og Håndværksrådet henviser bl.a. til, at afgørelserne ikke vil være eksigible, og at en udvidelse vil medføre en betydelig stigning i antallet af klager og dermed en markant forøgelse af nævnens driftsomkostninger.

Forsikring & Pension mener, at der er behov for afklaring af omfanget af den erhvervsdrivendes ret til at klage. Det bør også overvejes, om tvistløsningsorganets rolle i forhold til sagens oplysning mv. bør være forskellig i sager, der rejses af en forbruger henholdsvis en erhvervsdrivende.

Dansk Industri finder det uklart, hvilke sager, en erhvervsdrivende skal kunne klage over og tvivler på, at ADR-instanser vil være egnede til at håndtere fx sager, hvor forbrugeren ikke har betalt. Det kan dog ikke udelukkes, at mindre virksomheder i visse tilfælde vil finde, at en ADR-instans er et nyttigt alternativ til domstolssystemet, hvis behandlingen er forbundet med færre sagsomkostninger og kortere sagsbehandlingstid.

Dansk Automobilforhandler Forening bifalder, at også erhvervsdrivende skal kunne indgive klager over forbrugere.

Klagesystemet (adgang til og principper for alternativ tvistbilægelse)

Forbrugerrådet anfører, at det er en indgribende svaghed ved forslaget, at det tilsyneladende ikke er hensigten, at en erhvervsdrivende - i modsætning til det danske klagesystem - ikke er nødt til at finde sig i, at en klage imod ham/hende bliver behandlet af en ADR-instans. Det vil betyde, at en erhvervsdrivende, som måtte anvende tvivlsomme forretningsmetoder, kan undgå at få en klage. Forbrugerrådet finder det endvidere problematisk, at det ikke er præciseret, at de forskellige ADR-instanser skal rette sig efter de bindende retsregler, som der måtte findes i det pågældende land. Forbrugerrådet finder det endvidere uacceptabelt, hvis der er risiko for, at den enkelte forbruger overlades til at skønne over, om et forligstilbud stiller forbrugeren ringere end gældende ret.

Forsikring & Pension støtter Forbrugerrådets synspunkt om, at en erhvervsdrivende ikke bør kunne holde sig uden for en eksisterende tvistbilæggesordning.

Formanden for Forbrugerklagenævnet finder det uklart, om en erhvervsdrivende ved ikke at acceptere ADR-proceduren kan forhindre forbrugeren i at anvende en ADR instans. Det vil i så fald medføre en væsentlig forringelse af forbrugerenes rettigheder i forhold til den nuværende danske retstilstand, hvor en forbruger kan indbringe en sag for Forbrugerklagenævnet uden den erhvervsdrivendes samtykke hertil.

Dansk Industri anfører, at det er unødvendigt, at en erhvervsdrivende skal oplyse om, at denne forpligter sig til at anvende ADR-instanser til at løse en tvist, når det følger af loven, at en forbruger kan klage til et offentligt eller godkendt nævn.

Forsikring & Pension ønsker, at det bliver præciseret, hvilke løsningstyper, der vil kunne opfylde direktivets krav, og at det bliver klart, at det ikke er nødvendigt med en forudgående mæglingsproces.

Finansrådet bemærker, at en forbruger skal kunne vælge at acceptere eller afvise et forslag til en tvistløsning. Det er uklart, om accepten medfører, at forbrugeren efterfølgende er afskåret fra at indbringe sagen for domstolene, og hvad der vil ske, hvis ikke begge parter accepterer forslaget. I dag træffes der afgørelse, hvor forbrugeren får helt eller delvist medhold eller ikke medhold. Det er også uklart, om en dansk ADR-instans fortsat vil kunne behandle klager på dansk, eller om der også skal tilbydes sagsbehandling på engelsk for at kommunikere med udenlandske klagere.

Dansk Byggeri finder det uklart, hvad der ligger i at kunne klage on-line – er det fx nok, at man kan downloade et klageskema og vedhæfte det en email. Det er endvidere usikkert, hvad der ligger i at kunne udveksle oplysninger elektronisk. En egentlig elektronisk sagsbehandling vil betyde en markant udgift til etablering og drift af et sådant sagsbehandlingssystem. Derudover vil der være sprogmæssige og praktiske problemer bl.a. i forhold til syn og skøn.

Realkreditrådet anfører, at det bør afhænge af sagens kompleksitet, om ankenævnene skal behandle sagerne elektronisk.

Dansk Industri finder, at det fortsat skal være muligt at indgive en klage via fysisk post.

Tekniq og Dansk Byggeri finder det afgørende, at klagenævnene, som brancherne finansierer, fortsat dels vil kunne opkræve et klagegebyr af forbrugeren på 300 kr., som tilbagebetales, hvis forbrugeren vinder sagen og dels vil kunne pålægge forbrugeren op til 3.000 kr. til en sagkyndig erklæring, hvis forbrugeren taber.

Rejsearrangører i Danmark og Danske Automobilforhandlere ønsker, at det fortsat bliver muligt at opretholde klagegebyrer af en vis størrelse, idet det bl.a. medvirker til, at klager ikke er useriøse.

Forenede Danske Motorejere anfører, at hvis det skal være gratis eller ikke må koste meget at klage vil det få konsekvenser for økonomien i en række klagenævn, hvor udgifterne til en sagkyndig erklæring er høje. Det bør overvejes, om ikke der bør være en form for proportionalitet mellem værdien af den vare eller tjenesteydelse, der klages over og klagegebyret, således at der kan opereres med flere takster. Herudover bør det afklares, om der kan opkræves gebyr fra den erhvervsdrivende, der klages over, idet der i dag kræves langt højere gebyrer fra den erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv og Realkreditforeningen anfører, at det ikke fremgår, hvordan ADR og ODR skal finansieres. Dansk Erhverv mener, at det bør være en offentlig opgave at sikre retssikkerhed også på forbrugerklageområdet.

De tilsluttede selskaber bag Ankenævnet for Bus, Tog og Metro anfører, at det er uklart, efter hvilke retsregler en tvist skal afgøres og i hvilket omfang andet lands lovgivning skal inddrages.

Tidsfrister for sagsbehandling

En række organisationer finder, at forslaget frist om en sagsbehandlingstid på 90 dage, er helt utilstrækkelig og retssikkerhedsmæssigt betænkelig. Således anfører følgende:

Forbrugerrådet anfører, at hverken Forbrugerklagenævnet eller de andre klagenævne vil kunne overholde direktivets frist om en sagsbehandlingstid på 90 dage. Et af problemerne er, at der er tale om et rammedirektiv med simplificerede systemer, hvor man indsender en klage, som skal afgøres af en enkelt person, der også skal dække de velfungerende systemer i de nordiske lande, hvor der er såvel forbruger- som erhvervsrepræsentation, og hvor der gives betydelige muligheder for, at begge parter høres i processen.

Formanden for Forbrugerklagenævnet anfører, at Forbrugerklagenævnet er underlagt dansk rets forvaltningsretlige principper om partshøring og oplysning af sagerne, og at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i dag ligger på ca. 6 måneder. Gennemføres en øvre grænse for sagsbehandlingstiden, som den foreslåede, vil det ikke være muligt at overholde de grundlæggende principper om partshøring m.v., ligesom det vil gå ud over kvaliteten af afgørelserne. Da Forbrugerklagenævnets afgørelser endvidere er delvist bindende, vil det være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at træffe afgørelser på et utilstrækkeligt oplyst grundlag.

Dansk Erhverv mener, at fristerne for både ADR og ODR er sat ud fra et gennemsnit af eksisterende ADR-ordninger uden at forholde sig til kvaliteten af disse. Der vil ofte være tilfælde, hvor der kræves flere høringer af parterne foruden tekniske undersøgelser af klagegenstanden. Hvis parterne skal have rimelige frister til kommentering, og hvis de skriftlige svar også skal oversættes, vil fristen på 90 dage være umulig at overholde. Forslagene skal ændres, så der ikke er faste frister, men i stedet skal gælde et princip om, at hurtig sagsbehandling tilstræbes. Derudover bør der principielt ikke skelnes mellem online og offline transaktioner.

FDM finder, at et mål på 90 dage er for ambitiøst. Adskillige klagenævne har i dag længere sagsbehandlingstid, og ikke mindst i sager hvor der er behov for en sagkyndig undersøgelse af den omtvistede vare, vil det i praksis være

vanskeligt at overholde en så kort frist, når sagens parter skal have mulighed for at kommentere hinandens indlæg og kommentere resultatet af en sagkyndig erklæring, før klagenævnet træffer sin afgørelse.

Finansrådet og Realkreditrådet anfører, at en 90 dages tidsfrist ikke tillader en betryggende sagsbehandling med den nødvendige partshøring, der skal til for at opnå en juridisk korrekt løsning. De fleste klager over finansielle produkter er af stor kompleksitet og forudsætter, at sagerne oplyses grundigt. Det vil i de fleste sager kræve en forlængelse af fristen. Såfremt 90-dages fristen bliver indført, vil det betyde, at sagens parter får kortere tid til at forholde sig til materialet og afskære muligheden for flere høringer. Derudover har en forbruger i dag mulighed for at få dækket sine udgifter i forbindelse med en retssag, hvis den erhvervsdrivende ikke vil efterleve afgørelsen. Dette vil være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, hvis afgørelsen bliver truffet på en et så usikkert grundlag, som ikke nødvendigvis er juridisk gennemarbejdet eller korrekt.

Forsikring & Pension mener, at en frist på maksimalt 90 dage til afslutning af klagesager inden for forsikrings- og pensionsområdet er urealistisk og vil føre til, at afgørelser må træffes på ufuldstændigt grundlag og dermed med tab af grundlæggende retssikkerhed for parterne. I modsætning til de fleste klagesager inden for forbrugerområdet er afgørelsen af forsikringsager baseret på et ganske omfattende retsgrundlag i form af forsikringsbetingelser og særlige vilkår i forsikringspolicerne. Hertil kommer, at mange forsikringsager forudsætter afklaring af et kompliceret faktum i en proces, der på mange måder minder om bevisførelsen i retssager. Det foreslås, at fristen på 90 dage ikke skal gælde for forsikringsager, men at sagerne, som det er praksis ved Ankenævnet for Forsikring, skal afgøres hurtigst muligt efter afslutningen af den indledende sagsoplysning og partshøringsproces.

Dansk Byggeri henleder opmærksomheden på, at Byggeriets Ankenævn har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 6 måneder og finder det ikke realistisk at gennemføre en sagsbehandling med syn og skøn på 90 dage. Det vil nødvendiggøre en markant forøgelse af personale samtidig med, at det ikke kan undgås at indebære retssikkerhedsmæssige forringelser.

Realkreditforeningen finder, at der i begge forslag lægges op til en sagsbehandlingstid, som kan blive vanskelig at overholde og i det hele taget krav, der er svære at arbejde med, når et nævn skal kaldes sammen. Begrundelse for at der skal være kortere sagsbehandlingstid, når der skal behandles online-aktiviteter har ikke i en dansk realkreditkontekst gyldighed. Sagerne er ganske de samme uanset ekspeditionsform, og hurtigheden i den elektroniske sagsbehandling er en del af produktet.

Ankenævnet for Bus, Tog og Metro har på de tilsluttede trafikskabers vegne anført, at der bør være mulighed for en længere sagsbehandlingstid, end dem, der fremgår af forslaget.

Håndværksrådet, Rejsearrangørerne i Danmark og Dansk Industri mener ikke, at en frist på 90 dage i ADR-forslaget eller 30 dage i ODR-forslaget er realistiske, hvis sagerne skal behandles og oplyses forsvarligt.

Den juridiske virkning af tvistbilæggelsen

Forbrugerrådet mener, at ADR-afgørelser bør være bindende for erhvervslivet og henviser til, at dette er tilfældet for ADR-systemer i EU, fx Portugal, England, Holland og Spanien.

Dansk Erhverv anfører, at ADR-systemer ikke har samme retssikkerhed som domstole, hvor der er mulighed for vidneafhøring under strafansvar m.v. ADR-afgørelser skal derfor altid kunne indbringes for domstolene, og det skal gøres helt tydeligt, at en virksomheds tilkendegivelse om at lade tvister afgøre ved et ADR, ikke er et tilsagn om at følge afgørelsen i sagen.

Forsikring & Pension mener, at det bør klarlægges, hvilken betydning en mæglingsprocedure har for en efterfølgende domstolsprocedure

Realkreditforeningen finder, at modellerne ikke lægger op til afgørelser, der kan indbringes for domstolene. Det foreslås, at modellerne bliver et supplement og ikke et alternativ til de eksisterende klagenævn.

Dansk Automobilforhandler Forening anfører, at det ikke er klart, om det forhold, at en erhvervsdrivende på sit netsted samt i sine almindelige salgsbetingelser skal angive, hvilke klageinstanser virksomheden hører under samt præcisere, hvorvidt den erhvervsdrivende forpligter sig til at anvende disse til at løse tvister med forbrugere, betyder, at den erhvervsdrivende også forpligter sig til at efterleve afgørelserne og dermed afskæres fra en domstolsprøvelse, hvilket ikke bør være tilfældet.

Dansk Industri mener, at det bør være frivilligt, om en virksomhed vil efterleve en ADR afgørelse og mener ikke, at ADR-instanser bør forpligtes til at behandle kollektive klager.

Oplysning og samarbejde

Forbrugerrådet finder at det er vigtigt, at der gives tilstrækkelig information om ADR-systemerne. Det bør imidlertid drøftes, hvad der menes med de enkelte informationskrav. Forbrugerrådet finder det heller ikke klart, hvad der sigtes til i forslaget om, at parterne kan være repræsenteret eller hjulpet ("assisted") af en tredje part i et hvilket som helst led i processen. Forbru-

gerrådet finder, at det altid er en god idé, at man skal informere om, om man er tilsluttet eller vil deltage i en ADR-proces, men at det ikke har nogen mening, når man ikke er nødt til det, og mange forbrugere vil derfor ikke blive stillet væsentligt bedre.

Tekniq mener, at det vil være meget byrdefuldt for virksomhederne, hvis der indføres en generel oplysningspligt på hjemmesider, fakturaer m.v. Det må være op til virksomheden selv, om den ønsker at gøre opmærksom på, at den er omfattet af et ankenævn. Tekniq har ikke indvendinger mod, at ADR-instanser samarbejder om løsningen af grænseoverskridende tvister, forudsat at dette ikke indebærer, at det medfører omkostninger til at overvinde sprogbarrierer.

Dansk Industri mener, at den foreslåede tilsynsordning vil kunne blive administrativt meget tung og fordyrende for både tilsynsmyndigheden, og de respektive ADR-instanser, der løbende skal indrapportere til tilsynsmyndigheden. Dansk Industri finder, at tilsynsmyndigheden bør kunne erstattes af en godkendelsesordning, som den der kendes fra det danske klagesystem.

Dansk Erhverv, Dansk Byggeri og Dansk Automobilforhandler Forening finder, at det vil være byrdefuldt og unødvendigt, at de erhvervsdrivende skal oplyse forbrugerne om klagemuligheder på kvitteringer og fakturaer, netsteder mv. Dansk Erhverv mener, at der i stedet kan gøres forbrugeren opmærksom på klagemuligheder i forbindelse med afvisning af en reklamation. Dette skal kunne ske ved henvisning til ODR's hjemmeside eller den nationale myndighed, der har ansvaret for alternative tvistbilæggelse.

Forsikring & Pension finder, at direktivets krav om indberetning til myndigheder af oplysninger om tvistbilæggelsesorganets virksomhed på en række punkter er unødigt vidtgående, og at der ikke er rimelig balance mellem fordelene for myndighederne, offentligheden og forbrugerne og de omkostninger hos alle involverede, der er forbundet med indberetningerne, besvarelse af henvendelser om indsigt, vedligeholdelse af statistikker osv.

B. Forordning om online tvistbilæggelse (ODR)

Anvendelsesområdet

Forbrugerrådet beklager, at ODR-forslaget kun omfatter e-handelstvister og ikke også køb af varer/ytelser i et andet land. Forbrugerrådet bemærker derudover, de samme problemer, der er anført i forbindelse med ADR-forslaget, også vil gøre sig gældende for ODR. Forbrugerrådet finder det især problematisk, at såfremt parterne ikke er enige om at anvende en ADR-mulighed og ikke kan blive enige om en kompetent ADR-instans, vil klagen ikke blive behandlet.

Tekniq finder, at det bør præciseres, at tilbud og accept af tilbud pr. mail ikke anses som levering af tjenesteydelser eller salg af varer online. Derudover finder Tekniq heller ikke, at det skal være muligt for erhvervsdrivende at klage i de tilfælde, der er omfattet af forslaget.

Dansk Byggeri anfører nogle af de samme betragtninger som for ADR-forslaget, herunder, at klager ikke bør kunne indgives af erhvervsdrivende.

Dansk Industri anfører, at forslagets definition på grænseoverskridende handel kan give anledning til usikkerhed for virksomheden.

Klagesystemet (adgang til og principper for alternativ tvistbilæggelse)

Dansk Erhverv er stærkt betænkelig ved de omfattende beføjelser, som særligt forordningsforslaget tillægger EU-Kommissionen og vil advare mod disse, som Dansk Erhverv finder formentlig i vidt omfang er i strid med nærhedsprincippet. ODR skal alene have som ansvar at fordele sagerne til de relevante nationale ADR-organer og være sekretariat for oversættelse af klager mv. Det fremgår, at grænseoverskridende klager på den ene side skal henvises til og løses af de nationale ADR, men på den anden side skal det fælles europæiske ODR også kunne bistå, uden det fremstår helt klart hvordan.

Tekniq og Håndværksrådet finder, at det vil være urimeligt omkostningsfuldt for de danske ankenævn, hvis det skal være muligt at indgive en klage på alle EU's officielle sprog. Indførelsen af ODR-plattformen vil ikke styrke forbrugernes muligheder alene på grundlag af sprogbarrierer, men blot pålægge virksomhederne og nævnene øgede omkostninger.

Dansk Byggeri og Dansk Industri peger på de sprogmæssige barrierer i grænseoverskridende tvister, og at det ikke fremgår, hvilket sprog, der skal anvendes i tvisten. Dansk Industri finder, at det bør være muligt for den kompetente ADR-instans at sagsbehandle på modersmålet og evt. engelsk. Derudover bør der tages stilling til spørgsmålet om oversættelse af klager, der indgives via ODR-plattformen.

Finansrådet finder, at det ikke fremgår, hvem, der i forhold til definitionen af grænseoverskridende salg af varer og levering af tjenesteydelser, kontrollerer, at forbrugeren på det tidspunkt, hvor han bestiller varen eller tjenesteydelsen, er bosiddende i en anden medlemsstat end den, hvor den erhvervsdrivende er etableret, eller hvilke dokumentationskrav der i givet fald skal være opfyldt.

Tidsfrister for sagsbehandling

Forbrugerrådet finder, at det ikke fremgår, hvordan en sag skulle kunne afgøres inden for den foreslåede frist.

Danske Automobilforhandlere finder det uklart, hvorfor ODR-proceduren skal afsluttes 30 dage efter proceduren er iværksat, mens tvisten i ADR-proceduren skal løses inden for 90 dage fra modtagelsen af klagen.

Dansk Erhverv og de tilsluttede selskaber bag Ankenævnet for Bus, Tog og Metro finder det urealistisk, at en sag vil kunne afgøres inden for den fastsatte frist og mener principielt, at der ikke bør skelnes mellem online og offline transaktioner.

Dansk Byggeri og Dansk Industri mener, at en sagsbehandlingstid på 30 dage ikke harmonerer med de 90 dage i direktivforslaget og derudover vil indebære retssikkerhedsmæssige forringelser.

Forsikring & Pension henviser til bemærkningerne under punkt A og finder en sagsbehandlingsfrist på 30 dage urealistisk.

Finansrådet finder, at tidsfristen ikke på forsvarlig vis vil kunne gennemføres ved behandling af klager over finansielle produkter. Forslaget bør trækkes tilbage eller væsentligt omarbejdes eller også skal finansielle produkter specifikt undtages.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne er generelt positive overfor forslagene og bakker op om, at der bør opnås enighed om forslagene inden udgangen af 2012.

ADR forslaget

Der er blandt medlemsstaterne forskellige syn på, hvorvidt anvendelsesområdet bør indsnævres:

- *Nogle medlemsstater ønsker, at erhvervsdrivende ikke skal kunne klage over forbrugere, mens andre medlemslande anser det for at være vigtigt, at det ikke kun er forbrugere, der kan klage over erhvervsdrivende.*
- *Et flertal af medlemsstater ønsker, at visse sektorer som f.eks. sundhedsydelse undtages fra direktivets anvendelsesområde. Andre medlemsstater ønsker, at der skal undtages flere sektorer som f.eks. lejekontrakter og juridisk bistand. Der er endvidere medlemslande, som*

støtter Kommissionens forslag om, at alle varer og tjenesteydelser er omfattet.

En medlemsstat finder rent principielt, at det skal være muligt at tillade ADR systemer, hvor den hovedansvarlige for ADR-nævnet er ansat eller aflønnet af én erhvervsdrivende, idet denne medlemsstat på nuværende tidspunkt har et meget velfungerende system af en sådan art. Der er generelt stor skepsis blandt de resterende medlemsstater i forhold til at tillade dette, medmindre systemet kun tillades, hvis en række sikkerhedsforanstaltninger er opfyldt.

Der er et generelt ønske blandt medlemsstaterne om, at det skal være muligt at tillade ADR systemerne at fastsætte procedureregler. Procedurereglerne kan f.eks. være tidsfrister for indgivelse af en klage, krav om forudgående kontakt mellem parterne og mulighed for at have beløbsgrænser for, hvilke klager, der kan indgives til et klagenævn. Der er dog divergerende holdninger til, hvordan og i hvor stort omfang der skal kunne tillades dette. Særligt spørgsmålet om muligheden for at fastsætte beløbsgrænser har været diskuteret, idet nogle lande ønsker, at der skal være harmoniserede beløbsgrænser, hvor beløbsgrænsen ikke må være højere end 20-30 Euro, mens andre ønsker at lade det være op til hvert enkelt medlemsstat at fastsætte disse beløbsgrænser.

Det er et generelt ønske blandt medlemsstaterne, at det i videst muligt omfang skal være muligt for de enkelte medlemsstater at opretholde allerede eksisterende klagesystemer, også selvom det betyder, at det er forskelligt fra land til land, dels om det er obligatorisk for den erhvervsdrivende at deltage i en klagesag ved et ADR nævn, dels om en afgørelse fra et ADR nævn er bindende eller ej.

Der er et generelt ønske om, at tidsfristen på de 90 dage først skal løbe fra det tidspunkt, hvor sagen er fuldt oplyst og ikke fra det tidspunkt, hvor klagen indgives.

Der er et generelt ønske blandt medlemsstaterne om, at kravet om den erhvervsdrivendes forbrugerinformation skal reduceres væsentligt, så det ikke længere skal være et krav, at den erhvervsdrivende skal informere om hvorvidt han vil deltage i en ADR procedure eller ej. Medlemsstaterne ønsker en løsning, hvor den erhvervsdrivende kun skal informere om ADR, når han også vil lade en sag blive behandlet af et ADR nævn. Derudover er der enighed om, at informationen ikke nødvendigvis skal gives på faktura og kvittering men kun på en evt. hjemmeside og i generelle købskontrakter.

Der er et generelt ønske blandt medlemsstaterne om, at der indsættes et princip om, at afgørelser ikke må være bindende for parterne, medmindre de udtrykkeligt har accepteret dette på forhånd. En medlemsstat finder det nødven-

dig, at dette princip ikke gælder, hvor nationale regler fastsætter, at det nationale ADR nævns afgørelser er bindende for den erhvervsdrivende, uanset om denne accepterer eller ej.

ODR forslaget

Der er generel opbakning blandt medlemsstaterne til ODR forslaget. Det er dog også den generelle holdning, at forslaget bør ændres og præciseres på visse punkter, særligt i forhold til ODR- formidlerens rolle. Det er vigtigt for en række lande, at ODR-formidleren alene har en formidlende og ikke en rådgivende rolle.

Der er en række lande, som ønsker at få ODR forslagets anvendelsesområde udvidet fra kun at gælde i grænseoverskridende sager til også at gælde nationale ADR systemer.

Der er generelt stor skepsis i medlemsstaterne i forhold til, hvordan man via ODR platformen skal håndtere, at det skal være muligt at klage på alle medlemsstaters sprog.

Der er derudover bred enighed om, at det ikke er realistisk med en tidsfrist på 30 dage, og flertallet af medlemslande ønsker, at tidsfristerne i de to forslag skal være ens.

12. Regeringens generelle holdning

Det er regeringens holdning, at Kommissionens intention om at sikre forbrugere og de erhvervsdrivende en billig, enkel og hurtig måde at få løst tvister på, fx gennem ADR og ODR, er hensigtsmæssig. Regeringens holdning er, at sådanne løsninger kan medvirke til at øge forbrugernes tillid til at handle på tværs af grænserne, hvilket især er relevant i forhold til e-handel.

Det er samtidig regeringens generelle holdning, at der ved fastlæggelsen af rammerne for klagesystemerne tages højde for, at der skabes en balance, som både forbrugere og erhvervsdrivende kan acceptere, så klagesystemerne kan gennemføres i praksis, og de ønskede effekter opnås hurtigst, billigst og bedst muligt.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at i de lande hvor nationale regler foreskriver, at en klagenævnsafgørelse kan være bindende for den erhvervsdrivende, skal dette kunne fastholdes - uanset om den erhvervsdrivende på forhånd indvilliger eller ej.

Regeringen lægger vægt på at det ikke bør være muligt for erhvervsdrivende at klage over forbrugere, da dette ikke hører hjemme i et forslag, der primært har til formål at sikre forbrugernes tillid til det indre marked.

Regeringen lægger vægt på, at medlemsstaterne kan bibeholde eller fastsætte procedureregler, herunder beløbsgrænser. Dette er nødvendigt for at sikre den fleksibilitet, der er nødvendigt for at kunne bibeholde velfungerende effektive forbrugerklagesystemer i en række lande.

Regeringen lægger vægt på, at tidsfristerne tillader tilstrækkelig tid til at behandle klagesagerne på en måde, der ikke skaber tvivl om forvaltningsmæssige og retssikkerhedsmæssige principper. Regeringen vil derfor støtte et forslag om en tidsgrænse på 90 dage, som løber fra det tidspunkt, hvor sagen er fuldt oplyst, såfremt det bliver muligt at fravige denne tidsfrist i komplekse sager og af andre berettigede grunde.

Regeringen lægger vægt på, at det skal være muligt for medlemsstaterne at bevare allerede velfungerende ADR systemer. Regeringen støtter således et fælles ADR- og ODR system, som er både effektivt og administrativt velfungerende for alle involverede parter, såvel forbrugere og erhvervsdrivende. Regeringen kan således støtte forslaget, også selvom det kan betyde, at det i nogle medlemsstater ikke vil være muligt at gå videre med en klage, hvis den erhvervsdrivende ikke ønsker at deltage.

Regeringen, arbejder for at tidsfristen på 30 dage bør udvides og være den samme som i ADR forslaget og arbejder for at tidsfristen på de 90 dage løber fra det tidspunkt hvor sagen er fuldt oplyst.

Regeringen arbejder for, at erhvervslivet alene pålægges byrder, der er i overensstemmelse med de forbrugerbeskyttelsesmæssige formål, der ønskes opnået.

Regeringen arbejder for, at der bør være en fornuftig balance mellem kravet om den erhvervsdrivendes forpligtelse vedrørende forbrugerinformation om ADR og selve behovet for forbrugerinformation om ADR. Man vil således kunne støtte, at det ikke er et krav, at den erhvervsdrivende skal informere om, hvorvidt han deltager i ADR eller ej, samt at informationen ikke nødvendigvis skal gives på kvittering og faktura.

Regeringen vil ikke være imod, at det skal være muligt at tillade ADR systemer, hvor den hovedansvarlige for ADR-nævnet er ansat eller aflønnet af én erhvervsdrivende, såfremt der i den forbindelse er opstillet de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Forbrugerprogram 2014-2020

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Kommissionen har den 9. november 2011 vedtaget et forslag til et forbrugerprogram inden for forbrugerbeskyttelsespolitik. Forbrugerprogrammet understøtter gennemførelsen af de foranstaltninger, som Kommissionen (DG Sanco) ønsker indført i relation til forbrugerpolitik fra 2014-2020. Programmet afløser det nuværende EF-handlingsprogram inden for forbrugerpolitik 2007-2013. Programmet udgør det overordnede budget for initiativer på forbrugerområdet. Den 14. november 2011 blev forslaget fremsendt til Europa-Parlamentet og Rådet.

Sagen forventes ikke på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj.

2. Baggrund

I meddelelsen ”Et budget for Europa 2020³” af 29. juni 2011 foreslår Kommissionen, at der bliver bevilliget [175 mio. kr. euro til (faste 2011 priser, svarende til 197 mio. euro i løbende priser) til forbrugerprogrammet for perioden 2014-2020.] *Det endelige beløb bliver fastlagt i forbindelse med forhandlingerne af EU's flerårig finansielle ramme 2014-2020.*

I den forbindelse har Kommissionen den 9. november 2011 vedtaget et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et forbrugerprogram 2014-2020, KOM (2011) 707 endelig. Programmet skal sikre kontinuitet og efterfølge det nuværende EF-handlingsprogram, der udløber ved udgangen af 2013.

Den 14. november 2011 blev forslaget fremsendt til Europa-Parlamentet og Rådet.

Forslaget til forbrugerprogrammet indeholder fire prioritetsområder:

- Forbrugersikkerhed
- Forbrugeruddannelse - og information
- Forbrugerrettigheder og klageadgang, og
- Håndhævelse

Programmets endelige vedtagelse vil bero på vedtagelsen af EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020 (MFF).

³ KOM (2011) 500

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 169 i Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Foranstaltninger vedtaget i henhold til artikel 169 i TEUF skal have som formål at fremme forbrugernes interesser og at sikre et højt niveau af forbrugerbeskyttelse.

Efter forslaget skal der ydes finansiel støtte til EU's og medlemslandenes aktioner, der sigter på beskyttelse af forbrugernes sikkerhed, forbedring af deres adgang til information og yderligere styrkelse af deres rettigheder.

Forslaget til forbrugerprogram skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg.

3. Formål og indhold

Det fremgår af forslaget, at formålet med forbrugerprogrammet er at understøtte den politiske målsætning om at sætte stærke forbrugere i centrum for det indre marked. Programmet tilsigter at opnå dette ved at bidrage til at beskytte forbrugernes sundhed, sikkerhed og økonomiske interesser samt til at fremme deres ret til information, uddannelse og til at organisere sig med henblik på at beskytte deres interesser. Programmet skal supplere, støtte og overvåge medlemsstaternes politikker.

Aktionerne skal støtte fire specifikke målsætninger:

1. Sikkerhed: At styrke og øge produktsikkerheden gennem effektiv markedsovervågning i hele EU.
2. Information og uddannelse: At give forbrugerne bedre uddannelse, information og større bevidsthed om deres rettigheder og udvikle evidensgrundlaget for forbrugerpolitik og støtte forbrugerorganisationer.
3. Rettigheder og klageadgang: At styrke forbrugernes rettigheder, særligt gennem lovgivning og ved at forbedre adgangen til at klage, herunder til alternativet tvistbilæggelsesordninger.
4. Håndhævelse: At fremme håndhævelsen af forbrugerrettigheder ved at styrke samarbejdet mellem de nationale håndhævelsesmyndigheder og ved at støtte forbrugerne med rådgivning.

Samtidig skal det nye program med de fire prioriterede områder sikkerhed, information og uddannelse, rettigheder og klageadgang samt håndhævelse tage højde for nye samfundsmæssige udfordringer. Efter forslaget omfatter disse den mere komplekse beslutningstagning for forbrugere, behovet for udvikling hen imod mere bæredygtige forbrugermønstre, mulighederne og truslerne fra

digitaliseringen, stigende social udstødelse, stigningen i antallet af sårbare forbrugere samt en aldrende befolkning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. *Forslaget vil blive behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO).*

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det tilsigtede formål med forordningen ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på grund af de berørte områders grænseoverskridende karakter og kan derfor på grund af EU's større handleevne med henblik på effektivt at beskytte borgernes sundhed og sikkerhed samt økonomiske og juridiske interesser bedre opfyldes på EU plan; EU kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. art. 5 i traktaten om den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går forordningen ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

Efter regeringens opfattelse vil forslaget kunne medvirke til at fremme og styrke samarbejdet om programmets målsætninger og aktioner. Regeringen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

[Kommissionens forslag indebærer en udgift på EU's flerårige finansielle ramme på 197 mio. euro (løbende priser), hvoraf Danmark finansierer ca. 2 pct. svarende til ca. 4 mio. euro. Dette svarer til det nuværende niveau for perioden 2007-2013.]

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Overordnet vurderes det, at forslaget vil kunne bidrage positivt til forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark i og Fællesskabet som helhed.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget har været i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål, hvor også relevante organisationer er hørt. Der er i den forbindelse modtaget høringssvar fra Forbrugerrådet og Dansk Erhverv.

Forbrugerrådet hilser programmet velkommen og støtter i høj grad sammenkoblingen med Europa 2020-strategien om, at borgerne skal have mulighed for at deltage fuldt ud i det indre marked, hvilket gør det nødvendigt at støtte borgernes mulighed for og tillid til at købe varer og tjenesteydelser over grænserne.

Forbrugerrådet påpeger, at uanset, at der er tale om en lille forøgelse af budgettet, er der fortsat tale om et beskedent beløb i betragtning af den store betydning, forbrugerpolitikken har – som også angivet i programmet – for funktionen af det indre marked samt som medspiller i at fremme vækst og innovation.

I programmet nævnes de allerede publicerede forslag om ADR og ODR (alternativ udenretlig tvistløsning). Forbrugerrådet savner en henvisning til indførelse af collective redress/grupesøgsmål.

Forbrugerrådet opfordrer til, at det overvejes, at man vælger model 3 fra det bilagte ”ledsagedokument”, der vil kræve et større budget end tilsvarende foranstaltninger under det nuværende program, herunder fx en offentlig database for produktsikkerhed og oprettelse af en fond til finansiering af grænseoverskridende klagesager, i stedet for den valgte model 2, som er mindre ambitiøs.

Forbrugerrådet vil i øvrigt vende tilbage med yderligere bemærkninger, når der er skabt en fælles holdning blandt de europæiske forbrugerorganisationer.

Dansk Erhverv kan overordnet støtte en styrkelse af forbrugerområdet og de fire angivne indsatsområder i programmet. Dansk Erhverv kan bakke op om, at forbrugerne skal styrkes via bl.a. information, uddannelse og støtte til forbrugerorganisationerne men understreger samtidig, at virksomhederne skal tænkes ind på lige fod som aktive medspillere.

I relation til produktsikkerhed anfører Dansk Erhverv bl.a., at det er vigtigt at sikre ensartet håndhævelse i hele EU, og at der er proportionalitet mellem

myndighedernes markedskontrol og den ulempe, som virksomhederne udsættes for, særligt ved ”forebyggende” markedskontrol.

Dansk Erhverv peger derudover på, at styrkelse af implementeringen af miljølovgivningen i EU, herunder myndighedernes fortolkningspraksis og håndhævelse, udvikling af lovgivning for problematiske kemikalier og makropolitisk samarbejde med produktionslande uden for EU, bør medtage i det videre arbejde.

Om indsatsen vedrørende forbrugeruddannelse – og information har Dansk Erhverv bl.a. anført, at træning af forbrugerorganisationer skal ske samtidig med træning af erhvervsorganisationer og i samarbejde med myndigheder, så alle opnår den samme forståelse for, hvad der skal forstås ved forbrugerrettigheder o.l. Eventuel støtte til tiltag skal kunne gives til initiativer drevet af både virksomheder og forbrugere.

I forhold til forbrugerrettigheder – og klageadgang finder Dansk Erhverv det vigtigt, at der i alle EU-lande er etableret klagemuligheder i sager af lille økonomisk værdi. Det kan være klagenævn eller småsagsprocesser ved domstolene. Det skal være medlemslandenes ansvar at etablere disse ordninger, og Dansk Erhverv anfører videre, at det er helt afgørende, at ikke kun forbrugernes retssikkerhed sikres, men at virksomhederne også gør det, og at der er lighed for loven.

Dansk Erhverv anfører endelig, at det er afgørende, at håndhævelsen bliver mere effektiv, og at det grænseoverskridende håndhævelsessamarbejde på forbrugerområdet styrkes.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til de overordnede målsætninger på forbrugerområdet og opbakning til Kommissionens mål om at sikre kontinuitet i forhold til det nuværende forbrugerprogram, herunder de 4 prioritetsområder.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan tilslutte sig, at indsatsen for forbrugerbeskyttelse fortsættes i overensstemmelse med Traktatens forudsætninger herom, og at dette sker i form af et forbrugerprogram til afløsning af det hidtidige handlingsprogram inden for forbrugerpolitik 2007-2013.

Regeringen vil arbejde for, at programmets målsætninger, aktioner og indsatsområder opretholdes.

Programmet er en del af EU's flerårige finansielle ramme 2014-2020. Regeringen lægger vægt på, at drøftelserne af Kommissionens forslag ikke foregriber forhandlingerne på de flerårige finansielle rammer.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. Direktiv om offentlige indkøb

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Offentligt udbud spiller en vigtig rolle i Europa 2020-strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, som et af de markedsbaserede instrumenter, der skal anvendes til at opnå disse mål. På baggrund af en bred offentlig høring og en omfattende rapport om effektiviteten af de gældende regler, har Kommissionen fremsat forslag til nyt udbudsdirektiv.

Forslaget sigter mod at øge effektiviteten af offentlige indkøb gennem forenkling af regelsættet og mod at gøre bedre brug af offentligt udbud til støtte for fælles samfundsmål såsom miljøbeskyttelse, innovationsfremme og social inddragelse. Initiativet er af Kommissionen udpeget som et af 12 nøgleinitiativer, der skal skabe vækst og øget tillid. Kommissionen har som mål at vedtage direktivforslaget i løbet af 2012, hvorefter direktivet vil skulle implementeres i dansk ret.

Sagen forventes at blive sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012 til orienterende debat samt fremlæggelse af fremskridtsrapport.

En vedtagelse af forslaget vil få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet et nyt udbudsdirektiv vil skulle implementeres i dansk ret. Forslaget forventes desuden at have statsfinansielle konsekvenser som følge af direktivets krav vedr. bl.a. implementering, tilsyn og rapportering.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2011) 896 endelig af den 20. december 2011 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om offentlige indkøb. Forslaget er oversendt til Rådet den 10. januar 2012 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 (1), 62 og 114 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Offentligt udbud spiller en vigtig rolle i Europa 2020-strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, som et af de markedsbaserede instrumenter, der skal anvendes til at opnå disse mål. Målene skal nås ved at forbedre erhvervs miljøet og rammebetingelserne for, at virksomhederne kan innovere, og ved at opfordre til større anvendelse af grønne udbud, der skal understøtte omstillingen til en energieffektiv og grøn økonomi.

Samtidig understreger Europa 2020-strategien, at offentligt udbud skal sikre den mest effektive anvendelse af offentlige midler, og at markeder for offentlige kontrakter skal holdes åbne på tværs af EU. I meddelelsen ”Akten for Det Indre Marked: Tolv løftestænger til at skabe vækst og øget tillid” fra den 13. april 2011 udpegede Kommissionen derfor en revision og modernisering af udbudsregelsættet til et af de 12 nøgleinitiativer for vækst, der skal forsøges vedtaget i 2012.

Kommissionen offentliggjorde derfor den 27. januar 2011 ’Grønbog om modernisering af EU’s politik for offentlige indkøb – Mod et mere effektivt europæisk marked for offentlige indkøb’ med det formål at igangsætte en bred offentlig høring om mulighederne for ændring af lovgivningen. Blandt de områder, der blev spurgt ind til, var nødvendigheden af mere enkle og fleksible procedurer, strategisk anvendelse af offentlige kontrakter til fremme af andre politik hensyn, forbedring af adgangen for små og mellemstore virksomheder og bekæmpelse af diskrimination, korrupsion og interessekonflikter.

Grønbogshøringen udløb den 18. april 2011 og Kommissionen modtog i alt 623 høringssvar fra et bredt udsnit af interessenter. Høringen blev opsummeret i et arbejdsdokument fra Kommissionen og præsenteret ved en konference den 30. juni 2011.

Kommissionen har oplyst, at det af høringssvarene fremgik, at interessenterne lagde særlig stor vægt på nødvendigheden af at forenkle udbudsprocedurerne og gøre dem mere fleksible. For eksempel støttede et flertal af interessenter ideen om at indføre fri adgang til proceduren for forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse. Der var også generel støtte til tiltag der kan afbøde administrative byrder forbundet med udvælgelsen af egnede tilbudsgivere.

Grønbogssvarene var ifølge Kommissionen delte vedrørende strategisk anvendelse af offentlige indkøb til at forfølge andre politiske mål. Mange interessenter, især fra erhvervslivet, udviste generel tilbageholdenhed vedrørende ideen om at anvende udbud på denne måde. Andre interessenter, især civile organisationer, udtrykte klar støtte til sådan strategisk anvendelse og foreslog vidtgående ændringer af selve principperne for EU politik for offentlige indkøb.

Kommissionen har også fået udarbejdet en omfattende rapport om indvirkningen og effektiviteten af EU’s udbudslovgivning. Resultaterne i rapporten indikerer, at udbudsdirektiverne har hjulpet med at etablere en kultur af gennemsigtighed og resultatorienteret udbud, der genererer besparelser og forbedringer i kvaliteten af udbud, der langt overstiger omkostningerne, for

både udbydere og leverandører, forbundet med offentligt udbud. Rapporten fandt også forskelle i implementeringen og anvendelsen af udbudsreglerne i forskellige medlemsstater, og der er stor variation i tiden og omkostningerne forbundet med gennemførelse af udbud på tværs af medlemsstater.

3. Formål og indhold

Offentligt udbud reguleres i dag ved direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF og har undergået en lang udvikling startende i 1971 med vedtagelsen af direktiv 71/305/EF. Ved at indføre procedurer, der garanterer gennemsigtighed og ligebehandling, har disse direktiver principielt haft til formål at sikre økonomiske operatørers mulighed for at drage nytte af de grundlæggende friheder i konkurrencen om offentlige kontrakter.

Interessenter har udtrykt efterspørgsel efter en revision af udbudsdirektiverne med henblik på at forenkle reglerne, øge deres effektivitet og gøre dem bedre i stand til at håndtere den udviklende politiske, sociale og økonomiske kontekst. Det fremlagte forslag har således to formål, som det er hensigten skal understøtte hinanden, hhv.:

- At øge effektiviteten af offentlige indkøb for at sikre de bedst mulige udbudsresultater i forhold til værdi for pengene. Dette medfører nærmere bestemt forenkling og smidiggørelse af de eksisterende udbudsregler.
- At tillade udbydere at gøre bedre brug af offentligt udbud til støtte for fælles samfundsmål såsom miljøbeskyttelse, energieffektivitet, bekæmpelse af klimaændringer, innovationsfremme, beskæftigelse og social inddragelse og sikring af de bedste vilkår for tilvejebringelsen af sociale tjenesteydelser af høj kvalitet.

Indholdet af forslaget kan opdeles i følgende kategorier:

- Forenkling og fleksibilitet af tildelingsprocedurer
- Strategisk anvendelse af offentligt udbud
- Bedre adgang til markedet for små og mellemstore virksomheder
- Sunde procedurer
- Tilsyn

Ad. 1) Forenkling og fleksibilitet af tildelingsprocedurer

Direktivforslaget har til formål at forenkle og at gøre procedurereglerne mere fleksible i forhold til det gældende udbudsregelsæt. Til dette formål foreslår Kommissionen følgende tiltag:

Præcisering af anvendelsesområdet: Den traditionelle sondring mellem såkaldte prioritets- og ikke-prioritetstjenesteydelser (henholdsvis A- og B-tjenesteydelser) bliver med direktivforslaget ophævet. I det gældende udbudsdirektiv er B-tjenesteydelserne underlagt meget mere lempelige procedurekrav end A-tjenesteydelserne. B-tjenesteydelserne er i dag kun omfattet af krav om efterfølgende offentliggørelse af, at der er indgået kontrakt, samt bestemmelserne om anvendelsen af standarder (tekniske specifikationer). Med direktivforslaget vil B-tjenesteydelser blive omfattet af samme regler som A-tjenesteydelser, bortset fra visse tjenesteydelser på det sociale område samt sundheds- og uddannelsesområdet, der kun underlægges en særlig ordning med overordnede krav om ligebehandling og gennemsigtighed. Med forslaget skal udbud af aftaler om alle typer tjenesteydelser på nær de sociale således overholde procedurebestemmelserne i direktivet. Det har hidtil været antaget, at B-tjenesteydelser ikke har den samme grænseoverskridende interesse som A-tjenesteydelser. Baggrunden for ændringerne er, at Kommissionen finder, at en del af de hidtidige B-tjenesteydelser som fx hotel- og restaurationsvirksomhed og juridiske tjenesteydelser har større grænseoverskridende interesse end hidtil antaget. *I det seneste kompromisforslag fra formandskabet er der lagt op til, at ophæve sondringen mellem A- og B-tjenesteydelser til fordel for en særlig ordning for sociale og evt. også andre tjenesteydelser.*

”Værktøjskasse”-fremgangsmåde: Medlemsstaternes udbudssystem skal i forlængelse af tidligere give adgang til to grundlæggende former for udbud, offentligt og begrænset udbud. Som noget nyt indføres mulighed for at anvende innovationspartnerskaber, der er en ny udbudsprocedure til innovative indkøb, og der gives øget adgang til udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog, dog fortsat kun under visse begrænsninger. Udbud med forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse må således kun bruges, når den åbne eller begrænsede procedure ikke fører til tilfredsstillende resultater. Samtidig må konkurrencepræget dialog kun anvendes, når offentlige ordregivere ikke er i stand til at definere deres behov eller markedets løsninger teknisk, finansielt eller retsligt.

Offentlige ordregivere vil fortsat have adgang til 6 særlige indkøbsteknikker og redskaber, der er særligt målrettet sammenslutning af offentlige indkøb:

1. rammeaftaler
2. dynamiske indkøbssystemer
3. elektroniske auktioner
4. elektroniske kataloger
5. indkøbscentraler
6. fælles udbud

I forhold til de gældende udbudsdirektiver er disse redskaber ændret og præciseret med henblik på at fremme elektronisk udbud.

I det seneste kompromisforslag fra formandskabet er der lagt op til, adgangen til udbud med forhandling udvides i forhold til Kommissionens oprindelige forslag, således at adgangen til forhandling er mulig i alle tilfælde, der ikke vedrører såkaldt standardiserede løsninger.

Lettere regime for sub-centrale offentlige ordregivere: Forslaget indeholder som noget nyt særlige regler for alle ordregivende myndigheder under det statslige niveau, såsom lokale og regionale offentlige myndigheder som fx danske kommuner og regioner. Disse ordregivere må anvende vejledende forhåndsmeddelelse som instrument til offentliggørelse af en kontrakt. Hvis de gør brug af denne mulighed, behøver de ikke at offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, når udbudsproceduren senere igangsættes. De får også mulighed for at sætte visse tidsfrister efter aftale med deltagerne i udbudsprocessen.

Fremme af elektronisk udbud: Forslaget sigter mod at hjælpe medlemsstaterne med at overgå til elektronisk udbud og mod at gøre leverandørerne bedre i stand til at deltage i elektroniske udbudsprocesser på tværs af det indre marked. Til dette formål indfører forslaget obligatorisk elektronisk indsendelse af udbudsbekendtgørelser, obligatorisk elektronisk tilgængelighed af udbudsmaterialet og obligatorisk overgang til fuld elektronisk kommunikation for alle udbudsprocedurer inden for en overgangsperiode på to år. Forslaget strømliner også reglerne for dynamiske indkøbssystemer og elektroniske kataloger. I det seneste kompromisforslag fra formandskabet er perioden på 2 år efter implementeringsfristen bibeholdt.

Modernisering af procedurerne: Forslaget indeholder en række ændringer, der skal gøre tildelingsproceduren mere fleksibel og brugervenlig. Tidsfrister for deltagelse og tilbudsafgivning er fx forkortet, og sondringen mellem udvælgelse og tildeling af kontrakten, der tidligere har været en stor kilde til fejl under udbudsprocessen, er blevet mere fleksibel og tillader nu ordregivende myndigheder at vælge at afslutte tildelingsbeslutningen før udvælgelsesbeslutningen. Herudover præciseres det, at ordregivende myndigheder har mulighed for at tage hensyn til medarbejderes erfaring ved tildeling af en kontrakt.

Udelukkelsesgrundene for ansøgere og tilbudsgivere er blevet revideret og præciseret. Ordregivende myndigheder får med forslaget mulighed for at udelukke økonomiske operatører, der har leveret væsentlig og gennemgående mangelfuld opfyldelse af tidligere kontrakter. Forslaget medfører også

mulighed for, at økonomiske operatører kan rense deres navn i forhold til udelukkelsesgrunde, der tidligere har fundet anvendelse over for operatøren.

Forslaget indeholder også en bestemmelse, der fastsætter regler om adgangen til at foretage ændringer i kontrakter i deres løbetid. Regler herom indgår ikke i det nuværende direktiv, men er fastlagt gennem praksis fra EU-Domstolen. Direktivforslaget går på visse punkter videre end de krav, der fremgår af EU-Domstolens praksis, fx ved at indføre en regel om, at ændringer under 5 pct., når ændringens værdi kan udtrykkes i pengeværdi, ikke udgør en væsentlig ændring.

Ad. 2) Strategisk anvendelse af offentligt udbud

Strategisk anvendelse af offentligt udbud handler om at give de nødvendige redskaber til offentlige ordregivere med henblik på at gøre disse i stand til at bidrage til opnåelsen af målene i Europa 2020-strategien ved at anvende deres køberkraft til at indkøbe produkter og tjenesteydelser, der bidrager til innovation og miljøbeskyttelse, samt forbedring af beskæftigelsen og social inddragelse.

Livscyklusomkostninger: Forslaget indfører, at den ordregivende myndighed kan tage højde for livscyklusomkostninger ved fastsættelse af hvilket tilbud, der har den laveste pris. Livscyklusomkostninger er en vurdering af både interne omkostninger, såsom energiforbrug, vedligeholdelsesomkostninger og genanvendelsesomkostninger, og eksterne miljøomkostninger direkte knyttet til produktets livscyklus. Når der på et senere tidspunkt udvikles en fælles EU-metodologi for beregningen af livscyklusomkostninger, er ordregivende myndigheder forpligtede til at anvende denne.

Produktionsprocessen: Ordregivende myndigheder får mulighed for at tage hensyn til alle faktorer direkte forbundet med produktionsprocessen i vurderingen af, hvilket tilbud der er økonomisk mest fordelagtigt. Dette inkluderer fx ansættelsen af handicappede i produktionsprocessen. Der gives fortsat ikke mulighed for at stille generelle krav til virksomhedernes ansvar.

Mærker: I forslaget er der lagt op til, at myndigheder fremadrettet får mulighed for at kræve, at det ønskede produkt er forsynet med et særligt mærke, fx miljømærket ”blomsten”. Der er knyttet visse krav hertil, bl.a. at kravene til mærket kun angår karakteristika som er knyttet til kontraktens genstand og er passende til at definere produktets karakteristika. Det angives samtidig, at ordregivende myndigheder skal acceptere alle tilsvarende mærker, eller bevis for at mærkets krav er opfyldt, hvilket reducerer tiltagets bi- drag til forenkling af regelsættet..

Udelukkelse fra udbudsprocessen som følge af overtrædelse af miljø-, social- eller arbejdslovgivning: Forslaget indfører mulighed for, at ordregivende myndigheder kan udelukke økonomiske operatører fra udbudsproceduren, hvis operatøren har gjort sig skyldig i overtrædelse af EU-lov på miljø-, social- eller arbejdsområdet. Derudover vil ordregivende myndigheder fremadrettet være forpligtet til at afvise tilbud, der er ”unormalt lave” som følge af manglende overholdelse af sådan lovgivning. Den ordregivende myndigheds vurdering vil formentlig kunne påklages.

Sociale tjenesteydelser: Sociale tjenesteydelser har meget begrænset grænseoverskridende interesse. Medlemsstaterne får derfor med forslaget stor frihed til at organisere sig med hensyn til valg af leverandør. Tærskelværdien for disse tjenesteydelser hæves således til 500.000 euro, og procedurer for tildeling af denne type kontrakter bliver kun underlagt forpligtelse til overholdelse af principperne ligebehandling og gennemsigtighed. Kontrakter under tærskelværdien antages ikke at have grænseoverskridende effekt og vil således falde uden for EU-rettens anvendelsesområde.

Innovation: Forslaget indfører en ny procedure ved navn ”innovationspartnerskab”. Proceduren giver mulighed for udvikling og efterfølgende køb af nye, innovative produkter, tjenesteydelser og bygge/anlæg, såfremt de kan leveres til den aftalte ydeevne og omkostninger. Forslaget indfører også forenkling af proceduren konkurrencepræget dialog og fremmer fælles udbud på tværs af grænserne.

Ad. 3) Bedre adgang til markedet for små og mellemstore virksomheder

Forenkling af krav til dokumentation: Forslaget indfører obligatorisk accept af tro og love-erklæringer til indledende dokumentation i udvælgelsen af ansøgere og tilbudsgivere. Den faktiske dokumentation vil desuden med forslaget udgøre et standardiseret dokument, ”Det Europæiske Udbudspas”, der vil fungere som bevismiddel for fraværet af en udelukkelsesgrund for den pågældende økonomiske operatør. *I formandskabets seneste kompromisforslag, er brugen af tro- og loveerklæringer som indledende dokumentation opretholdt.*

Opdeling af kontrakter: Ordregivende myndigheder vil med forslaget blive opfordret til at opdele offentlige kontrakter i mindre homogene eller heterogene dele for at gøre kontrakterne mere tilgængelige for små og mellemstore virksomheder. For kontrakter over tærskelværdierne og ikke mindre end 500.000 euro skal den ordregivende myndighed give en begrundelse i udbudsbekendtgørelsen eller i invitationen til at ansøge om deltagelse, hvis den vælger ikke at opdele kontrakten i mindre dele. Begrundelsen skal være specifik og må forventes at kunne påklages.

Begrænsninger i kravene til deltagelse: Forslaget indfører en bestemmelse om, at krav til deltagernes omsætning ikke må overstige 3 gange kontraktens værdi, medmindre særlige grunde taler herfor. Herudover skal krav, der stilles til deltagelsen for sammenslutninger af virksomheder være objektivt begrundede og proportionale.

Direkte betaling til underleverandører: Medlemsstater kan indføre mulighed for underleverandører at bede om direkte betaling fra den ordregivende myndighed for varer, tjenesteydelser og bygge/anlægsarbejde leveret til hovedleverandøren.

Ad. 4) Sunde procedurer

Da den offentlige og den private sektor er i så tæt kontakt i forbindelse med udbudsprocedurer, og da der er store finansielle interesser på spil, udgør offentligt udbud et risikoområde for usund forretningspraksis såsom interessekonflikter, favorisering og korrupsion. Forslaget forsøger at modarbejde dette ved at indføre bestemmelser til sikring mod netop dette.

Bl.a. indføres en bestemmelse, der forpligter medlemslande til at indføre regler, der effektivt identificerer og umiddelbart råder bod på interessekonflikter, der opstår i løbet af udbudsprocedurer underlagt dette direktiv.

Herudover indføres en bestemmelse, der forpligter ansøgere og tilbudsgivere til ved begyndelsen af en udbudsprocedure at indgive en erklæring på tro og love om, at de ikke har og heller ikke vil:

- a. Yde indflydelse på beslutningsproceduren for den ordregivende myndighed eller opnå fortrolig information, der kan medføre utilsigtede fordele
- b. Indgå konkurrenceforvridende aftaler med andre ansøgere og tilbudsgivere
- c. Forsætligt give vildledende information, der kan have afgørende betydning for beslutningerne vedrørende udelukkelse, udvælgelse eller tildeling.

Ad. 5) Tilsyn

Nationale overvågningsenheder: Forslaget pålægger medlemsstaterne at designere en uafhængig enhed med ansvar for overvågning af implementering og overholdelse af udbudsdirektiverne.

Videnscentre: Forslaget pålægger medlemsstaterne at tilbyde støtte i form af juridisk og økonomisk vejledning, generel vejledning, uddannelse og assistance i forberedelserne af udførelsen af udbudsprocedurer. Ordregivende myndigheder pålægges herudover at indsende kopi af indgåede kontrakter af en vis værdi til den nationale overvågningsenhed, som så er i stand til at undersøge disse med henblik på at opdage mistænksomme tendenser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget vil blive behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO).

IMCO har tidligere udarbejdet en rapport, hvori Europa-Parlamentet giver udtryk for dets holdning til Kommissionens grønbogshøring om modernisering af udbudsreglerne.

Europa-Parlamentet udtaler i rapporten, at der er behov for en revision af udbudsreglerne og opfordrer Kommissionen til væsentligt at forenkle og konsolidere reglerne, samt at præcisere reglerne blandt andet vedrørende anvendelsesområde og definitioner. Europa-Parlamentet understreger samtidig nødvendigheden af at indføre elektronisk udbud og at reglerne i højere grad bør opfordre til bæredygtige offentlige indkøb.

Herudover bør udbudsreglerne forenkles så små og mellemstore virksomheder får lettere adgang til markedet for offentlige kontrakter. Europa-Parlamentet støtter således indførelsen af et ”udbudspas”, der skal udgøre standardiseret dokumentation af den pågældende leverandørs egnethed, samt brug af tro og love-erklæringer som indikativ dokumentation for leverandørens egnethed og finansielle/tekniske formåen.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at nærhedsprincippet finder anvendelse, idet forslaget til direktiv ikke falder under EU's eksklusive kompetence.

Kommissionen anfører i forlængelse heraf, at formålet med direktivforslaget ikke kan opnås af medlemsstaterne af følgende grunde:

Koordinationen af udbudsprocedurer har vist sig at være et vigtigt redskab for opnåelsen af et indre marked for offentligt udbud ved at sikre effektiv og lige adgang til offentlige kontrakter for økonomiske operatører på tværs af det indre marked. Erfaring med direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF

og de tidligere generationer af udbudsdirektiver har vist, at fælles europæiske udbudsprocedurer medfører gennemsigthed og objektivitet i offentligt udbud, hvilket resulterer i væsentlige besparelser og forbedrede løsninger til fordel for medlemsstaternes myndigheder og, i sidste ende, den europæiske skatteborger.

Dette mål kunne ikke nås i tilstrækkelig grad ved hjælp af tiltag fra medlemsstater og ville nødvendigvis resultere i divergerende krav og muligvis modsatrettede procedurekrav, der øger kompleksiteten af reguleringen og udgør uønskede hindringer for handel på tværs af grænserne.

Forslaget er efter Kommissionens vurdering derfor i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering.

6. Gældende dansk ret

Det nugældende udbudsdirektiv nr. 2004/18/EF, som dette forslag vil erstatte, er implementeret ved bekendtgørelse nr. 712 af den 15. juni 2011 med senere ændring ved bekendtgørelse nr. 985 af den 17. august 2011. Bekendtgørelserne har hjemmel i Lovbekendtgørelse nr. 600 af den 30. juni 1992.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet et nyt udbudsdirektiv vil skulle implementeres i dansk ret.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes at have statsfinansielle konsekvenser som følge af direktivets krav om oprettelse af en uafhængig enhed ansvarlig for tilsyn og koordinering af implementering af direktivet, herunder krav om offentliggørelse af en årlig rapport om blandt andet succesraten for små og mellemstore virksomheder i offentlige udbud, udbredelsen af grønne indkøb, fremme af innovation i offentligt udbud og social inddragelse og krav om vejledning til ordregivende myndigheder om forberedelse og udførelse af offentlige udbud. Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser skal afklares yderligere.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget til nyt udbudsdirektiv forventes generelt ikke at få administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget vil forventeligt medføre en række administrative lettelser for virksomheder, der leverer til det offentlige, herunder færre transaktionsomkostninger forbundet med udarbejdelsen af tilbud på offentlige kontrakter, lettelser i forhold til at dokumentere egnethed og lettelser i forhold til at dokumentere teknisk og finansiell formåen.

10. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 11. januar 2012.

Følgende organisationer har afgivet bemærkninger til udbudsdirektiverne: Advokatsamfundet, Akademikernes Centraladministration (AC), BAT-kartellet, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Standard, Danske ARK, Danske Regioner, DI, *Finansrådet*, FTF, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen (IDA), IT-B Branchen, KL, Landbrug & Fødevarer, LO, Offentligt Ansattes Organisationer (OAO), *SKI* og Teknik.

Nedenfor gennemgås de dele af høringssvarene, som indeholder væsentlige bemærkninger til forslagens indhold:

Generelle bemærkninger:

Organisationerne bemærker generelt, at udbudsprocessen ikke simplificeres og forenkles med det nye udbudsdirektiv. Organisationerne finder, at der stadig er tale om et ret kompliceret regelsæt og at en markant ændring af teksten i direktivet gør rækkevidden af retspraksis usikker. Der skabes efter deres opfattelse uklarhed om reglernes fortolkning. Endvidere medfører en række nye krav i direktivet som fx krav om begrundelse for, at en kontrakt ikke opdeles i delkontrakter, at udbudsprocessen ikke er blevet mere enkel.

Organisationerne støtter generelt forslagene, der skal lette små og mellemstore virksomheders adgang til deltagelse i offentlige udbud. En del mener dog, at der generelt kan gøres mere for at lette små og mellemstore virksomheders adgang. Bl.a. bemærker IDA, at der i USA er gode erfaringer med, at en vis del af de offentlige indkøb skal gå til små og mellemstore virksomheder.

Organisationerne støtter generelt udbudsdirektivernes målsætning om at anvende offentlige indkøb til fremme af samfundsmæssige mål som innovation, miljøbeskyttelse, energieffektivitet og beskæftigelse.

Landbrug & Fødevarer bemærker dog, at målsætningen efter deres opfattelse ikke er forenelig med målsætningen om at simplificere og effektivisere udbudsreglerne, idet strategiske indkøb indebærer yderligere markante byrder for de private virksomheder i form af fx omkostninger til dokumentation (fx vedr. miljø, ressource- og energieffektivitet) og certificering.

SKI bemærker, at der er behov for at indføre regler om adgang til dialog efter tilbudsfristen for at rette op på fejl og misforståelser i tilbuddene.

Artikel 4-6: Tærskelværdierne

Danske ARK, Dansk Erhverv, FTF, Håndværksrådet og IT-Branchen mener, at tærskelværdierne skal hæves. De bemærker bl.a. som begrundelse, at en højere tærskelværdi bedre vil sikre, at transaktionsomkostningerne ved at gennemføre udbud står mål med den opgavesum, der konkurrenceudsættes. Endvidere bemærker de, at andelen af udenlandske deltagere i udbud ved små overskridelser af tærskelværdien er meget begrænset.

Landbrug & Fødevarer vil ikke afvise at tærskelværdierne hæves. Det er dog væsentligt, at der er en ensartet anvendelse af konkurrence- og udbudsretlige regler på tværs i Europa og at adgangen for små og mellemstore virksomheder til at løse offentlige opgaver forbedres.

DI er tilfredse med, at tærskelværdierne ikke er ændret.

Artikel 7-11: Undtagelser fra udbudsdirektivet

IDA bemærker i lyset af EU-domstolens dom C-271/08, at det er vigtigt, at udbudsdirektivet ikke rejser tvivl om, at en offentlig myndighed kan indgå en sædvanlig kollektiv overenskomst med en faglig organisation som eksempelvis etablerer en bestemt pensionsordning for de ansatte uden først at gennemføre en udbudsrunde.

Danske Regioner udtrykker bekymring for, om anvendelsesområdet vedrørende tjenesteydelser om forskning og udvikling er udvidet, således at flere opgaver skal konkurrenceudsættes.

Finansrådet bemærker, at forslaget ikke i tilstrækkelig grad tager højde for lov om finansiel virksomhed § 347 b, der giver Finanstilsynet adgang til at iværksætte en uvildig undersøgelse af et eller flere forhold i en finansiel virksomhed. Finansrådet foreslår derfor, at der arbejdes for en undtagelse i de udbudsretlige regler for denne særlige situation.

Artikel 19: Elektronisk kommunikation

AC, Dansk Erhverv, DI, Håndværksrådet og Landbrug & Fødevarer bemærker, at forslagene er positive.

Artikel 21: Interessekonflikter

Danske ARK mener, at bestemmelsen pålægger tilbudsgiverne endnu mere bureaukrati i forbindelse med tilbudsafgivelsen og strider imod ønsket om en mere forenklet og fleksibel udbudsprocedure. Samtidig vil nytteværdien af sådanne erklæringer være begrænset, fordi dem der vil omgå reglerne gør det alligevel.

Danske Regioner mener, at det er positivt, at der indføres krav om nationale effektive habilitetsregler, men at bestemmelsen er for vidtgående og ude af proportioner med formålet i udbudsdirektivet. Særligt artikel 21, stk. 3 er for vidtgående.

Artikel 22: Ulovlige handlemåder

Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Danske ARK, Danske Regioner og Tekniq mener, at bestemmelse er unødvendig og bureaukratisk, og at den derfor bør udgå.

Artikel 24-30: Udbudsformer

Decentrale enheder

DI og OAO mener, at der ikke skal være særlige regler for decentrale enheder, idet blot vil øge regelsættets kompleksitet.

Tidsfrister

Dansk Erhverv, Danske ARK, DI og IT-Branchen mener, at tidsfristerne skal føres tilbage til de nuværende frister. Danske ARK bemærker, at artikel 45 ikke løser problemet, men blot skaber mere uklarhed.

Håndværksrådet bemærker, at det er uforstående at tilbudsperioden kan forkortes med 5 dage, hvis tilbud kan afgives elektronisk. Særligt fordi forsendelsestiden for et almindeligt brev ikke er mere end to dage. Såfremt det overhovedet skal være muligt at forkorte tilbudsperioden, bør forkortelsen ikke overstige den almindelige forsendelsestid for et almindeligt brev.

Håndværksrådet bemærker dog, at det er positivt, at kontraktens kompleksitet skal tages i betragtning, når den endelige tidsfrist skal fastsættes, jf. artikel 45.

Håndværksrådet bemærker herudover, at direktivet bør fastsætte let anvendelige regler for forlængelse af tilbudsperioden, hvis der udsendes rettelsesblade sent i forløbet.

KL er positiv over for den generelle nedjustering af de forskellige tidsfrister, men foreslår at der indføres differentierede tidsfrister alt efter kategorien af indkøb snarere end valg af udbudsprocedure.

Danske Regioner er positiv over for de nye tidsfrister.

Nye procedurereformer

Dansk Byggeri, Danske ARK, DI, Håndværksrådet, OAO og Tekniq er skeptiske over for forslaget om at udvide adgangen til brug af udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog, idet de er mindre gennemsigtige end de traditionelle udbudsformer, og idet de indebærer store omkostninger for virksomhederne.

SKI bemærker, at alle udbudsformer - inkl. udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog - bør være åbne for rammeaftaler.

Danske Regioner, IDA og Landbrug & Fødevarer er positive over for de nye procedurereformer og at der åbnes op for mere dialog og fleksibilitet i processen.

Dansk Erhverv, Danske Regioner, IT-Branchen og KL mener, at der skal åbnes op for generel anvendelse af konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling.

Dansk Byggeri og Tekniq bemærker, at ved udbud af totalentreprisekontrakt vil det fremadrettet som hovedregel være muligt at anvende procedurereformerne ”konkurrencepræget fremgangsmåde med forhandling” og ”konkurrencepræget dialog”. Det vil få antallet af totalentrepriser til at stige, og vil direkte modarbejde Kommissionens forslag om, at udbyder skal overveje ikke at udbyde i totalentreprise men i opdelt entrepriser.

Dansk Erhverv og Danske Regioner opfordrer til, at de begrænsninger i artikel 27, stk. 3 til at ændre i de tekniske specifikationer under forhandling, fjernes.

Dansk Byggeri bemærker, at offentlige udbydere, som er underlagt en økonomisk ramme, ofte stiller så store tekniske krav i udbuddet, at de med sikkerhed modtager bud, der alle er over den givne økonomiske ramme. De annullerer herefter udbuddet, og genudbyder kontrakten ved udbud med

forhandling. De foreslår derfor, at forhandling ikke skal være tilladt, hvor alle tilbud ligger over rammebeløbet.

Dansk Erhverv, Danske Regioner, DI, FTF og Landbrug & Fødevarer er positive over for initiativet om innovationspartnerskaber. En del mener dog, at bestemmelsen er uklar. Endvidere er Landbrug & Fødevarer bekymrede for, om partnerskaberne resulterer i lukkede klubber, som nye virksomheder ikke kan træde ind i.

Danske Regioner mener, at udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse også bør kunne anvendes, når proceduren må aflyses pga. manglende konkurrence. Endvidere bemærker de, at det bør præciseres, at ordregiver kan invitere alle økonomiske operatører til forhandling, og ikke kun alle egnede, og proceduren bør også kunne anvendes på varekøb indenfor sundhedsområdet.

Artikel 31-35: Udbudsteknikker og -instrumenter

Dansk Erhverv, DI, SKI og KL mener, at brugen af rammeaftaler skal være mere fleksibel, og at der frit skal kunne vælges mellem direkte tildeling og miniudbud i samme rammeaftale.

SKI bemærker, at der bør være mulighed for at genoptage konkurrencen fx ved afholdelse af løbende e-aktion, for at give mulighed for kampagnepriser blandt aktørerne på rammeaftalen således at de kan sænke prisen på varerne/ytelserne på rammeaftalen for at forbedre deres placering på en eventuel kaskademodel.

SKI ønsker også mulighed for dialogbaserede miniudbud i form af konkurrencepræget dialog.

DI mener endvidere, at ansvarsforholdet mellem centrale indkøbsorganisationer og ordregivende myndighed bør være klar og tydelig. Som udgangspunkt må den centrale indkøbsorganisation bære ansvaret for, om udbudspligten er løftet. DI opfordrer til at tydeliggøre denne ansvarsfordeling i direktivet.

Artikel 39: Teknisk Dialog

Dansk Erhverv, Danske ARK og DI er positive over for bestemmelsen om teknisk dialog, som præciserer grænserne for den rådgivning, en ordregivende myndighed kan modtage fra potentielle tilbudsgivere på markedet uden at medføre, at konkurrencen forhindres eller overtrædelse af ligebehandlingsprincippet. Danske Regioner mener, at bestemmelsen er overflødig.

Artikel 40: Tekniske specifikationer

AC mener, at tilbudsgiverne skal have mulighed for at afvige de tekniske specifikationer, den offentlige myndighed har fastlagt, for derved at give mulighed for nye og innovative løsninger og fjerne fokus fra en favorisering af lavrisikoløsninger.

Danske ARK bemærker, at det er uheldigt, at udbudsreglerne ikke giver mulighed for at indkøbe arbejder eller varer ud fra designmæssig høj kvalitet, som følge af at det ikke er tilladt at henvise til bestemte navngivne produkter.

Artikel 41-42: Mærkning og certificering

Dansk Standard, Danske ARK, Danske Regioner og DI er positive over for artikel 41 om mærkning.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at anvendelsen af miljømærker på produktgrupper varierer medlemsstaterne i mellem. Fx påtænker Sverige at introducere det nordiske miljømærke Svanen på fødevarer, mens Danmark er modstander af dette. Hvor der i et svensk udbud så vil kunne stilles krav om svanemærkning af fødevarer vil det således skabe barrierer for udenlandsk deltagelse på markedet.

Dansk Standard bemærker, at det er et problem, at der stilles krav til, at mærkningen kun inkluderer karakteristika, der er direkte knyttet til udbuddets emne. Det vil betyde, at man vil kunne argumentere mod anvendelsen af fx Svanen og Blomsten i forbindelse med fx udbud af rengøring, fordi mærkerne også inkluderer miljøledelsessystemer hos rengøringsselskabet. De foreslår derfor, at det fremgår af direktivet, at mærkningskarakteristika primært skal være knyttet til udbuddets emne.

Dansk Standard bemærker endvidere, at det er et problem, at virksomheder der ikke har miljømærkede produkter, og som derfor skal dokumentere på anden vis, at de lever op til kravene for et miljømærke, ikke bliver afkrævet anden dokumentation end at de selv erklærer, at de lever op til kravene for et miljømærke. Dette gør de imidlertid i langt de fleste tilfælde ikke. Da det er en ressourcekrævende proces, der kræver detaljeret miljø- og produktfaglig viden, at indhente dokumentation for opfyldelse af miljøkravene, er Dansk Standard skeptisk over for, at det er muligt at dokumentere opfyldelse af miljømærkningskravene på anden måde end ved fremvisning af miljømærke. Potentielt foreslår de, at muligheden for at kræve mærkning begrænses til produktområder, hvor der er et bredt udvalg af mærkede produkter.

Dansk Standard bemærker herudover, at det er problematisk, at direktivet opererer med begrebet ”equivalent labels”, idet det er meget svært at finde to mærker, der er totalt identiske. Dansk Standard foreslår derfor, at sætningen om ækvivalente mærker udelades.

Artikel 43: Alternative tilbud

Danske Regioner finder det positivt, at alternative tilbud også kan tages i betragtning ved tildelingskriteriet laveste pris.

Artikel 44: Opdeling i delaftaler

Dansk Erhverv, Håndværksrådet og Tekniq er positive over for bestemmelsen om, at ordregiver skal opdele kontrakten i delaftaler. Dansk Erhverv mener endda, at direktivforslagets artikel om opdeling af kontrakten i mindre dele bør udformes som en generel forpligtelse, idet effekten af bestemmelsen ellers vil udeblive.

Advokatsamfundet bemærker, at grænseværdien for udbud af delydelser synes at være sat noget lavt.

Danske ARK og DI er negative over for bestemmelsen.

KL anser det for at være en unødvendig administrativ byrde at pålægge udbydere en begrundelsespligt, hvis det vælges ikke at opdele en kontrakt.

Håndværksrådet er åben over for reglen om, at der kan indleveres tilbud på hoved- eller storentrepriser, hvor opgaven er udbudt i fagentreprise, og at ordregiver kan tildele kontrakten til den eller de tilbudsgivere, som samlet set afgiver de billigste tilbud, uanset om de ikke nødvendigvis har afgivet de billigste tilbud på de enkelte fagentrepriser. Dansk Byggeri er ikke positiv heroverfor.

Artikel 46: Forhåndsmeddelelse

Danske Regioner anser det som en øget administrativ byrde, at forhåndsmeddelelser nu skal indberettes uanset om disse bliver offentliggjort i køberprofil.

Artikel 54: Generelle principper ved udvælgelse

LO bemærker, at det bør fremgå af udbudsdirektivet, at ordregivende myndigheder efter stk. 2 kan afvise tilbud, der ikke opfylder ILO-konvention nr. 94 om offentlige udbud.

Håndværksrådet bemærker, at de er tilfredse med, at stk. 2 giver adgang til at kassere tilbud, selvom de er lavest, hvis virksomheden ikke overholder miljøregler, arbejdsretlige regler og sociale vilkår.

Artikel 55: Udelukkelsesgrunde

Danske Regioner og Håndværksrådet er positive over for muligheden for at udelukke ansøgere og tilbudsgivere på baggrund af tidligere dårlige erfaringer. Danske Regioner savner dog en mulighed for at lægge vægt på andres dårlige erfaringer, såsom naboregioner eller lignende.

DI og Håndværksrådet er positive over for muligheden for selvrenselse ("self-cleaning").

Artikel 56: Udvalgelseskriterier

OAO hilser præciseringerne velkommen, herunder muligheden for at tage hensyn til produktionsforhold og medarbejdernes kvalifikationer mv. samt muligheden for at henvise til aftaler, konventioner og lovgivning. Det er dog en alvorlig fejl, at ILO-konvention 94 vedrørende arbejdsklausuler ved udbud ikke er nævnt. IDA bemærker, at det skal være muligt i udbudsmaterialet at stille krav om overholdelse af sædvanligt gældende overenskomster i arbejdslandet.

Dansk Byggeri, Danske Erhverv, Danske ARK, DI, Håndværksrådet og Tekniq er positive over for bestemmelsen om loft over kravet til omsætning. Tekniq foreslår dog, at de tre gange kontraktværdien nedsættes til to.

Danske ARK, DI og Håndværksrådet finder det positivt med en udtømmende liste over udvælgelseskrav.

Håndværksrådet efterspørger et regime i udbudsdirektiverne i stil med den danske bekendtgørelse 712 af 15. juni 2011, der åbner op for en smidigere behandling af mindre formelle fejl, der ikke påvirker bedømmelsen af tilbuddet eller den interne rækkefølge af tilbuddene.

Danske Regioner mener, at der bør sikres mulighed for at den ordregivende myndighed får hjemmel til at foretage en helhedsvurdering af tilbudsgiverne med henblik på at skabe den størst mulige konkurrence i stedet for at opstille objektive kriterier, der oftest tilgodeser større virksomheder.

Artikel 57: Tro og loveerklæringer

Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Danske ARK, Danske Regioner, DI og Tekniq bemærker, at de er positive over for, at ansøgere ved tro og loveerklæring kan dokumentere deres finansielle, økonomiske og tekniske formåen.

DI og Håndværksrådet bemærker, at de er tilfredse med, at dokumenter, der allerede er fremsendt til myndighederne en gang inden for de sidste 4 år, ik-

ke kan kræves genfremsendt af virksomheden, hvis dokumenterne stadig er gyldige. Danske Regioner anser bestemmelsen for problematisk og vanskelig at administrere i praksis.

Danske Regioner bemærker, at artikel 57, stk. 2, 2. afsnit bør ændres, således at det ikke er en pligt for ordregiver at indhente oplysningerne fra det vindende tilbud.

Artikel 58-59: e-Certis og EU-Passport

Danske Erhverv og DI er generelt positive over for bestemmelsen om EU-passport. Danske Regioner er ikke positiv over for bestemmelsen.

Danske Regioner finder det hæmmende for fleksibiliteten, at det kræves, at der ikke må efterspørges andre certifikater eller anden form for dokumentation end dem som ligger i e-Certis.

Artikel 61: Kvalitets- og miljøstandarder

Dansk Standard bemærker, at i alle tjeneste- og servicekontrakter er det naturligt at opstille kvalifikationskrav eller krav til "technical and professional ability". De miljørelaterede kvalifikationskrav bør naturligvis kunne dokumenteres med et miljømærke og dermed kommer alle miljømærkningens krav (bortset fra kravet om korrekt miljømarkedsføring) i anvendelse. Dansk Standard foreslår derfor en konkret teksttilføjelse i stk. 2, 3. pkt.

Artikel 64: Prækvalifikation

Danske ARK bemærker, at en måde at støtte små og mellemstore virksomheder på kan være at åbne udtrykkeligt op for i direktivet, at en ordregiver kan prækvalificere et bredere felt af tilbudsgivere fx bestående af store, mellemstore og små virksomheder og eventuelt også et felt bestående af uerfarne og erfarne tilbudsgivere.

KL mener, at den offentlige udbyder ved begrænset udbud som minimum skal kunne udvælge 3 og ikke som foreslået 5 tilbudsgivere.

Danske Regioner ønsker, at krav om minimum 5 deltagere ved begrænset udbud og 3 ved andre procedurer fjernes, således at der kun er krav om at konkurrencen bibeholdes. Dette giver større fleksibilitet.

Artikel 66-67: Tildelingskriterier

Danske Regioner ønsker at bevare det nuværende direktivs formulering af tildelingskriterier.

BAT-kartellet anfører, at tildelingskriteriet ”laveste pris” bør erstattes af ”det kvalitetsmæssigt og bæredygtigt mest fordelagtige tilbud”, idet kontrakter vundet på denne baggrund ofte resulterer i socialt bedrageri, lovbrud, dårlig kvalitet, unfair konkurrence, lav produktivitet mv., hvilket driver omkostningerne op enten under udførelsen eller efter færdiggørelsen af arbejdet.

Dansk Byggeri og Tekniq foreslår, at tilbuddene skal vurderes på alle andre kriterier end pris, inden prisen vurderes, og det økonomisk mest fordelagtige tilbud findes, idet det er alt for let at regne baglæns og manipulere produktet af vægt og point på de øvrige tildelingskriterier, hvis man har et specifikt ønske om, hvem kontrakten skal overdrages til.

Af hensyn til gennemsigtigheden foreslår Dansk Byggeri og Tekniq, at det ikke kun er et krav at tildelingskriterierne vægtes, men at også forudsætningerne for pointgivning anføres.

Dansk Byggeri, Danske ARK og Tekniq bemærker, at det er et problem, at der ikke kan lægges vægt på erfaring ved udbud af bygge- og anlægsopgaver. Danske ARK bemærker endvidere, at det er problematisk, at udskiftning af medarbejdere kun kan ske med ordregivers tilladelse.

Dansk Erhverv, DI og Håndværksrådet bemærker, at de er positive over for livscyklusomkostninger. Håndværksrådet er dog bekymret for, at kravene til virksomhedernes dokumentation af de forskellige oplysninger vil blive så kompliceret og byrdefuldt, at det kan afholde mange – især mindre – virksomheder fra at byde.

Landbrug & Fødevarer finder det uhensigtsmæssigt, at brugen af livscyklusomkostninger introduceres, uden at der foreligger en harmoniseret metode på EU-niveau.

Dansk Byggeri og Tekniq er negative over for brugen af sociale og miljømæssige kriterier, da disse forhold er for vigtige til at blive konkurrenceudsat. AC er derimod positiv heroverfor.

KL mener, at der bør tilføjes sociale forhold til listen over tildelingskriterier, så det fremgår, at man kan vælge at vægte integrering, forebyggelse og fastholdelse på arbejdsmarkedet i tildelingen af en kontrakt, såfremt det har tilknytning til den udbudte opgave.

Artikel 69: Unormalt lave tilbud

Håndværksrådet finder det positivt, at der bliver fastsat klare retningslinjer for hvornår et tilbud anses for at være unormalt lavt. Danske Regioner øn-

sker derimod at bevare det nuværende direktivs formulering, eller alternativt at forhøje satsene i bestemmelsen.

DI mener ikke, at der bør fastsættes nogen grænse for antallet af indkomne tilbud for at unormalt lave bud kan identificeres.

Artikel 70: Kontraktvilkår

BAT-kartellet og LO bemærker, at det bør fremgå af direktivet, at medlemsstaterne kan anvende kontraktklausuler, der indeholder bestemmelser om overholdelse af bl.a. kollektive overenskomster og om lighed mellem arbejderne mht. løn, arbejdsvilkår, social beskyttelse mv. De ordregivende myndigheder skal endvidere pålægges at beskrive de minimumsrettigheder for løn og arbejdsvilkår mv., som de bydende skal kunne garantere.

LO bemærker, at direktivet ikke nævner, hvilke sociale og miljømæssige hensyn der kan varetages. De anbefaler derfor, at den præcise opregning af hensyn, der er beskrevet i Kommissionens vejledning fra oktober 2010 om udbudsdirektivet ("Sociale hensyn ved indkøb, En vejledning i mulighederne for at tage sociale hensyn ved offentlige indkøb") medtages i direktivet.

For så vidt angår tilbudsgivere fra 3. lande mener BAT-kartellet, at udbudsdirektiverne skal indeholde regler om, at ordregiverne skal pålægge tilbudsgiverne at overholde de stillede krav til sociale, miljømæssige og økonomiske standarder gennem hele kontraktens løbetid.

BAT-kartellet mener, at udbudsdirektivet skal indeholde regler, der pålægger de ordregivende myndigheder konkret at overveje muligheden for at stille sociale klausuler om beskæftigelse af praktikanter under uddannelse.

Artikel 71: Underleverandør

Håndværksrådet bakker op om forslaget om, at underentreprenører skal have mulighed for at få betaling direkte fra udbyder. Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Danske Regioner og DI er negative over for bestemmelsen, og Dansk Byggeri mener, at hovedleverandøren skal kunne påberåbe sig underleverandørens ret til betaling.

BAT-kartellet efterlyser en reguleringsramme i direktivet, som stiller krav om, at hovedentreprenøren hæfter i tilfælde af socialt bedrageri fra underentreprenørens side. IT-Branchen mener ikke, at tilbudsgiveren skal kunne gøres ansvarlig for underleverandørers overholdelse af CSR-krav.

BAT-kartellet anfører, at udbudsdirektivet skal indeholde regler, der forbyder tilbudsgiverne at overdrage kontrakten til underleverandører for at undgå, at tilbudsgivere, der alene fungerer som mellemmand, afgiver tilbud.

LO fremhæver, at det er blevet almindeligt, at virksomheder (særligt vikar- og rekrutteringsbureauer), der fungerer som mellemmand, byder på offentlige kontrakter, og udliciterer opgaverne til enten midlertidigt ansatte eller til selvstændige firmaer. Danske Regioner mener, at det bør være muligt at kræve, at tilbudsgiver ikke anvender underleverandører for alle opgaver, og ikke kun kritiske opgaver, som forslaget lægger op til.

Artikel 72: Ændringer efter aftaleindgåelse

Dansk Byggeri og Danske Regioner mener, at satsen på 5 pct. for kontraktændringer er for lav.

Artikel 73: Ophævelse af kontrakt

Danske Regioner foreslår, at det præciseres, at en kontrakt kan opsiges med tilbagevirkende kraft.

Artikel 74-82: Sociale ydelser

DI er positiv over for ophævelsen af sondringen mellem A- og B-ydelser, da det bidrager til at sikre, at alle tjenesteydelser udbydes på ensartede vilkår. DI er imidlertid ikke enig i Kommissionens synspunkt om, at sociale tjenesteydelser har begrænset interesse for virksomheder på tværs af EU's landegrænser, og mener, at disse tjenesteydelser bør omfattes af de generelle udbudsprocedurer.

FTE, KL og OAQ opfatter ophævelsen af opdelingen i bilag A- og B-ydelser som negativt, idet det indebærer øget regulering.

AC, Advokatsamfundet og Danske Regioner mener ikke, at sociale ydelser skal være omfattet af udbudsdirektivet.

Artikel 83-88: Governance

DI og OAQ er positive over for reglerne om national tilsyn og overvågning. Dansk Erhverv bakker alene op om forslaget, såfremt artikel 84 i lande hvor udbudssystemer er velfungerende, kan udmøntes på en måde der ikke fører til yderligere bureaukratisering.

DI er positiv over for oprettelsen af erfaringscentre. Det er dog vigtigt, at rådgivningen ikke forstyrrer konkurrencen på det private marked.

Danske ARK bemærker, at det er positivt, at der skal udarbejdes statistisk materiale.

OAQ foreslår en øget åbenhed om de enkelte kontraktforhold via skærpede krav til den efterfølgende annoncering af kontraktindgåelse.

Danske Regioner opfatter artikel 83-88 som en forøgelse af den administrative byrde for de ordregivende myndigheder.

Advokatsamfundet er negativ over for bestemmelsen om individuelle rapporter, jf. artikel 85.

Advokatsamfundet er negativ over for bestemmelsen om indrapportering af kontrakter over 1 mio. euro. DI mener, at indrapporteringen skal være valgfri, idet det ikke vurderes at have særlig effekt i Danmark.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Hovedparten af medlemsstaterne ønsker et mere enkelt og fleksibelt regelsæt. Der er derfor bl.a. udbredt opbakning til at indføre udbud med forhandling som standardprocedure og til at udvide anvendelsesområdet for konkurrencepræget dialog. Der er dog blandt medlemsstaterne forskellige syn på, hvad forenkling af regelsættet indebærer. Nogle medlemsstater mener, at forenkling indebærer færre og mere simple bestemmelser, hvorimod andre mener, at forenkling indebærer forbedring af retssikkerheden ved at indføre flere og mere udførlige bestemmelser.

Der er generel opbakning blandt medlemsstaterne til at fremme brugen af elektronisk udbud. Der er dog divergerende holdninger til, hvordan det sikres, at de tekniske løsninger bliver tilgængelige for alle, så ingen virksomheder eller ordregivere herved udelukkes fra konkurrencen om offentlige opgaver.

I forhold til ophævelsen af sondringen mellem bilag A- og B-tjenesteydelser er flere medlemsstater bekymrede for at underlægge tjenesteydelser, der ikke reelt vurderes at have en grænseoverskridende interesse, for udbudsdirektivets procedureregler. Sådanne typer af tjenesteydelser er det ifølge disse medlemsstater mest hensigtsmæssigt at konkurrenceudsætte via nationale regler.

Der er bred støtte blandt medlemsstaterne til indførsel af muligheden for at anvende livscyklusomkostninger, men i mindre grad enighed om rækkevidden af en sådan mulighed og om metoden for beregning af denne type omkostninger.

Der er bred enighed blandt medlemsstaterne om, at afsnit IV om forvaltning er for vidtgående og vil medføre store administrative og statsfinansielle omkostninger for medlemsstaterne.

Under det danske EU-formandskab er en række af forslagens centrale elementer blevet behandlet Dette drejer sig bl.a. om bestemmelserne om udbudsprocedurerne, herunder adgangen til dialog og forhandling, mulighe-

derne for at foretage grønne eller sociale indkøb, reduktion af transaktionsomkostninger, fremme af elektronisk udbud, adgangen for små og mellemstore virksomheder til offentlige kontrakter, sammenlægning af den offentlige efterspørgsel herunder rammeaftaler og centrale indkøbsorganisationer og det meget kontroversielle afsnit i direktivforslaget om medlemsstaternes forvaltning af udbudsreglerne.

Der er sket store fremskridt i forhandlingerne under det danske EU- formandskab, og det er fornemmelsen, at der er ved at være enighed om en lang række af de ovennævnte elementer. Endelig enighed afventer dog i flere tilfælde enighed om den samlede pakke.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens tiltag til modernisering af udbudsdirektivet. Udbudsprocedurerne indebærer gennemsigtighed og objektivitet i forbindelse med indkøbet, hvilket resulterer i betydelige besparelser og bedre indkøb, der kommer medlemsstaternes myndigheder og i sidste ende de europæiske skatteydere til gode.

Regeringen lægger dog afgørende vægt på, at forslaget ikke er til hinder for fortsat brug af arbejdsklausuler i udbud.

I forbindelse med forhandlingerne vil regeringen arbejde for et enkelt og fleksibelt regelsæt, der gør det muligt at opnå besparelser ved at sænke transaktionsomkostningerne i forbindelse med udbud, og samtidig rummer mulighed for at inddrage hensyn til innovation, miljøbeskyttelse og social ansvarlighed i forbindelse med offentlige indkøb.

Det er vigtigt, at omkostningerne ved at gennemføre udbudsforretninger ikke er større end de fordele, der opnås i form af lavere priser og bedre service.

Regeringen vil derfor arbejde for et udbudsdirektiv med færre regler frem for flere, og med mere simple regler frem for mere komplicerede, og hvor reglerne fortsat har karakter af proceskrav.

Regeringen vil derfor endvidere arbejde for forenkling af procedurerne, bl.a. med henblik på reduktion af transaktionsomkostningerne i forbindelse med udbud. Det er vigtigt, at der sker en begrænsning af virksomhedernes omkostninger i forbindelse med ansøgning og tilbud ved deltagelse i offentlige udbud. Ligeledes er det vigtigt at reducere de administrative byrder og dermed opnå besparelser for de offentlige ordregivere i forbindelse med deres beslutninger om udelukkelse af ansøgere og tildeling af kontrakter.

Regeringen er i den forbindelse åben over for at drøfte en forhøjelse af tærskelværdierne, så flere mindre udbud ikke omfattes af direktivet. Regeringen er dog opmærksom på, at de nuværende tærskelværdier er fastsat internationalt i Government Procurement Agreement (GPA), og at en eventuel forhøjelse af tærskelværdierne i givet fald kræver en genforhandling af denne aftale.

I forhold til forslaget om ophævelse af sondringen mellem bilag A- og B-tjenesteydelser, der er kombineret med indførsel af en særlig ordning for visse tjenesteydelser, der ikke egner sig til udbudsdirektivets procedureregler, lægger regeringen vægt på, at udbudsdirektivet i overensstemmelse med principperne om det indre marked og nærhedsprincippet alene regulerer forhold, der har grænseoverskridende interesse. Regeringen vil i den forbindelse arbejde for, at aftaler uden dokumenteret og klart grænseoverskridende interesse ikke omfattes af udbudsdirektivet.

Regeringen ønsker større adgang til forhandling mellem parterne i udbudsprocessen og er positiv over for udvidelsen af adgangen til at gennemføre udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog. Regeringen vil arbejde for, at ordregivende myndigheder frit kan beslutte at anvende udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog.

Elektronisk udbud indeholder stort potentiale for forenkling og effektivisering af den praktiske gennemførelse af udbud. Regeringen støtter derfor generelt tiltag til at fremme denne måde at afvikle udbud. Regeringen er især positiv over for indførelsen af obligatorisk anvendelse af elektronisk kommunikation inden for to år efter implementering af direktivet og er villig til at indføre fuldt elektronisk udbud i den nærmeste fremtid.

Regeringen støtter indførelsen af muligheden for at anvende livscyklusomkostninger ved tildeling af offentlige kontrakter. Henvisning til sociale- eller miljømærker ved offentlige indkøb støttes også, da det vil være både omkostningsbesparende ved udarbejdelsen af udbudsmaterialet og kan fremme grønne indkøb.

Regeringen støtter målsætningen om at sikre lettere adgang til offentlige kontrakter for små og mellemstore virksomheder, og vil arbejde for dette under forhandlingerne med de øvrige medlemsstater i EU.

Regeringen støtter, at direktivet fokuserer på implementering og håndhævelse, men lægger vægt på, at forslaget ikke stiller krav til medlemsstaternes forvaltning af direktivet, der er unødvendigt omkostningsfulde og administrativt tunge.

Endelig vil regeringen arbejde for, at ansvarsfordelingen mellem indkøbscentraler og de enkelte ordregivende myndigheder klargøres i forbindelse med anvendelsen af rammekontrakter.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 10. februar 2012.

6. Rådskonklusioner om governance af det indre marked og det digitale indre marked

Nyt notat

1. Resumé

Det danske EU-formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om governance af det indre marked og det digitale indre marked.

Rådskonklusionerne har til formål at sætte fokus på at få det indre marked til at fungere bedre, herunder sikre bedre implementering, anvendelse og håndhævelse af reglerne og principperne for det indre marked ("governance"), og at sætte fokus på det digitale indre marked. Sidstnævnte som opfølgning på Kommissionens meddelelse om "Stimulering af vækst og beskæftigelse: En handlingsplan med det formål at fordoble omfanget af den elektroniske handel i Europa frem til 2015", som blev fremsat den 11. januar 2012.

Rådskonklusionerne om governance af det indre marked og det digitale indre marked forventes at blive sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012 til vedtagelse.

Rådskonklusionerne har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Det danske EU-formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om governance af det indre marked og det digitale indre marked.

For så vidt angår governance af det indre marked har der gentagne gange i debatten om vækst og moderniseringen af det indre marked været fokuseret på betydningen af at få det indre marked til at fungere bedre. Et mere velfungerende indre marked vil sikre, at borgere og virksomheder kan udnytte deres rettigheder fuldt ud.

I Kommissionens ”Akten for det indre marked” fra april 2011 og Kommissionens statusrapport om implementeringen af akten fra februar 2012 har Kommissionen særskilt fremhævet, at bedre og mere ensartet implementering, anvendelse og håndhævelse af indre markedsregler er en central forudsætning for relanceringen af det indre marked samt for at opnå succes med de 12 indsatsområder og nøgleinitiativer, som nævnes i akten.

Kommissionen har i sine meddelelser fokuseret på en række aspekter, der kan forbedre funktionen af det indre marked. Det drejer sig bl.a. om indførelse af ambitiøse mål for implementeringen og anvendelsen af indre markedsregler samt styrkelse af indre markeds-redskaber som SOLVIT, der er et uformelt problemløsningsnetværk, servicedirektivets kvikskrænker og IMI, der er et informationssystem for det indre marked.

Det Europæiske Råd (DER) har i deres konklusioner fra den 1.-2. marts 2012 og den uformelle erklæring fra 30. januar 2012 desuden fremhævet vigtigheden af hurtig og korrekt gennemførelse af EU-lovgivningen samt behovet for at tackle forhold, der forhindrer, at det fulde potentiale af det indre marked udnyttes. Det Europæiske Råd forventes i forbindelse med deres møde i juni 2012 bl.a. at vurdere de fremskridt, der er sket i forhold til gennemførelsen af indre markeds-reglerne.

Kommissionen forventes som optakt til mødet i Det Europæiske Råd i juni at udarbejde en rapport om emnet.

For så vidt angår det digitale indre marked er baggrunden Kommissionens meddelelse om ”Stimulering af vækst og beskæftigelse: En handlingsplan med det formål at fordoble omfanget af den elektroniske handel i Europa frem til 2015” (KOM (2011) 942 (e-handelsmeddelelsen).

Meddelelsen er vedtaget inden for rammerne af Europas Digitale Dagsorden og Akten for De Indre Marked og som reaktion på Det Europæiske Råds anmodning om inden 2012 at fremlægge en køreplan for gennemførelsen af det digitale indre marked senest i 2015.

I meddelelsen præsenterer Kommissionen 16 konkrete initiativer, som tager sigte på – frem til 2015 - at fordoble den elektroniske handels andel af detailhandelen, som i dag er på 3,4 % og internetøkonomiens andel af det europæiske BNP, som i dag er under 3 %. Meddelelsen indeholder endvidere en evaluering af direktivet om elektronisk handel (2000/31/EF). Ifølge meddelelsen er der ikke behov for en revision af e-handelsdirektivet, men alene behov for at supplere en række af direktivets bestemmelser.

På det uformelle rådsmøde (konkurrenceevne) i København den 2.-3. februar blev der fokuseret på det digitale indre marked med udgangspunkt i e-handelsmeddelelsen. Af formandskabets resumé fremgår det, at Rådet (konkurrenceevne) støtter ambitionen om at fordoble internethandlen og internetøkonomiens andel af det europæiske BNP i 2015. Samtidig understregedes vigtigheden af at vedtage revisionen af det europæiske standardiseringssystem og forslaget om online tvistløsning i forbrugersager inden juni 2012 samt at revisionen af udbudsdirektiverne vedtages inden udgangen af 2012. Desuden fremgår det, at anvendelsen af digitale værktøjer kan hjælpe europæiske virksomheder og lette administrative byrder. Der skal derfor sikres fuld overgang til e-udbud i 2016, at e-fakturering bliver den dominerende faktureringsform i 2020, samt at servicedirektivets kvikskrænker skal være fuldt ud digitale til gavn for de europæiske virksomheder.

3. Formål og indhold

For så vidt angår governance af det indre marked er formålet med konklusionerne at forbedre funktionen af det indre marked. Det vil sige skabe en bedre og mere ensartet implementering, bedre anvendelse og håndhævelse af regler og principper for det indre marked.

I konklusionerne foreslås det, at der

- 1) indføres nye mål/benchmarks for implementering og overholdelse af indre markedslovgivningen
- 2) sker en forbedret monitorering af medlemslandenes implementering og anvendelse af indre markedslovgivningen og
- 3) sker en styrkelse af indre markedsrelaterede redskaber.

Der sættes i konklusionerne bl.a. fokus på en trinvis nedsættelse af det eksisterende mål for medlemslandenes gennemførelsesunderskud af indre markedsdirektiver, indførelse af benchmark for varigheden af traktatkrænkellesproceduren og gennemførelse af afgørelser fra EU-domstolen i national ret.

I forhold til en forbedret monitorering fokuseres der i konklusionerne på behovet for øget overvågning af implementeringen af indre markeds-

reguleringen, herunder analyser af problemstillinger, der er tværgående for det indre marked og best practice eksempler. Der fokuseres desuden på behovet for at foretage en samlet afrapportering, der tager udgangspunkt i den eksisterende resultattavle for det indre marked og Kommissionens governance-rapport.

Vedrørende de indre markedsrelaterede redskaber foreslås det i konklusionerne at styrke redskaber som SOLVIT, servicedirektivets kvikskranke og informationssystemet for det indre marked (IMI), samt at skabe basis for bedre integration mellem redskaberne.

For så vidt angår det digitale indre marked er formålet at fremme virkeliggørelsen af det digitale indre marked senest i 2015, hvilket vil bidrage til styrket konkurrenceevne og vækst i Europa.

Konklusionerne understreger vigtigheden af målet om at fordoble online-salget og andelen af internetøkonomien i EU's BNP i 2015 samt betydningen af effektive og innovative betalingsmidler for e-handel og bestræbelser på at gøre e-fakturering til den primære form for fakturering i 2020. De understreger endvidere, at det er vigtigt at sikre fuld overgang til e-udbud i 2016, der forventes at kunne generere betydelige besparelser for både virksomheder og myndigheder.

Ifølge konklusionerne er E-handelsdirektivet den ramme, der skal sikre og forbedre leveringen af online-tjenester og produkter i et velfungerende digitalt indre marked.

Konklusionerne peger på vigtigheden af en hurtig gennemførelse af den europæiske strategi for intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder revision af direktivet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Ifølge konklusionerne er der behov for at forbedre den information og vejledning der gives til forbrugere og virksomheder gennem eksisterende netværk, samt behov for at sikre en effektiv løsning af online tvister som en forudsætning for tilliden til det digitale indre marked. Det er endvidere vigtigt at se på den betydelige effekt, højhastighedskommunikationsnetværk har på udviklingen af det digitale indre marked.

Det fremgår af konklusionerne, at det er vigtigt at der udarbejdes retningslinjer for princippet om ikke-forskelsbehandling af forbrugerne på grundlag af nationalitet eller bopæl, der er fastsat i artikel 20 (stk. 2) i servicedirektivet.

Konklusionerne understreger behovet for at sætte forbrugere og virksomheder i centrum for det indre marked og for at øge tilliden til det digitale indre marked ved en forbedring af den digitale udveksling af information og vejledning gennem Enterprise Europe. Sidstnævnte er et netværk af organisationer, hvor virksomheder kan finde hjælp til at udnytte det indre marked bedst muligt samt en styrkelse af Forbruger Europa (ECC-Net) og CPC netværket, som er et EU-samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af europæisk forbrugerbeskyttelseslovgivning.

Konklusionerne opfordrer Kommissionen til at forelægge et nyt forslag om e-signatur, e-identifikation og e-autentificering inden juni 2012, samt til at evaluere de barrierer, der eksisterer på markedet for kort, internet og mobile betalinger for at sikre gennemsigtighed, sikkerhed og tilstrækkelig beskyttelse for virksomheder og forbrugere.

Konklusionerne understreger, at løsningen af problemer, der måtte opstå på nettet er en vigtig forudsætning for tillid til det digitale indre marked og henviser til opfordringen fra Det Europæiske Råd til at opnå enighed om forslaget til online-konfliktløsning ved udgangen af juni 2012.

Det fremgår desuden af konklusionerne, at posttjenesterne er en integreret del af grænseoverskridende e-handel, samt at det er vigtigt at styrke og fremme udviklingen af informations- og kommunikationsstrukturer og vedtage en overordnet strategi for cloud computing for at stimulere sektoren.

Konklusionerne lægger vægt på, at revisionen af udbudsdirektiverne skal vedtages inden udgangen af året.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceanne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 16. april 2012.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Forbrugerrådet (FBR) og TDC.

Dansk Erhverv (DE) bemærker **for så vidt angår governance af det indre marked**, at man længe har ønsket en styrkelse af indsatsen vedrørende implementering og håndhævelse af EU-lovgivning i alle medlemsstaterne, da manglende og ufuldstændig implementering og håndhævelse i andre EU-lande sker på bekostning af danske virksomheders konkurrenceevne. DE støtter fuldt, at det danske formandskab sætter fokus på emnet.

DE støtter introduktionen af benchmark for længden af behandlingsprocedurer ved traktatbrudssager, men ser dog gerne at anbefalingen bliver væsentligt mindre end de foreslåede 18 måneder. DE støtter betoningen af det vigtige i at indføre én indgang, hvor borgere og virksomheder kan søge information omkring rettigheder både på EU og nationalt niveau.

DE finder det derudover positivt, at nødvendigheden af at fremme effektive løsninger og retsmidler i tilfælde, hvor lovgivningen ikke overholdes, fremhæves for så vidt angår det Indre Marked. DE savner dog, at det ligeledes betones, at håndhævelsen også skal være ensartet i EU-medlemsstaterne.

DE fremhæver **for så vidt angår det digitale indre marked**, at det er afgørende, at det tilføjes, at effektiv og ensartet håndhævelse i alle EU-lande er en afgørende forudsætning for, at EU's digitale indre marked kommer til at fungere. I den forbindelse anfører DE, at det er et stærkt ønske, at revisionen af CPC-forordningen fremrykkes, og at der i den forbindelse indføres en forpligtelse, der sikrer at anmodninger fra andre medlemsstater håndhævelsesmyndigheder skal følges op.

DE fremhæver endvidere, at man ikke politisk bør opsætte mål for specifikke handelskanaler, og kan på den baggrund ikke støtte formuleringen om at e-handlen i EU skal fordobles i 2015. DE støtter fuld omstilling til digitale udbudsprocedurer inden 2016 og gerne før.

DE ser frem til Kommissionens forestående rapport om servicedirektivet, men anfører, at virksomheder ikke skal kunne forpligtes til at udbyde deres varer på markeder, som ikke er attraktive.

Endelig anfører DE, at de støtter at forbrugerne gives mulighed for at tage eventuelle tvister, der ikke kan løses direkte mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende, til en klageinstans. Det bør imidlertid ifølge DE både kunne ske ved grænseoverskridende handel generelt og ikke kun ved online handel.

Dansk Industri (DI) lægger **for så vidt angår governance af det indre marked** stor vægt på, at det indre marked kommer til at fungere bedre i praksis. DI mener derfor, at det er væsentligt at sikre et løbende fokus på korrekt gennemførelse og overholdelse af indre marked lovgivning og principper. Da der ikke er konkrete handlinger i Akten for indre marked omkring governance, er det derfor positivt at få vedtaget rådskonklusioner herom. DI havde dog gerne set endnu mere konkrete tiltag end konklusionernes formuleringer.

DI fremhæver, at nationale krav kun omtales i én sætning, men antallet af ny national lovgivning er stigende. Derfor bør der drøftes, hvilke konkrete nationale forhold der berettiger til særlig national lovgivning. Direktiv 98/34 bør revideres bl.a. for nærmere at specificere sådanne krav til dokumentation eller berettigelse for national lovgivning. Nationale krav fx på miljøområdet skaber reelle barrierer. Yderligere ville det være hensigtsmæssigt med mere transparens for de løsninger og problemstillinger, som SOLVIT behandler.

DI finder **for så vidt angår det digitale indre marked** det positivt, at Kommissionen har fokus på det digitale indre marked, og bakker målsætningen om at fordoble andelen af e-handel inden 2015. DI fremfører, at adskillige analyser peger på, at et e-mærke er med til at forbedre forbrugernes tillid, når de handler på internettet, og mener på den baggrund, at et pan-europæisk e-mærke får en mere central placering i EU's fremtidige vision for et digitalt indre marked.

DI anfører endvidere, at de grundlæggende er enige i betragtningerne om en hurtig implementering af IPR-strategien, men at det er afgørende at have en holistisk tilgang til den. DI fremhæver i den forbindelse, at vedtagelse af et effektivt europæisk patentsystem samt bred opbakning til ACTA-aftalen (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) bør have høj prioritet.

Forbrugerrådet (FBR) anfører, at der er tale om et godt papir, men har en række konkrete tilføjelser til teksten. FBR finder **for så vidt angår det digitale indre marked**, at vigtigheden af et højt beskyttelsesniveau af persondataskyttelse bør understreges, vigtigheden af en hurtig implementering af forbrugerrettighedsdirektivet bør understreges samt behovet for fortsat udvikling af forbrugerlovgivningen med henblik på at tilpasse den til de nye behov for det digitale indre marked.

TDC anfører, at man støtter det fremsendte udkast til rådskonklusioner, men foreslår **for så vidt angår det digitale indre marked**, at IPR-strategien skal revideres frem for styrkes. TDC begrundet det med, at det ikke nødvendigvis er givet, i hvilket omfang der reelt er behov for en skærpelse af håndhævelsen af IPR-direktivet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel enighed i Rådet om vigtigheden af at få det indre marked til at fungere bedre og styrke det digitale indre marked, og der forventes at være generel opbakning blandt medlemsstaterne til konklusionerne.

12. Regeringens generelle holdning

For så vidt angår governance af det indre marked støtter regeringen generelt initiativer, som styrker det indre marked med henblik på at skabe vækst og styrke EU's konkurrenceevne.

Regeringen prioriterer i den forbindelse tiltag, som kan medvirke til at sikre en bedre og mere ensartet implementering, anvendelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked. Det er vigtigt i forhold til at opnå fuld effekt af både eksisterende og kommende lovgivningsinitiativer samt at sikre et mere velfungerende indre marked, hvor virksomheder og borgere kan udnytte deres rettigheder fuldt ud.

For så vidt angår det digitale indre marked er regeringens generelle holdning er, at der skal skabes bedre rammer for grænseoverskridende e-handel i EU. Der skal arbejdes videre med at undersøge, hvilke initiativer der bedst kan bidrage til dette, herunder de initiativer der blev drøftet på det uformelle rådsmøde i København den 2.-3. februar med udgangspunkt i e-handelsmeddelelsen.

Det er endvidere regeringens generelle holdning, at der fortsat skal lægges vægt på udviklingen af det digitale indre marked og opbakning til Europas Digitale Dagsorden, og at man i den forbindelse skal støtte initiativer, som skaber de bedste muligheder for vækst på tværs af landegrænser inden for

det indre marked. Det gælder eksempelvis den netop indgåede roamingaftale, der fjerner barrierer for mobilitet på tværs af grænserne, initiativer, der forhindrer diskrimination af forbrugere på baggrund af nationalitet eller opholdssted, og initiativer, der forbedrer myndigheders anvendelse af e-handelsdirektivet gennem brug af Informationssystemet for det Indre Marked (IMI).

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Anerkendelsesdirektivet

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 19. december 2011 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (KOM(2011)883 endelig). Bedre kendt som anerkendelsesdirektivet. Forslaget er oversendt til Rådet den 11. januar 2012 i dansk sprogversion.

Det overordnede formål med revisionen af anerkendelsesdirektivet er at effektivisere proceduren for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer med henblik på at gøre det mindre byrdefuldt for fuldt kvalificerede EU-borgere at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat.

Sagen forventes at blive sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2012 til orienterende debat.

Forslaget forventes at ville kræve tilpasning af den gældende danske lovgivning, som implementerer det gældende anerkendelsesdirektiv. Forslaget skønnes derudover at kunne få begrænsede statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

EU-reglerne for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, også kendt som ”anerkendelsesdirektivet”. Det gældende anerkendelsesdirektiv berører på EU-plan omkring 4700 lovregulerede erhverv, fordelt i omkring 800 erhvervsgrupper, og i Danmark berører direktivet omkring 120 lovregulerede erhverv.

Forslaget til en revision af anerkendelsesdirektivet er fremsat med hjemmel i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde, artikel 53, stk. 1 og artikel 62, hvorefter Europa-Parlamentet og Rådet kan udstede direktiver og forordninger, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed, direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser og direktiver om samordning af nationale bestemmelser om adgangen til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed.

Det gældende anerkendelsesdirektiv indebærer for medlemsstaternes statsborgere, at de har ret til at udøve et erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat end den, hvori de har opnået deres erhvervsmæssige kvalifikationer. Beslutningsproceduren fremgår af traktatens artikel 294 (tidl. artikel 251 i TEF), hvor der henvises til den almindelige lovgivningsprocedure med henblik på vedtagelse af retsakter.

Direktivet gælder for EU/EØS-statsborgere og for statsborgere i lande, som EU har indgået aftale med om anvendelse af direktivet. Direktivet gælder for fysiske personer, som er fuldt kvalificerede til at udøve deres erhverv i et EU/EØS-land, og som ønsker at arbejde som selvstændige eller som arbejdstagere i en anden medlemsstat eller lande, som EU har indgået aftale med om anvendelse af direktivet inden for et erhverv, som er lovreguleret i landet.

Anerkendelsesdirektivet fastsætter reglerne for varig erhvervsudøvelse (etablering) og for midlertidig og lejlighedsvis erhvervsudøvelse (tjenesteydelser) på tværs af grænserne i EU/EØS.

Forslaget til en revision af anerkendelsesdirektivet er bl.a. udarbejdet på grundlag af resultaterne af ex-post evalueringen jf. direktivets artikel 60. stk. 2, og en række undersøgelser⁴.

Under evalueringen blev der identificeret behov for en forenkling af eksisterende regler til gavn for borgere, bedre integration af erhvervene i Det Indre Marked og styrkelse af tilliden til anerkendelsessystemet.

Forslaget udgør et af de tolv nøgleinitiativer i Europa-Kommissionens ”Aktten for det indre marked”⁵.

3. Formål og indhold

Det gældende anerkendelsesdirektiv regulerer fuldt kvalificerede borgeres ret til at få anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer med henblik på at udøve lovregulerede erhverv i medlemsstaterne på samme vilkår som medlemsstatens statsborgere.

Det overordnede formål med revisionen af direktivet er at bidrage til at skabe vækst og jobs i EU ved at gøre det mindre byrdefuldt for fuldt kvalificerede EU-borgere at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat.

⁴ Dokumenter vedr. evaluering af anerkendelsesdirektivet:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/evaluation_en.htm

⁵ Akten for det indre marked: http://ec.europa.eu/internal_market/smact/index_da.htm

Indeholdt i Europa-Kommissionens direktivforslag er en række konkrete horisontale emner, som har til formål at styrke det indre marked og arbejdskraftens frie bevægelighed i EU:

- *Indførelse af et europæisk erhvervspas (Professional Card)*

Forslaget om indførelse af erhvervspas er et nyt forslag, der har til formål at forenkle eksisterende anerkendelsesprocedurer til gavn for borgere og at effektivisere kompetente myndigheders anerkendelsesarbejde.

Det foreslås bl.a., at erhvervspas udstedes som et elektronisk certifikat, at udstedelsen af et erhvervspas bliver en frivillig ordning for borgere, og at erhvervspasset i fremtiden kan anvendes ved både den faste etablering og den midlertidige og lejlighedsvis tjenesteudøvelse.

Indeholdt i forslaget er et initiativ om at mobilisere hjemlandet med henblik på at lette anerkendelsesarbejdet i værtslandet. Forslaget begrundes med, at det vil være hjemlandet, der er i besiddelse af de relevante oplysninger om ansøgeren, eftersom hjemlandet udsteder uddannelsesbeviser, autorisationsbeviser m.v. og som er i besiddelse af oplysninger om kravene til erhvervsudøvelse i hjemlandet.

Det foreslås, at tjenesteydere, som ikke er omfattet af reglerne om forudgående kontrol, jf. direktivets artikel 7.4 får verificeret ansøgningen om erhvervspas samt får oprettet og valideret deres erhvervspas af den kompetente myndighed i hjemlandet. Erhvervspas foreslås at have gyldighed i 2 år.

Det foreslås endvidere, at tjenesteydere, som er omfattet af den forudgående kontrol, jf. direktivets artikel 7.4, samt erhvervsudøvere, som ønsker at etablere sig (søger om værtslandets autorisation) får verificeret ansøgningen og oprettet deres erhvervspas af den kompetente myndighed i hjemlandet, og at den endelige validering af erhvervspasset, som fører til udøvelse af det lovregulerede erhverv, udføres af værtslandet.

- *Indre Markeds Informationssystem (IMI) skal være "back office" for de myndigheder i medlemsstaterne, der arbejder med erhvervspasset*

Med henblik på effektivisering og forenkling af procedurerne i tilknytning til behandling af ansøgninger om erhvervsmæssig anerkendelse, herunder oprettelse og validering af erhvervspas, foreslås de allerede tilgængelige IT-systemer, eksempelvis IMI, at blive udnyttet fuldt ud. Konkret foreslås en forkortelse af sagsbehandlingsfrister for ansøgninger, der er ledsaget af erhvervspasset.

IMI-systemet, som allerede i dag bruges af kompetente myndigheder, vurderes at have skabt større tillid samt bedre og mere effektivt samarbejde mellem de europæiske myndigheder. Som følge af det styrkede samarbejde mellem medlemsstaternes myndigheder, foreslås, at IMI bliver brugt som myndighedernes "back office", hvor ansøgernes dokumenter opbevares, og hvor oprettelse og validering af erhvervspas bliver udført.

Det foreslås tillige, at Europa-Kommissionen vedtager gennemførelsesretsakter, jf. Traktatens artikel 291, med henblik på at sikre tekniske specifikationer og nødvendige foranstaltninger, integritet, fortrolighed og rigtighed af informationer, som er indeholdt i erhvervspasset og i IMI-filen.

- *Revision af omfanget af lovregulerede erhverv i medlemsstaterne, med udgangspunkt i traktatens regler om diskriminationsforbud og medlemsstaternes hensyn til at regulere adgang til udøvelse af visse erhverv*

Formålet med forslaget om revision af omfanget af lovregulerede erhverv er at sikre større gennemsigtighed og berettigelse for de regulerede erhverv gennem bestemte kvalifikationskrav, som stilles i medlemsstaterne.

Indeholdt i forslaget er således et krav til medlemsstaterne om at oplyse Europa-Kommissionen om de eksisterende lovregulerede erhverv i medlemsstaterne og gennemføre en "screening" af disse.

Screeningen foreslås at bestå af en undersøgelse af den nationale lovgivning for at konstatere, hvorvidt der til lovreguleringen af erhvervene i medlemsstaterne kan knyttes nogle objektive kriterier, som diskriminationsforbud, offentlig interesse, nødvendighed, eller andre almene hensyn i medlemsstaterne.

Senest ved udgangen af gennemførelsesperioden vedrørende implementering af direktivet skal udarbejdes en rapport om resultaterne af screeningen og medlemsstaternes intentioner om en eventuel ændring i reguleringen. Rapporterne foreslås forelagt alle medlemsstater med en høringsfrist på seks måneder. Det foreslås, at Europa-Kommissionen herefter udarbejder en rapport, som forelægges for de nationale koordinatore for direktivet, inden rapporten sendes til Rådet og Europa-Parlamentet.

Ifølge forslaget bør dette følges op af en gensidig evaluering hvert andet år.

- *Indførelse af regler for delvis adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv, som implementerer EU-domstolens retspraksis på området⁶*

Forskellen inden for et bestemt erhverv i to medlemsstater kan være så stor, at erhvervsudøvere er nødt til at gennemgå hele uddannelsesprogrammet i værtsmedlemsstaten for at kompensere for forskellene i de tilsvarende kvalifikationskrav i værtslandet. Da EU-domstolen fik forelagt denne problemstilling, udviklede Domstolen princippet om delvis adgang. Domstolen fastslog således, at medlemsstaterne under visse betingelser skal tillade delvis udøvelse af erhvervet efter anmodning fra erhvervsudøveren. Dette princip foreslås på baggrund af Domstolens praksis indarbejdet i anerkendelsesdirektivet.

- *Kravet om 2 års erhvervs erfaring inden for ikke-lovregulerede erhverv kan fraviges, hvis der er tale om følgeskab med forbrugere, der ønsker at vælge en tjenesteyder fra hjemlandet*

2-årsreglen i det gældende direktivs artikel 5, stk.1, er generelt accepteret, fordi den beskytter forbrugerne i medlemsstater, hvor et erhverv er lovreguleret, og hvor erhvervet ikke er lovreguleret i hjemlandet. Forslaget om mulighed for fravigelse af kravet om 2 års erhvervs erfaring handler derfor om forbrugere, som rejser fra deres hjemland til en anden medlemsstat og som ikke ønsker at vælge en erhvervsudøver i den medlemsstat, de rejser til, men en erhvervsudøver fra den medlemsstat, de kommer fra. Eksempelvis en gruppe turister, der har valgt en turistfører i det land, de kommer fra. I så fald har den pågældende erhvervsudøver ikke nogen kontakt med lokale forbrugere i værtsmedlemsstaten, men kun til den konkrete forbruger, der selv har valgt ham. Fravigelse af 2 års reglen kan ikke ske i tilfælde, hvor der er risiko for den offentlige sundhed eller sikkerhed.

- *Indførelse af ”Common Training Frameworks”*

Det foreslås, at faglige organisationer kan forelægge forslag til Europa-Kommissionen om en fælles prøve, en ”Indre Markeds test”, eller et fælles uddannelsesprogram (”Common Training Frameworks”) med henblik på, at erhvervsudøvere, som består prøven eller er i besiddelse af de bestemte uddannelseskvalifikationer, bliver berettigede til automatisk anerkendelse af deres kvalifikationer.

Indførelsen af ordningen kræver, at mindst 1/3 af medlemsstaterne kan acceptere ordningen. Medlemsstater, som ikke ønsker at deltage i ordningen,

⁶ Sag C- 330/039:

<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=57969&pageIndex=0&doclang=DA&mode=doc&dir=&occ=first&part=1&cid=45322>

underretter Europa-Kommissionen om, hvorvidt disse medlemsstater vil forbeholde sig ret til at anvende de gældende udligningsforanstaltninger (krav om egnethedsprøve eller prøvetid, som forudsætning for anerkendelse), når dette er nødvendigt.

- *Obligatorisk anvendelse af Indre Markeds Informationsystem (IMI) og indførelse af en "alert system" for sundhedsfaglige erhverv*

Ovennævnte foreslås med henblik på at styrke det administrative samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder. Samarbejde mellem medlemsstater via IMI er allerede daglig praksis, og medlemsstaternes myndigheder udveksler relevante oplysninger om ansøgernes erhvervsmæssige kvalifikationer, lovlig etablering i hjemlandet m.v., jf. direktivets artikel 8 og artikel 56. I dag er dette imidlertid ikke obligatorisk for de kompetente myndigheder, for så vidt angår erhvervsudøvere, hvis aktiviteter ikke er omfattet af servicedirektivet.

I forslaget til en revision af anerkendelsesdirektivet foreslås det endvidere, at de kompetente myndigheder i et medlemsland skal være forpligtet til at advare kompetente myndigheder i alle andre medlemslande, hvis en person i sundhedssektoren har fået forbud mod at udøve sit erhverv af en offentlig myndighed eller en domstol.

- *Udvidelse af servicedirektivets Kvikskranger til at omfatte alle professioner, således at alle kan ansøge om erhvervsmæssig anerkendelse via de Kvikskranger, der er blevet oprettet under servicedirektivet*

Det foreslås, at alle borgere, der ønsker at få deres erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendt, bør kunne henvende sig de Kvikskranger (Point of Single Contact), som er oprettet i henhold til servicedirektivet, så der kun er et sted frem for flere steder at henvende sig. Ved Kvikskranken vil borgerne kunne få al information om de dokumenter m.v., der er nødvendige for at få deres kvalifikationer anerkendt, og de vil også her kunne foretage alle online-ankendelsesekspeditioner.

- *Beføjelse til Europa-Kommissionen om at vedtage almengyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, jf. Traktatens artikel 290*

Det foreslås, at Europa-Kommissionen fremover skal kunne udbygge eller ændre visse ikke-væsentlige bestemmelser i anerkendelsesdirektivet i overensstemmelse med Traktatens artikel 290 om "delegerede retsakter". Hidtil har dette skullet udøves efter komitologisystemet, jf. artikel 58 i det gældende direktiv. Der er eksempelvis tale om muligheden for at foretage en

teknisk opdatering af direktivets bilag IV, V og VIII, at opdatere informationer om varigheden af enkelte uddannelser (overgang til ETCS normeringssystem), om uddannelsestitler, uddannelsesinstitutioner m.v.

Europa-Kommissionens direktivforslag indeholder endvidere en række sektorspecifikke emner:

Direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer indeholder en række harmoniserede minimumskrav til uddannelse af læger, tandlæger, sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemødre, farmaceuter, dyrlæger og arkitekter. Disse minimumsuddannelseskrav har dannet grundlag for automatisk anerkendelse i mange år, men foreslås opdateret og moderniseret, ikke mindst på grund af den videnskabelige og teknologiske udvikling.

Blandt de sektorspecifikke emner om den automatiske anerkendelsesordning for denne persongruppe er bl.a. forslag om:

- *En mere klar og effektiv notifikationsprocedure, når en medlemsstat ønsker at få optaget en ny eller redigeret en eksisterende uddannelsestitel i bilag V til direktivet*

Indeholdt i forslaget er en beskrivelse af notifikationsproceduren samt et forslag om, at notifikationerne ledsages af en rapport om uddannelsernes overensstemmelse med minimumuddannelseskrav i direktivet. Rapporten foreslås at blive udarbejdet af et i medlemsstaten udpeget kompetent organ, eksempelvis et akkrediteringsorgan.

- *Forhøjelse af adgangskrav til optagelse på sygeplejerske- og jordemoderuddannelsen fra den eksisterende 10 års almene skolegang til 12 års forudgående almen skolegang*

Efter det gældende direktiv er adgangskravet for optagelsen på sygeplejerske- og jordemoderuddannelsen mindst 10 års almen skolegang. Områderne har dog udviklet sig væsentligt i de sidste tre årtier: Sundhedspleje i lokalområdet, brug af komplekse behandlinger og teknologi, som udvikler sig løbende, forudsætter, at sygeplejersker er i stand til at udføre mere selvstændigt arbejde. Forslaget afspejler tillige det reelle adgangskrav for sygeplejeuddannelsen i størstedelen af medlemsstaterne.

- *Superviseret praktisk erfaring af henholdsvis 2-1 års varighed efter en afsluttet arkitektuddannelse af henholdsvis 4-5 års varighed*

Uddannelseskravene på 4 års akademiske studier for arkitekter, som er defineret i artikel 46 i direktivet, er et minimum, idet medlemsstaterne og universiteterne gerne må anvende højere standarder ved uddannelse af fremtidige arkitekter. I mange medlemsstater udbyder universiteterne således i dag studier på mindst 5 år på arkitektuddannelsen.

Med forslaget tages spørgsmålet om prøvetid under kvalificeret fagmands ansvar op, da dette er et aspekt af arkitektuddannelsen, som allerede er anerkendt i flere medlemsstater, som betragter dette som et væsentligt element i uddannelsen af arkitekter.

Forslaget lægger således op til, at det skal tage mindst 6 år (4+2 eller 5+1) at blive fuldt kvalificeret arkitekt i EU, inklusiv prøvetid under kvalificeret fagmands ansvar.

- *Praktik på apotek efter en afsluttet farmaceutuddannelse*

Uddannelsesbeviset for farmaceuter foreslås udstedt efter endt uddannelse af fem års varighed efterfulgt af seks måneders praktikanttjeneste på et offentligt tilgængeligt apotek eller på et hospital under tilsyn af dette hospitals farmaceutiske tjeneste.

- *Muligheden for meritoverførsel for dele af speciallægeuddannelser, hvor uddannelserne overlapper hinanden*

Det gældende direktiv giver ringe mulighed for anerkendelse af tidligere undervisning som en del af uddannelseskurser, som - i hvert fald - er på et niveau, der svarer til uddannelsen i et givent speciale. Dette er især relevant for specialer, som udspringer af intern medicin eller almen kirurgi. Hvis en læge har fulgt en speciallægeuddannelse og efterfølgende følger en anden speciallægeuddannelse, skal denne efter gældende ret i princippet følge det komplette uddannelsesprogram for det andet speciale helt fra begyndelsen.

Med henblik på at forbedre muligheder for anerkendelse, foreslås at give medlemsstaterne mulighed for at give delvis dispensation fra dele af speciallægeuddannelsen, hvis den pågældende del af uddannelsen allerede er gennemført i forbindelse med et andet speciallægeuddannelsesprogram.

- *Muligheden for oprettelse af visse læge- og tandlægespecialer, når specialet findes i en tredjedel af medlemsstater*

Den automatiske anerkendelse kan i øjeblikket kun udvides til nye specialer, hvis specialet eksisterer i mindst 2/5 af medlemsstaterne. Europa-Kommissionen vurderer, at denne grænse kan skabe en hindring for innova-

tion og begrænse mulighederne for at indsætte nye medicinske specialer i direktivet. Derfor foreslår Europa-Kommissionen, at grænsen for det påkrævede antal medlemsstater sættes ned fra 2/5 til 1/3.

Forslaget til en revision af anerkendelsesdirektivet indeholder endvidere emner, som har til formål at klargøre visse bestemmelser i direktivet, med henblik på præcisering af borgernes rettigheder og pligter i forhold til direktivet:

- *Muligheden for, at en EU/EØS-borger, som kommer fra en medlemsstat, hvor erhvervet ikke er lovreguleret, kan få sin autorisationsansøgning behandlet og anerkendt efter reglerne i direktivet*

Hvis en erhvervsudøver ønsker at flytte fra et land, hvor hverken hans erhverv eller hans uddannelse er lovreguleret, til et land hvor erhvervet er reguleret, kan værtslandet kræve, at erhvervsudøver beviser, at den pågældende har opnået den relevante erhvervs erfaring af 2 års varighed i løbet af de sidste 10 år (kravet gælder både for midlertidig mobilitet og for etablering). Hvis ”2-årsreglen” ikke er opfyldt, kan ansøgeren efter gældende ret ikke få behandlet sin autorisationsansøgning efter reglerne i direktivet, men efter traktatreglerne om etableringsfrihed (hvorefter værtslandet kan kræve, at ansøgeren supplerer sine uddannelseskvalifikationer).

Det foreslås, at der gives adgang til at få behandlet autorisationsansøgningen efter direktivet, hvis følgende betingelser er opfyldt: 1) det fremgår af ansøgerens uddannelsesbevis, at pågældende er uddannet til at udøve sit erhverv i hjemlandet og 2) uddannelsesbeviset er udstedt af en kompetent myndighed i uddannelseslandet.

- *Mulighed for medlemsstaterne til at stille specifikke krav om egnethedsprøve og brug af ”notar” titel inden for notar erhvervet*

Med forslaget kan medlemsstaterne stille et krav om, at notarer, som ønsker at etablere sig i medlemsstaterne, aflægger en egnethedsprøve.

Endvidere foreslås, at notarer, som i værtslandet leverer tjenesteydelser midlertidig og lejlighedsvis, ikke kan udfærdige dokumenter, der i henhold til værtslandets lovgivning kræver et stempel, under den faglige titel fra hjemlandet.

- *Afklaring af krav om bestemte sprogkompetencer, især for sundhedspersoner*

Det foreslås bl.a., at kontrol af sprogkompetencer for sundhedspersoner, som er arbejdstagere, kan udføres efter anmodning fra nationale organisationer, som i værtslandet repræsenterer arbejdsgivere, der ansætter sundhedspersonale. I tilfælde af selvstændige sundhedspersoner, kan kontrollen udføres efter anmodning fra relevante patientorganisationer i værtslandet.

- *Muligheden for at dimittender kan få anerkendt en "traineeship" fra en anden medlemsstat efter reglerne i direktivet*

Det gældende anerkendelsesdirektiv gælder ikke for personer, som har afsluttet deres studier, men ikke er fuldt kvalificerede til selvstændig udøvelse af deres erhverv.

EU-domstolen præciserede imidlertid i *Morgenbesser*-sagen, at reglerne i Traktaten om fri bevægelighed gælder for sådanne sager, og at medlemsstater ikke principielt kan forhindre personer i at gennemføre en lønnet prøvetid under kvalificeret fagmands ansvar, hvis de giver deres egne borgere mulighed for dette. Det foreslås på den baggrund, at medlemsstater skal sammenligne ansøgerens kvalifikationer med de kvalifikationer, der kræves nationalt, med henblik på at vurdere, om de kan anerkendes.

Det foreslås videre, at direktivet præciserer, at oprindelseslandet ikke principielt kan nægte at anerkende en praktikanttjeneste alene med den begrundelse, at den blev gennemført i udlandet.

- *Afklaring og opdatering af former for erhvervsvirksomhed, oplistet i direktivets bilag IV*

Direktivets bilag IV oplister erhvervsområder (eksempelvis håndværk, handel og industri), der er berettiget til automatisk anerkendelse såfremt følgende betingelser er opfyldt: 1) et vist antal års erfaring, som varierer i henhold til aktiviteten, og 2) en klar identifikation af den erhvervmæssige aktivitet baseret på bilag IV i direktivet. Bilag IV henviser pt. til FNs "International Standard Industrial Classification of All Economic Activities" (ISIC) nomenklatur, som for nogle områder kan dateres helt tilbage til 1950'erne og 1960'erne, og som derfor ikke er opdateret.

Bilag IV foreslås på den baggrund opdateret af Europa-Kommissionen i overensstemmelse med forslagets regler om delegerede retsakter.

- *En fokuseret rådgivnings- og vejledningsfunktion fra medlemsstaternes kontaktpunkter for direktivet ("assistance centers")*

Det foreslås, at de nuværende kontaktpunkter bliver de såkaldte "assistance centers", som fortsat skal bistå borgere, som ønsker at søge om anerkendelse

af erhvervmæssige kvalifikationer m.v. Samarbejdet mellem assistance centers foreslås formaliseret og styrket, så der opnås tættere samarbejde mellem disse centre og mellem centrene og kompetente myndigheder og medlemsstaternes Kvikskranke, der blev oprettet under servicedirektivet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets udvalg for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO)⁷.

Den 25. april 2012 gennemførte IMCO en offentlig høring om følgende emner i forslaget: 1) delvis adgang til et lovreguleret erhverv, 2) modernisering af mindstekravene til uddannelse, 3) fælles uddannelsesprogram samt 4) erhvervspas.

IMCO har den 26. oktober 2011 offentliggjort en betænkning om modernisering af anerkendelsesdirektivet⁸. Indeholdt i betænkningen er bidrag fra Europa-Parlamentets udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender (EMPL) og udvalg for Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed (ENVI).

I betænkningen anbefaler udvalget bl.a., at der sker en forenkling af eksisterende anerkendelsesprocedurer til gavn for borgere, en ajourføring af visse eksisterende bestemmelser, en opgradering af den offentlige sundhed og sikkerhed samt en integration af erhvervsudøvere og øget tillid i systemet.

Som opfølgning på gennemførelsen af anerkendelsesdirektivet har IMCO den 25. oktober 2010 offentliggjort sit eget studie, som indeholder seks konkrete anbefalinger til forbedring af systemerne for erhvervmæssig anerkendelse med henblik på fjernelse af barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed⁹. Samtidig har IMCO gennemført et antal høringer om anerkendelsesdirektivet, hvor den seneste, der blev afholdt den 25. april 2012 omhandlede følgende emner: 1) Delvis adgang til et lovreguleret erhverv, 2) Modernisering af mindstekravene til uddannelse, 3) Fælles uddannelsesprogram samt 4) Erhvervspas.

Det er forventningen på nuværende tidspunkt, at IMCO vil stemme om sagen ultimo 2012.

⁷ Tidsplan vedrørende behandling af forslaget i IMCO:

<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201203/20120306ATT40006/20120306ATT40006EN.pdf>

⁸ Betænkning om gennemførelse af direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer (2011/2024(INI)): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2011-0373+0+DOC+XML+V0//DA>

⁹IMCOs studie vedrørende forbedring af systemerne for erhvervmæssig anerkendelse:

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?language=da&file=32751>

5. Nærhedsprincippet

Europa-Kommissionen finder, at direktivforslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da forslaget kun indeholder bestemmelser, der er nødvendige for at nå målet om at sikre medlemsstaternes statsborgere ret til at udøve et erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat end den, hvori de har erhvervet deres erhvervsmæssige kvalifikationer. Sådanne bestemmelser kan efter Europa-Kommissionens opfattelse kun fastlægges på fællesskabsplan.

Regeringen skønner, at formålet med forslaget kun vil kunne opfyldes ved, at der fastsættes fælleseuropæiske regler for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Dette fordi, at sikring af EU-borgernes traktatfastede ret til etablering og udveksling af tjenesteydelser på tværs af EU's grænser skønnes at kræve fælleseuropæiske regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

6. Gældende dansk ret

Direktiv 2005/36/EF er gennemført ved lov nr. 123 af 13. februar 2007 om forenkling af adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark, jf. lovbekendtgørelse nr. 189 af 12. februar 2010 om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark og med bekendtgørelse nr. 575 af 1. juni 2011 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer m.v. Hermed er den rettidige, overordnede gennemførelse af direktiv 2005/36/EF sikret.

Indeholdt i ovennævnte lovgivning er bestemmelser, som sammen med den respektive lovgivning for det enkelte erhverv, sikrer gennemførelsen af samtlige obligatoriske regler i direktivet. Loven og bekendtgørelsen indeholder tillige bestemmelser, som åbner for gennemførelse af direktivets dispositive regler. Loven trådte i kraft den 1. oktober 2007, og bekendtgørelsen trådte i kraft den 20. oktober 2007 og er senest blevet ændret med ikrafttræden den 15. juni 2011.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil kræve tilpasning af den danske lovgivning, som implementerer anerkendelsesdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 189 af 12. februar 2010 om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark og bekendtgørelse nr. 575 af 1. juni 2011 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer m.v.

Derudover kan det - afhængig af lovgivningens konkrete udformning - være nødvendigt at ændre i den lovgivning, der regulerer enkelte erhverv.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes at have begrænsede statsfinansielle konsekvenser forbundet med bl.a. anvendelsen af IMI i forbindelse med udstedelse af erhvervspas og udvidelsen af kvikskranken til at omfatte alle lovregulerede erhverv, som er omfattet af anerkendelsesdirektivet. Desuden skønnes, at forslaget vil have begrænsede statsfinansielle konsekvenser forbundet med udstedelsen af erhvervspas indenfor erhverv, der ikke er lovregulerede her i landet, og som er regulerede i de medlemsstater, hvor danske borgere, som vælger at få udstedt erhvervspasset, ønsker at udøve deres erhverv, ligesom forslaget skønnes at have begrænsede statsfinansielle konsekvenser forbundet med attestations af praktik for arkitekter og farmaceuter, afholdelse af egnethedsprøver samt med udvidet funktion som kontaktpunkt og koordinator for direktivet. Det konkrete omfang af de begrænsede statsfinansielle konsekvenser skal analyseres nærmere.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det forventes, at et revideret anerkendelsesdirektiv kan styrke arbejdskraftens frie bevægelighed i EU og bidrage til skabelse af flere job i EU og på den måde kunne have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vil ikke i sig selv have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har den 21. december 2011 sendt Europa-Kommissionens direktivforslag i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 11. januar 2012.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har modtaget høringssvar fra følgende høringssvarer: Advokatsamfundet/Advokatrådet, Akademikerenes Centralorganisation (AC), Akademisk Arkitektforening, Arkitektforbundet, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), Danmarks Lærerforening, Danmarks Vejlederforening, Dansk Byggeri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK), Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler – Lederne, Danske Maritime, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter

(Aarhus Universitet, Roskilde Universitet og Danmarks Tekniske Universitet), Den Danske Skiskole (uddannelsesgren i Danmarks Skiforbund), Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FOA, Forbrugerrådet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FSR - danske revisorer, FTF, TEKNIQ, Jordemoderforeningen, Konstruktørforeningen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lægeforeningen, Professionshøjskolernes Rektorkollegium og Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser.

Følgende høringsparter har i deres høringssvar henvist til, at de generelt tilslutter sig de bemærkninger, der kommer fra den respektive hovedorganisation: Arkitektforbundet henviser til AC, Danmarks Lærerforening og Jordemoderforeningen henviser til FTFs høringssvar.

Nedenfor er angivet de særlige bemærkninger, der er indkommet fra disse høringsparter.

Desuden henviser visse hovedorganisationer til enkelte medlemmers høringssvar. Fx henviser AC til høringssvar fra Lægeforeningen og Akademisk Arkitektforening vedrørende særlige bemærkninger til enkelte professioner. Dansk Byggeri henviser til høringssvar fra Konstruktørforeningen vedrørende muligheden for anerkendelse af konstruktøruddannelsen i medlemsstaterne med henblik på konstruktørernes deltagelse i EU-projekter.

Nogle høringsparter har i deres høringssvar endvidere henvist til tidligere afgivne høringssvar i forbindelse med Kommissionens høring af 7. januar 2011 vedrørende reform af systemerne til anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer til brug for udøvelse af lovregulerede erhverv, dels til høringssvar i forbindelse med Europa-Kommissionens høring af 28. juni 2011 vedrørende modernisering af direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (Grønbogen).

Følgende høringsparter har meddelt, at de ikke har nogen bemærkninger til forslaget: FSR - danske revisorer, Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler – Lederne, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og Forbrugerrådet. Visse høringsparter har beklaget høringsfristen, ligesom de finder det betænkeligt, at en dansk udgave af direktivforslaget først foreligger efter høringsfristens udløb.

På baggrund af høringen har Styrelsen for Universiteter og Internationalisering modtaget nedenstående høringssvar:

Generelle bemærkninger:

For Dansk Byggeri er det centralt, at alle bestræbelser, nationalt som på EU-plan, går i retning af at understøtte en vækst dagsorden, der kan være med til

at få såvel Danmark som Europa ud af krisen. Et vigtigt element heri er at sikre fri bevægelighed af arbejdskraft og tjenesteydelser. Anerkendelsesdirektivet er efter Dansk Byggeri et skridt i den rigtige retning. Dansk Sygeplejeråd finder det positivt, at forslaget lægger op til, at de særlige vilkår og krav, der er knyttet til princippet om automatisk anerkendelse fastholdes.

Danske Universiteter støtter Kommissionens hensigt med forslaget: at styrke det europæiske system for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer med henblik på at fremme arbejdskraftens fri bevægelighed. Danmarks Vejlederforening hilser forslaget velkomment og opfatter, at de foreslåede ændringer af direktivet i højere grad vil sikre arbejdskraftens fri bevægelighed, hvilket foreningen bifalder.

FTF bemærker, at Kommissionens udkast til ændringsdirektiv indeholder en række positive elementer, der kan lette anerkendelsen af den enkelte erhvervsudøvers kvalifikationer, men det er særligt afgørende, at direktivet ændres på to områder. FTF er uenig i forslaget om delvis adgang til udførelse af erhverv og foreslår, at dette element udgår. FTF ønsker, at det fortsat skal være det enkelte medlemsland, der fastsætter sprogkrav. FTFs overordnede tilgang til revisionen af anerkendelsesdirektivet er ønsket om at fremme såvel kvalitet og høj faglig standard i de opgaver, erhvervsudøverne varetager, som mulighederne for mobilitet. Fremme af mobilitet må derfor ikke ske på bekostning af kvaliteten i de opgaver, som erhvervsudøverne varetager fx indenfor undervisnings- og sundhedssektoren. Hensynet til sikkerheden for den enkelte borger eller kunde er ligeledes afgørende.

Konstruktørforeningen støtter den frie bevægelighed i EUs indre marked. Derfor er foreningen generelt positiv overfor det nye forslag og har en række forbedringsforslag. Foreningen bemærker, at med bygningskonstruktører - som den største videregående uddannelse til byggeriet i Danmark - er barrierer for konstruktører også en barriere for eksporten, og at der i dag desværre stadig er barrierer for konstruktørernes fri bevægelighed.

Generelt støtter Lægeforeningen direktivets formål med at fremme arbejdskraftens fri bevægelighed i Europa bl.a. for personer inden for lovregulerede erhverv, herunder læger. Det er – som det også fremgår af indledningen til direktivet – dog af stor betydning for Lægeforeningen, at arbejdskraftens fri bevægelighed ikke sker på bekostning af hensynet til patienterne, der bl.a. forventer tilstrækkelige sprogkunderskab samt adækvat lægefaglig uddannelse.

LO støtter arbejdet for at lette og fremme arbejdskraftens mobilitet indenfor EU. LO bakker op om intentionerne om at gøre det nemmere for borgere i EU at bosætte sig og arbejde indenfor unionen. Det er magtpåliggende for

LO, at øget migration indenfor EU sker i fuld overensstemmelse med de principper, det danske arbejdsmarked i dag hviler på, og at medlemsstaternes autonomi til selv at udvikle uddannelser i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, der matcher beskæftigelsesbehovene på det nationale arbejdsmarked, ikke undermineres. LO gør opmærksom på, at en mobilitetsfremmende politik ikke må overskygge medlemsstaternes indsats for at sikre arbejdsmiljø og sikkerhed eller arbejdet med at udvikle de enkelte landes uddannelsessystemer i henhold til den traktatfæstede nationale bestemmelsesret på området.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium mener, at det generelt er positivt, at der arbejdes på at forbedre mulighederne for mobilitet mellem landene i EU, men det er samtidigt vigtigt, at der tages hensyn til sikring af faglighed og kvalitet.

Emnespecifikke bemærkninger:

- *Indførelse af "Professional Card" (Europæisk erhvervspas)*

Akademisk Arkitektforening, AC, Arkitektforbundet, Danmarks Apotekerforening, Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK), Dansk Byggeri, Danske Studerendes Fællesråd, Konstruktørforeningen, LO, Lægeforeningen, Den Danske Skiskole, FTE, Professionshøjskolernes Rektorkollegium støtter generelt forslaget om udvikling af et europæisk erhvervspas.

Efter ACs opfattelse er det vigtigt at samtænke erhvervspasset med europæiske curricula for de enkelte professioner. Ifølge Advokatsamfundet/Advokatrådet bør det europæiske erhvervspas gradvist gennemføres i enkelte, udvalgte brancher med henblik på en hensigtsmæssig opbygning af systemet. I relation til advokatbranchen er det afgørende, at erhvervspasset kun udstedes til personer, der faktisk har ret til at udøve advokatvirksomhed, og at erhvervspasset udstedes af den kompetente myndighed. Høringsparten er betænkelig ved forkortelsen af sagsbehandlingsfrister.

Advokatsamfundet/Advokatrådet forudsætter, at regler for behandling af og adgang til persondata fastsættes i overensstemmelse med direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger. Advokatsamfundet/Advokatrådet forudsætter i den forbindelse, at de kompetente myndigheders forpligtelser ikke går videre end efter det nævnte direktiv, hvilket i modsat fald ville kunne indebære væsentlige administrative problemer for de kompetente myndigheder. Imidlertid synes forpligtelsen i artikel 4e.5 til hvert andet år at minde indehaveren af kortet om sine rettigheder i relation

til oplysningerne i IMI at gå videre end direktiv 95/46/EF, således som det er implementeret i Persondataloven i Danmark.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) finder, at det til formålet vil være vigtigt at udpege en kompetent myndighed bestående af personer med fagligt kendskab til arkitekt erhvervet og sikre en tæt kontakt mellem en sådan myndighed og Kvikskranken samt Støttecentret.

Danske Universiteter oplyser, at Roskilde Universitet støtter forslaget, og at Danmarks Tekniske Universitet finder, at forslaget om et europæisk erhvervspas kan gøre det lettere for erhvervsudøvere at få anerkendt deres uddannelsesmæssige kvalifikationer i EU/EØS-landene.

Det er efter FTFs opfattelse afgørende, at erhvervspasset udstedes af kompetente myndigheder, og at IMI gøres obligatorisk. FTF foreslår, at der fastsættes regler for, hvilke rettigheder erhvervsudøveren har overfor den kompetente myndighed. FTF gør opmærksom på, at det sikres, at en eventuel brugerbetaling ikke bliver en barriere for den enkelte. FTF finder det vigtigt, at medlemsstaterne afsætter de nødvendige ressourcer for, at projektet vedrørende erhvervspas kan opnå de ønskede mål om at understøtte mobiliteten.

FTF og Konstruktørforeningen foreslår, at direktivets regler om erhvervspasset i tilfælde, hvor erhvervet ikke er lovreguleret i en medlemsstat, klargøres. Konstruktørforeningen mener, at erhvervspas kan begrænse mængden af krævede dokumenter, men finder ikke, at proceduren nødvendigvis vil blive nemmere første gang, man flytter og har brug for anerkendelse. Foreningen efterlyser svar på, hvordan man tænker at inddrage kompetente faglige personer som rådgivere for de nationale myndigheder og peger på behov for, at "European Professional Card" oversættes korrekt, da der ikke er tale om pas. Der foreslås ordet "professionskort" som en korrekt dansk oversættelse.

LO understreger nødvendigheden af, at et erhvervspas udarbejdes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter både på europæisk og nationalt plan. Det undrer dog LO, at erhvervspasset som omtalt i artikel 4c om midlertidig levering af tjenesteydelser skal have en gyldighed på 2 år, og at "midlertidig levering af tjenesteydelser" skal have en varighed af 2 år. Desuden mener LO, at også tjenesteyderes kurser, uddannelse og erhvervs erfaring skal fremgå af erhvervspasset (artikel 4e, stk. 4), da arbejdsgiveren også skal have mulighed for at vurdere, hvorvidt en tjenesteyder opfylder kravene til at udføre erhvervet.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium støtter, at der for sundhedsuddannelserne udstedes erhvervspas med angivelse af opnået uddannelse og efter- og videreuddannelseskompetencer.

- *Indre Markeds Informationssystem (IMI) skal være "back office" for de myndigheder i medlemsstaterne, der arbejder med erhvervspasset*

AC, Akademisk Arkitektforening, Arkitektforbundet, Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK), Danske Universiteter (Roskilde Universitet) og Lægeforeningen, støtter, at etableringen af et erhvervspas, der fungerer som et elektronisk certifikat, kobles op på IMI. FTF er positiv overfor, at der indføres en række krav til medlemsstaterne om at sikre bedre information og lettere adgang til "e-baseret" anerkendelsesprocedure.

- *Revision af omfanget af lovregulerede erhverv i medlemsstaterne med udgangspunkt i traktatens regler om diskriminationsforbud og medlemsstaternes hensyn til at regulere adgangen til udøvelse af visse erhverv*

AC bakker op om, at medlemsstaterne forpligtes til at meddele Kommissionen om de ændringer eller nye formelle kvalifikationer, der måtte være gennemført i uddannelserne i den pågældende medlemsstat.

Advokatsamfundet/Advokatrådet bemærker, at der i forbindelse med implementeringen af servicedirektivet blev foretaget en omfattende gennemgang af nationale tilladelsesordninger og krav på serviceområdet med henblik på at sikre overensstemmelse med reglerne i servicedirektivet. Konklusionerne af den gennemgang synes i et vist omfang at kunne inddrages i relation til de forpligtelser, der pålægges medlemsstaterne i udkastet til artikel 59.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) bakker op om kravet til medlemsstaterne om at udarbejde en liste over lovregulerede erhverv samt gennemførelse af en "screening" af disse. Dansk Byggeri støtter muligheden for at revidere omfanget af lovregulerede erhverv i medlemsstaterne.

Konstruktørforeningen mener, at Kommissionens forslag om at gøre motiverne til lovregulering af erhverv synlige og til at lægge op til en evaluering af området er overordentligt positive. Konstruktørforeningen efterlyser også i det nye direktivforslag et opgør med nogle af de lovregulerede erhvervs monopol på store opgaveområder, som sagtens kan løses af andre og henviser til et problem med anvendelsen af titler.

LO ønsker dels at fastholde antallet af lovpligtige uddannelser i Danmark og dels at bevare muligheden for at få nye uddannelser omfattet af bestemmelserne. Det er efter LOs opfattelse vigtigt for den offentlige sikkerhed og sundhed fortsat at kunne stille krav om et minimum af kompetencer inden for en række erhverv.

- *Indførelse af regler for delvis adgang "partial access" til udøvelse af lovregulerede erhverv, som implementerer EU-Domstolens retspraksis på området*

AC er imod at åbne op for delvis anerkendelse og foreslår, at forslaget udgår. Af hensyn til patienternes sikkerhed kan AC ikke støtte, at man helt eller delvist kan blive anerkendt til at yde visse sundhedsydelser uden at være fuldt uddannet og anerkendt på kandidatniveau, og AC finder det væsentligt at sikre, at udenlandsk arbejdskraft ikke gives lempeligere vilkår end de, som gælder for tilsvarende national arbejdskraft.

Advokatsamfundet/Advokatrådet er umiddelbart tilbageholdende over for tanken om, at der i advokatbranchen indføres "partial access", således at man får ret til at påtage sig visse – men ikke alle opgaver – inden for advokaterhvervet. Advokatsamfundet/Advokatrådet finder det tvivlsomt, om de betingelser, som er en forudsætning for adgangen til "partial access", kan opfyldes i relation til advokaterhvervet.

Dansk Sygeplejeråd er meget opmærksom på begrebet "delvis adgang", og at det af Kommissionens forslag fremgår, at delvis adgang kan afslås med henvisning til fx den offentlige sundhed. Derudover er tanken om delvis adgang uforenelig med den automatiske anerkendelse af fx sygeplejersker, hvor der er krav om autorisation efter endt uddannelse, som kan mistes, hvis man ikke lever op til den anerkendte faglige standard. Dansk Sygeplejeråd understreger afslutningsvist, at det er afgørende, at princippet om delvis adgang ikke kan finde anvendelse over for sygeplejersker eller andre sundhedspersoner.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) finder det positivt, at der åbnes op for muligheden for at søge om delvis anerkendelse indenfor afgrænsede aktiviteter af en lovreguleret profession. Dette kan sikre, at de af Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARKs) medlemmer, der ikke kan opnå automatisk anerkendelse, alligevel har mulighed for at løse opgaver inden for et afgrænset fagområde.

Den Danske Skiskole støtter tiltag, som muliggør "partial access" til skiinstruktørhvervet, som beskrevet i pkt. 4.4 samt pkt. 4.8.1 angående "not fully qualified professionals", som vil medføre mere klarhed over "prakti-

kanter"/kandidater under uddannelse' muligheder for at opnå erhvervserfaring.

FTF er uenig i forslaget om "delvis adgang" og foreslår, at det udgår af direktivet. For FTF er et helt afgørende led i at sikre kvaliteten i bl.a. undervisningen, sundhedsopgaverne eller tekniske opgaver, erhvervsudøverens kvalifikationer og kompetencer, og derfor er der fastsat uddannelseskra via lovgivningen indenfor en række erhverv og professioner, der sikrer, at erhvervsudøveren kan opfylde de stillede kvalitetskrav. På sundhedsområdet forudsætter udførelsen af professionen yderligere autorisation, og FTF ønsker ikke, at der via EU-regulering åbnes op for, at nationalt fastsatte kvalitets- og uddannelseskra undermineres ved princippet om "delvis adgang". FTF finder videre, at princippet vil være et brud med og et indgreb i almindelig ansættelsespraksis og angiver, at hvis princippet om delvis adgang gennemføres, vil konsekvensen være, at den "udefrakommende" ansøger forfordes i forhold til den danske. Generelt er det FTFs opfattelse, at forpligtelsen til at give "delvis adgang" griber ind i den enkelte medlemsstats kompetence til at fastlægge kvalitetsmål, stillingsstruktur og personalesammensætning indenfor de specifikke erhvervs- og professionsområder, idet både uddannelses- og sundhedsområdet ifølge Lissabontraktaten suverænt er et nationalt anliggende. Det er FTFs opfattelse, at forslaget om delvis adgang bryder med dette princip.

Konstruktørforeningen, som Dansk Byggeri henviser til i denne sammenhæng, finder, at delvis anerkendelse er positivt, og at det kan give nogle muligheder, især hvor en ansøger kommer fra et ikke-lovreguleret erhverv og ønsker at etablere sig indenfor et erhverv, som nyder automatisk anerkendelse på området. Konstruktørforeningen nævner fx, at i tilfælde, hvor bygningskonstruktører ønsker at arbejde med projektering eller ledelse af byggeri i lande, hvor dette arbejde er forbeholdt arkitekter eller ingeniører, bør konstruktørerne kunne få delvis anerkendelse til fx den tekniske del af projekteringen, som de er specialiserede i, men ikke nødvendigvis til den æstetiske del. Forslaget vil især kunne lette virksomheder, fx entreprenører, som udsender bygningskonstruktører til lejlighedsvist arbejde eller bygningskonstruktørers adgang til at etablere virksomhed inden for et lovreguleret erhverv. Konstruktørforeningen bakker således op om artikel 4f om delvis anerkendelse for professioner udenfor sundhedsområdet.

For de lovregulerede erhverv er det uacceptabelt for LO, at der med forslaget åbnes for delvis adgang. LO vurderer således, at delvis adgang vil være uforsvarlig i forbindelse med arbejdsmiljøfaglige uddannelser om sikkerhed. LO tager også afstand fra at åbne for delvis adgang til andre erhverv, bl.a. autoriseret elinstallatør, kloakmester og VVSer, hvor kendskab til gældende national lovgivning er afgørende for den konkrete udførelse af arbejdet, her-

under den offentlige sundhed og sikkerhed. Adgang for tjenesteydere med kun delvise kompetencer på disse områder vil give problemer i forhold til virksomhedernes kvalitetssikringsordning, og det vil desuden være problematisk med helhedsorienteret vejledning og problemløsning indenfor disse erhverv, hvis tjenesteyderen ikke har den komplette uddannelse i og erfaring med faget.

LO finder, at brug af tjenesteydere med delvise uddannelser eller delvise kompetencer generelt vil bryde med det mangeårige princip på det danske arbejdsmarked om fordelene ved at uddanne faglært arbejdskraft med en bred vifte af kompetencer som middel til at opnå kvalitet og fleksibilitet for både arbejdstager og arbejdsgiver, og at tilladelse til brug af delvist uddannet arbejdskraft på sigt vil bidrage til at udhule og devaluere de danske erhvervsuddannelser og skabe ubalance på arbejdsmarkedet, som LO ikke ønsker at fremme. Sammenfattende mener LO, at det er uacceptabelt, at personer, der ikke har de kvalifikationer, der skal til for at udføre et lovreguleret erhverv fuldt og helt, kan få adgang til at udføre service i Danmark.

TEKNIQ peger på, at spørgsmålet om indførelse af regler for delvis adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv kan have u hensigtsmæssige konsekvenser, hvis det ukritisk implementeres og efterleves i Danmark, og TEKNIQ advarer i den forbindelse mod, at man fx ”skærer de nuværende autorisationsordninger på el- og vvs-området i skiver”. De nuværende autorisationsordninger sikrer, at den autoriserede installatør har det samlede ansvar for sikkerheden i installationerne herunder, at disse er dimensioneret og monteret korrekt. TEKNIQ finder det således vigtigt, at den ansvarlige myndighed meget nøje vurderer den udenlandske virksomheds eller arbejdstagers kompetence nøje og kun giver anerkendelse på meget begrænsede og veldefinerede områder, som ikke har betydning for sikkerheden.

- *Kravet om 2 års erhvervs erfaring inden for ikke-lovregulerede erhverv kan fraviges, hvis der er tale om følgeskab med forbrugere, der ønsker at vælge en tjenesteyder fra hjemlandet*

Advokatsamfundet/Advokatrådet, der henviser til gældende ret, gør for god ordens skyld opmærksom på, at det forudsættes, at advokaterhvervet ikke anses for omfattet af den foreslåede bestemmelse, og udtaler, at det derfor kan overvejes at lade dette fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen, jf. også den anførte undtagelse vedrørende notarer.

Dansk Byggeri finder, at et krav om erhvervs erfaring i to år for det første ikke er afgørende for, hvorvidt den enkelte kan arbejde sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og for det andet er kravet helt uproportionalt med, at de uddannelseskra v, som erhvervs erfaringen skal matche, ofte er et AMU-kursus af én dags varighed. Arbejdsgiverne står til ansvar

efter arbejdsmiljøloven og tilsvarende national og international regulering og har naturligvis ansvaret for, at arbejde i Danmark udføres sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Arbejdstilsynet har mulighed for at kontrollere dette og afgive påbud, såfremt det ikke er tilfældet. Dansk Byggeri ønsker dog at understrege, at når det drejer sig om arbejde i tårnkraner og med større stilladser, er der et særskilt hensyn at tage til den offentlige sikkerhed, og at dette samtidig indebærer et behov for en særlig opmærksomhed på faglige kvalifikationer hos personer, der skal udføre arbejde inden for disse felter.

Den Danske Skiskole støtter ændringen. Da skiinstruktørerhvervet, som ikke er lovreguleret i Danmark, kun kan udøves i indendørs faciliteter i Danmark er det umuligt at opnå 2 års erhvervs erfaring i hjemlandet, hvor aspekter af bjergsikkerhed er en stor del af uddannelsen og kræver praktisk erfaring i bjerge. Dette har derfor været en stor hindring for mobiliteten og arbejdsmuligheder.

Som udgangspunkt er det en grundlæggende forudsætning for LO, at udenlandske tjenesteydere udfører deres erhverv på samme vilkår som værtslandets selvstændige og arbejdstagere, både når der er tale om kompetencer og kvalifikationer, og når det gælder sikkerhed, sundhed og hygiejne på arbejdspladsen. Derfor er det for LO uacceptabelt, at der i forslaget lægges op til at give midlertidige, udenlandske tjenesteydere mere lempelige vilkår end tilsvarende dansk arbejdskraft. LO finder således den nye bestemmelse i artikel 5.1, afsnit b.b, stærkt bekymrende. Dermed skabes der risiko for social dumping, som LO vender sig stærkt imod. Den nye bestemmelse giver mulighed for, at tjenesteydere uden erhvervs erfaring kan tilbyde ydelser til en person af samme nationalitet som tjenesteyderen i et andet EU-land. LO nævner, at for bygge- og anlægsbranchen vil dette betyde, at udenlandske bygherrer samt evt. entreprenører, underentreprenører mv. kan anvende hjemlandets arbejdskraft på hjemlandets vilkår, for så vidt angår området dækket af artiklen.

LO er således imod den påtænkte lempelse af kravet om 2 års erhvervs erfaring og henviser i øvrigt til udstationeringsdirektivets artikel 3.1, hvoraf det fremgår, at værtslandets arbejdsvilkår skal gælde for udstationerede medarbejdere. Desuden er erhvervs erfaring i bygge- og anlægsbranchen af meget stor betydning for den offentlige sundhed og sikkerhed såvel som for tjenesteyderens, tjenestemodtagerens og tilfældige forbipasserendes sundhed og sikkerhed, og LO mener derfor, at den nye bestemmelse 5.1.b.b. bør tages ud af forslaget.

- *Indførelse af ”Common Training Frameworks”*

AC støtter, at en forudsætning for oprettelse af fælles platforme er, at de støttes af europæiske faglige sammenslutninger og godkendes nationalt og europæisk.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) er positiv over for tanken om etablering af ”Common Training Frameworks”, da dette vil give mulighed for at lette mobiliteten for erhvervsudøvere under den generelle ordning og finder det også positivt, at Kommissionen lægger op til, at ”Common Training Frameworks” skal defineres i et samarbejde med ”Stakeholders” også fra de lande, der ikke har lovregulering. Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) er til gengæld betænkelig over for kravet om, at mindst en tredjedel af professionerne/erhvervene bag ”Common Training Framework” skal være lovregulerede. Dette kan sætte en ny barriere, og kravet foreslås erstattet af en opbakning fra medlemslandene.

Danske Universiteter (Roskilde Universitet) ser særlig positivt på ”... samt indførelse af ”Common Training Frameworks””. Den Danske Skiskole oplyser, at i forbindelse med forhandlingerne i pilotprojektet om ”professional card” for skiinstruktører har medlemslandene indsendt deres respektive uddannelsesstrukturer med henblik på eventuel harmonisering og fælles platform som beskrevet i pkt. 4.6. Der er dog, så vidt Danmarks Skiskole ved, intet konkret regelsæt for skiinstruktører på nedre niveauer og deres rettigheder og muligheder for arbejde, mens de er under uddannelse, og heller ikke nogen garanti for, at der bliver fulgt op på dette.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører hilser forslaget om ”Common Training Frameworks” velkomment, da det forventes at kunne lette rekrutteringsmulighederne af udenlandsk arbejdskraft til foreningens medlemsvirksomheder, hvis udenlandsk arbejdskraft får mulighed for automatisk anerkendelse af deres kvalifikationer.

FTF bemærker, at de hidtidige erfaringer med ”Common Platforms” overvejende har været negative og stiller spørgsmålet, om denne nye model vil have bedre muligheder for at fremme automatisk anerkendelse. FTF er fortsat skeptisk overfor denne type af proces, da den med stor sandsynlighed vil resultere i ”laveste fællesnævner”. I relation til en mulig automatisk anerkendelse gennem ”Common Training Frameworks” vil FTF foreslå, at denne type anerkendelse skal ske på grundlag af en *kombination* af uddannelse og erfaring.

Konstruktørforeningen mener, at ”Common Training Frameworks” principielt er et godt forslag og finder det positivt, at Kommissionen vil have ”Common Training Tests” defineret i samarbejde med ”Stakeholders” også fra lande, som ikke har lovregulering. Konstruktørforeningen finder til gen-

gæld, at det er et stort problem, at Kommissionen foreslår, at mindst en tredjedel af professionerne bag et "Common Training Framework" skal være lovreguleret i medlemslandene, og efter foreningens opfattelse forhindrer man dermed, at bottom-up-initiativer som EurBE www.aeebc.org kan anerkendes. Foreningen foreslår at lade artikel 49a, 2(b) og dermed kravet om lovregulering udgå eller i det mindste at opbløde det til at handle om *opbakning* fra 1/3 af medlemslandene. Konstruktørforeningen foreslår desuden, at der til reglerne om definitionen af "Common Training Tests" tilføjes en nærmere definition af "Stakeholders", så man sikrer, at fx professionelle organisationer fra medlemsstater uden lovregulering og med andre titler inddrages.

- *Obligatorisk anvendelse af Indre Markeds Informationssystem (IMI) og indførelse af et "alert system" for sundhedsfaglige erhverv*

Danmarks Apotekerforening støtter forslaget om indførelse af et "alert system" for sundheds erhverv. AC støtter en effektivisering og forenkling af procedurerne i forbindelse med behandling af ansøgninger om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer samt et bedre og mere effektivt samarbejde mellem de europæiske myndigheder, der forestår behandlingen af ansøgninger. AC antager, at et nyt "alert system" overholder de til enhver tid gældende regler om videregivelse af personfølsomme oplysninger.

Ifølge Dansk Byggeri er en styrkelse af samarbejdet mellem implicerede myndigheder via IMI med til at fjerne administrative byrder for virksomheder og deres medarbejdere, der skal udsendes til arbejde i en anden medlemsstat.

Lægeforeningen finder det hensigtsmæssigt, at IMI benyttes som fælles IT-plattform for udveksling af oplysninger om EU-læger, der søger autorisation i et andet EU-land end der, hvor lægen har fået udstedt sin oprindelige autorisation. Lægeforeningen finder, det anerkendelsesværdige formål med "alert systemet" bør stilles over for hensynet til den enkelte læges mulighed for at udøve sit erhverv. Lægeforeningen finder desuden, at udveksling af personfølsomme oplysninger kun bør finde sted, når der er tale om læger, der aktuelt ansøger om at få udstedt autorisation til at arbejde som læge i et andet EU-land. En læge, der således har et forbud mod at udøve sit erhverv i et medlemsland, men som ikke påtænker at søge autorisation i et andet EU-land, bør ikke automatisk registreres i databasen. Lægeforeningen skal endvidere understrege, at registreringen bør fjernes, hvis sanktionen over for den enkelte læge ophører. Lægeforeningen forudsætter, at et kommende "alert system" overholder de bestemmelser om videregivelse af personfølsomme oplysninger, der til enhver tid er gældende.

- *Udvidelse af servicedirektivets Kvikskranger til at omfatte alle professioner, således at alle kan ansøge om erhvervsmæssig anerkendelse via de Kvikskranger, der er blevet oprettet under servicedirektivet*

Dansk Byggeri støtter forslaget om at udvide Kvikskrangerne. Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) er af den holdning, at placering af et online adgangssted med fordel kan sammentænkes med Kvikskrangerne. Danske Universiteter (Roskilde Universitet) påpeger, at det er positivt at udvide Kvikskrangerne i forbindelse med benyttelsen af IMI i relation til erhvervs-passet.

- *Beføjelse til Kommissionen om at vedtage almengyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, jf. Traktatens artikel 290*

For så vidt angår balancen mellem EU-regulering og national regulering, finder FTF det vigtigt at understrege, at udgangspunktet fortsat skal være, at de enkelte medlemslande fastsætter kvalitetskrav til de opgaver, erhvervsudøverne udfører, og at der derfor også er grænser for, hvor detaljeret og på hvilke specifikke områder direktivet skal fastlægge regler. FTF finder videre, at den foreslåede delegation af kompetence forekommer meget omfattende og også finder sted på helt centrale dele af direktivet. Delegationen til Kommissionen indebærer, at der på en række områder skal foretages udformning af specifikke bestemmelser, opdateringer af bilag V m.m. Dette opfølgende arbejde vil i vid udstrækning kræve faglig indsigt og ekspertise. For FTF er det derfor en klar forudsætning, at Kommissionen sikrer aktiv inddragelse af de enkelte relevante professioner indenfor direktivets sektorområder.

Jordemoderforeningen henviser til forslagens ændringer i artikel 58 og 59 og svarer, for så vidt angår ajourføringen af bilag V, punkt 5.5.1, at såfremt de af Kommissionen ønskede justeringer foretages uden vejledning fra reelle ekspertkompetencer på områder, vil der være risiko for, at den kliniske ekspertise kan blive for ringe i forhold til det niveau, aftagerne fordrer i Danmark, hvor dimittenderne skal kunne agere selvstændigt i virksomhedsområdet fra første dag som autoriseret.

LO kan ikke acceptere, at der overføres uddannelsespolitisk kompetence fra medlemsstaterne til Kommissionen. LO understreger samtidig, at anerkendelsesdirektivet allerede i sin nuværende form griber markant ind i et område, som traditionelt set er og bør være et anliggende for medlemsstaterne. LO finder samlet set, at ændringsforslaget begrænser nationalstaternes selvbestemmelse samt arbejdsmarkedets parter involvering.

- *En mere klar og effektiv notifikationsprocedure, når en medlemsstat ønsker at få optaget en ny eller redigeret en eksisterende uddannelses titel i bilag V til direktivet*

FTF finder initiativet positivt og mener, at det kan medvirke til at sikre, at anerkendelse løbende bygger på de aktuelle uddannelseskrav. Også AC bakker op om, at medlemsstater forpligtes til at meddele Kommissionen om de ændringer eller nye formelle kvalifikationer, der måtte være gennemført i uddannelserne i den pågældende medlemsstat.

I den sammenhæng understreger Jordemoderforeningen vigtigheden af at inddrage kvalificeret jordemoderfaglig ekspertise i forbindelse med justeringer af krav til uddannelserne.

Vedrørende jordemoderuddannelsen betoner Professionshøjskolernes Rektorkollegium, at det er positivt, at bilag V, punkt 5.5.1 ajourføres. Dog anser foreningen det også for nødvendigt at inddrage kvalificeret jordemoderfaglig ekspertise i forbindelse med alle justeringer af krav til de jordemoderfaglige uddannelser. En kvalificeret jordemoderfaglig ekspertise skal udføres af en faglig ekspert med tilknytning til legale myndigheder eller en ekspert, som er tilknyttet en konkret jordemoderuddannelse fra et land, hvor der ydes jordemoderfaglig bistand på et højt niveau, og hvor jordemødrene har et selvstændigt virksomhedsområde (fx Storbritannien, Nederlandene eller Danmark). Såfremt de af Kommissionen ønskede justeringer foretages uden vejledning fra reelle ekspertkompetencer på området (jf. de foreslåede ændringer i henholdsvis artikel 58 og 59), vil der være risiko for, at den kliniske ekspertise kan blive for ringe i forhold til det niveau, aftagerne fordrer i Danmark, hvor dimittenderne skal kunne agere selvstændigt i virksomhedsområdet fra første dag i ansættelsen. På den baggrund gøres der ligeledes indsigelse mod, at bilag V, punkt 5.5.1, har en mere uklar funktion i stk. 1 (b), sådan at det nu fremstår uklart, hvordan relevante faglige vurderinger skal lægges til grund for eventuelle fremtidige revideringer af minimumskravene.

Dansk Sygeplejeråd henviser til sit tidligere høringssvar, hvor det er beskrevet, at der er behov for en opdatering af listen af uddannelseselementer, med bl.a. øgede krav til akademiske færdigheder, kendskab til akkreditering og patientsikkerhed, viden om forsknings- og evidensbaseret praksis m.m. Dansk Sygeplejeråd finder, at som det beskrives i forslaget fra Kommissionen, er sygeplejefaget under konstant udvikling, og aktuelt er bilag V meget utidssvarende i forhold til de kompetencer, man opnår. Dansk Sygeplejeråd opfatter forslaget således, at Kommissionen er opmærksom på problemerne med bilag V, og at man igangsætter en proces, der skal sikre en opdatering. Dansk Sygeplejeråd vil i den forbindelse pege på behovet for, at denne pro-

ces sættes i gang hurtigst muligt og vil samtidig anbefale, at man inddrager de relevante faglige organisationer. I den sammenhæng bemærkes det også, at Dansk Sygeplejeråd finder det positivt, at man i bilaget fastholder listen over de forskellige betegnelser i EUs medlemsstater, der kan dække over de kompetencer, man i Danmark opnår med betegnelsen sygeplejerske. Det er særdeles vigtigt, dels fordi der løbende kommer nye uddannelsestyper til, dels fordi de eksisterende betegnelser varierer meget. Uden listen og denne løbende vurdering af hvilke uddannelser/betegnelser, der reelt lever op til direktivets krav, bliver det meget vanskeligt for kompetente myndigheder at gennemføre en automatisk anerkendelse, og det vil forlænge processen unødigt.

- *Forhøjelse af adgangskrav til optagelse på sygeplejerske- og jordemoderuddannelsen fra den eksisterende 10 års almen skolegang til 12 års forudgående almen skolegang*

Dansk Sygeplejeråd bifalder, at adgangskravet til optagelse på sygeplejerskeuddannelsen forhøjes fra 10 års almen skolegang til 12 års almen skolegang. Ligeledes finder FTF det positivt, at adgangskravene til sygeplejerske- og jordemoderuddannelserne løftes til 12 års generel uddannelse, og at beskrivelsesformen fastholdes.

Også Jordemoderforeningen hilser det velkomment, at indgangen til en jordemoderuddannelse nu i alle 27 medlemsstater samt kommende medlemsstater skal være minimum 12 års grunduddannelse.

For sundhedsuddannelsernes vedkommende anbefaler Professionshøjskollernes Rektorkollegium generelt, at adgangsgivende ungdomsuddannelser baseres på 12 års forudgående skolegang.

LO påpeger, at det er meget vigtigt, at forslaget ikke må bevirke, at der opstår forhindringer for, at elever fra social- og sundhedsuddannelsen kan fortsætte på disse uddannelser. Ændringen må heller ikke betyde indskrænkninger i fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og en mere udbredt anvendelse af realkompetencevurdering.

For FOA er det essentielt og for LO en forudsætning, at de gældende adgangskrav til professionsbacheloruddannelserne, herunder professionsbachelor som sygeplejerske og professionsbachelor i jordemoderkundskab, fastsat til gymnasial eksamen eller erhvervsuddannelse suppleret med krav om bestemte gymnasiale fag (afhængig af uddannelse), fastholdes. FOA og LO lægger endvidere vægt på, at de gældende regler om, at adgangskravet tillige kan opfyldes, hvis ansøgeren efter en realkompetencevurdering skønnes at have faglige kvalifikationer, der kan sidestilles hermed, opretholdes.

FOA og LO forudsætter, at 10 års almen skolegang sammen med fx 3 års erhvervsuddannelse vil falde inden for definitionen af 12 års skolegang.

- *Superviseret praktisk erfaring af henholdsvis 2-1 års varighed efter en afsluttet arkitektuddannelse af henholdsvis 4-5 års varighed*

Akademisk Arkitektforening og Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) finder, at uddannelseskrauet skal hæves til 5 års akademisk uddannelse og bifalder den ændring, der indebærer, at der indføres krav om en superviseret, dokumenteret praksisperiode efter afsluttet arkitektuddannelse.

Akademisk Arkitektforening anbefaler i overensstemmelse med den europæiske arkitektforenings (ACEs) anbefalinger en periode på 2 år. Akademisk Arkitektforening og Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) opfatter de 2 år som udtryk for en maksimum praksisperiode, som betyder, at eventuelle andre, højere nationale krav ikke efterfølgende må stilles og derved forhindre arkitekter fra andre medlemsstater i at udøve professionen i det pågældende land. Det er en forudsætning for anbefalingen, at de 2 års superviseret, dokumenteret praktikperiode fører til automatisk gensidig anerkendelse i alle EU-lande.

Akademisk Arkitektforening henviser i øvrigt til, at den, som nævnt i forbindelse med høring af 28. juni 2011, i samarbejde med to arkitektskoler, Arkitektforbundet og Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) arbejder på at etablere en frivillig 2-årig erhvervsmæssig praksisordning for bygningsarkitekter, der skal gøre det nemmere for dem at dokumentere deres erhvervsmæssige kvalifikationer i lande, hvor erhvervet er lovreguleret.

Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) finder yderligere, at der bør nedsættes en administrativ myndighed (kompetent myndighed), hvor alle fagets organisationer er repræsenteret. Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser (Arkitektskolen Aarhus og Det Kgl. Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering - Arkitektskolen) anbefaler ubetinget, at minimumsuddannelsesvarigheden hæves til 5 år. Endvidere kan skolerne fagligt anbefale 5 års undervisning og 2 års praksisperiode. De to arkitektskoler kan derimod ikke tilslutte sig, at minimumsuddannelsen sættes til 6 år og minimum 1 års praksisperiode, da de finder, at denne model er i direkte modstrid med den europæiske Bologna-model.

Arkitektforbundet tilslutter sig også, at arkitektuddannelsen bør harmoniseres til en varighed på 5 år. Dog finder forbundet, at en gennemførelse af et krav om prøvetid risikerer at krænke den ret, dansk uddannede arkitekter har, nemlig efter 5 års uddannelse at kunne udøve deres erhverv. Derfor tilkendegiver Arkitektforbundet, at hvis systemet skal være fyldestgørende, vil

det være nødvendigt med flere kategorier af arkitekter, fordi mange danske arkitekter beskæftiger sig med planlægning og design og ikke kun bygningsarkitektur. Forbundet synes, det er et problem, at kravet om et års prøvetid i forbindelse med 5 års akademiske studier er beskrevet som et minimumskrav i direktivforslaget. Gennemførelsen af et krav om prøvetid vil medføre administrative og praktiske problemer i Danmark, da der ikke findes en egentlig udpeget kompetent myndighed. I den udstrækning, gennemførelsen af kravet forudsætter, at der nedsættes en administrativ myndighed (kompetent myndighed), er det Arkitektforbundets holdning, at denne opgave ligger hos en offentlig organisation/myndighed, som skal arbejde tæt sammen med repræsentanter fra alle fagets organisationer.

- *Muligheden for meritoverførsel for dele af speciallægeuddannelser, hvor uddannelserne overlapper hinanden*

Lægeforeningen påpeger, at denne bestemmelse er i overensstemmelse med foreningens hørings svar af 16. august 2011, hvor foreningen udtalte, at det ville være godt, hvis direktivet gav mulighed for at give dispensation for delvis gennemførelse af en speciallægeuddannelse i forbindelse med, at en uddannelsessøgende læge påbegynder en anden speciallægeuddannelse. En betingelse for at kunne give dispensation bør være, at de lægefaglige kompetencer, der er erhvervet i forbindelse med en delvis gennemførelse af en afbrudt speciallægeuddannelse, ækvivalerer de lægefaglige kompetencer i den anden speciallægeuddannelse, som der dispenseres fra.

- *Muligheden for oprettelse af visse læge- og tandlægespecialer, når specialiet findes i en tredjedel af medlemsstaterne*

Til dette punkt har organisationerne ingen kommentarer. Dog noterer Lægeforeningen med stor beklagelse, at foreningens ønske i forbindelse med forrige høringsrunde om, at speciallægeuddannelsen i almen medicin bør anerkendes på lige fod med de øvrige speciallægeuddannelser omfattet af artikel 25, ikke er blevet implementeret i det nye direktiv, jf. artikel 28. Foreningen mener, at speciallægeuddannelsen i almen medicin i Danmark er, såvel i forhold til kompetenceerhvervelse og tidsforbrug, fuldstændig tilsvarende uddannelsen indenfor de øvrige 37 lægefaglige specialer. Foreningen peger på, at det 3-årige uddannelseskraft, der følger af bestemmelsen i artikel 28 i dag ikke er fyldestgørende i forhold til de krav, der bør stilles til uddannelsen af læger i almen medicin på europæisk plan. Foreningen finder, at danske patienter, der møder en almen praktiserende læge fra et andet EU-land, har en berettiget forventning om, at lægen har en uddannelse, der ækvivalerer den danske speciallægeuddannelse i almen medicin, hvilket ikke er tilfældet i den form, som direktivet foreligger i nu.

- *Afklaring af krav om bestemte sprogkompetencer, især for sundhedspersoner*

AC bemærker, at vurderingen af sprogkundskaber bør ske under hensyntagen til, hvad der er nødvendigt for, at sundhedspersonale kan udøve deres erhverv. Det er Danmarks Apotekerforenings vurdering, at det er altafgørende for patientsikkerheden, at personer, der arbejder i sundhedssektoren og har direkte patientkontakt, som fx farmaceuter på et apotek, er underlagt en sprogtest, der sikrer, at de har tilstrækkelige sprogfærdigheder til, at deres kontakt med patienter og kolleger kan ske uden at kompromittere patientsikkerheden. Foreningen finder, at sprogtest bør være obligatorisk.

FTF kan ikke støtte Kommissionens forslag til skærpelse af bestemmelserne om sprogkundskaber. FTF finder, at det fortsat inden for mange erhverv og professioner er helt afgørende at sikre, at den enkelte erhvervsudøver kan udtrykke sig forståeligt og er fortrolig med den sproglige og kulturelle kontekst, arbejdet udføres i. Det skal derfor fortsat være den enkelte medlemsstat, der fastsætter sprogkrav, og FTF finder, at kontrol af sprogkundskaber skal indgå som et element i anerkendelsesproceduren og udstedelsen af ”e-certifikatet”.

Lægeforeningen, der støtter direktivets formål med at fremme arbejdskraftens fri bevægelighed i Europa, finder det af stor betydning, at arbejdskraftens fri bevægelighed ikke sker på bekostning af hensynet til patienterne, der forventer bl.a. tilstrækkelige sprogkundskaber samt adækvat lægefaglig uddannelse. Ud over den gældende artikel 53s oprindelige krav om ”at være i besiddelse af de sprogkundskaber, der er nødvendige for at kunne udøve erhvervet i medlemsstaten”, støtter Lægeforeningen den nye bestemmelse i artikel 53. Lægeforeningen bemærker dog, at vurderingen af sprogkundskaber bør ske i forhold til, hvad der er nødvendigt for, at lægen kan udføre sit erhverv indenfor et givent speciale – således, at det ikke bliver en form for ”skøn-under-regel-vurdering”.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium bemærker, at det i forbindelse med lærererhvervet er afgørende, at den nationale myndighed har suveræniteten til at afgøre kravene til sproglige og kulturelle kvalifikationer.

- *Øvrige bemærkninger vedrørende sundhedsfaglige områder, som er omfattet af reglerne for automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskra*

- *Om minimumsvarigheden af sygeplejerskeuddannelse og jordemoderuddannelse*

Dansk Sygeplejeråd ser det som positivt at fastslå minimumsvarigheden af sygeplejerskeuddannelsen, så den udtrykkes i både timer og år, og er suppleret med en beskrivelse af fordelingen mellem teori og praksis.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium fremhæver, for så vidt angår de minimumskrav, som er specificeret ud for de kliniske kompetencer, at kliniske minimumskrav fortsat ønskes ekspliciteret (artikel 40, stk. 1 (b) samt stk. 4). Jordemoderforeningen ser positivt på en præcisering af minimumskrav til en jordemoderuddannelse enten efter sygeplejerskepraksis eller direkte efter en sygeplejerskeuddannelse. Jordemoderforeningen finder dog, at 3 år er for kort et tidsrum til en fuldt opdateret jordemoderuddannelse.

- Om praktikperiode på farmaceutstudiet og om liste over erhvervsmæssige aktiviteter, en farmaceut må udføre

Danmarks Apotekerforening finder det vigtigt, at farmaceutstudiet indeholder en praktikperiode på mindst 6 måneder, som dog godt kan splittes op i fx to perioder. Praktikperioden bør ligge sidst i studiet og ikke efter studiets afslutning. Danmarks Apotekerforening fremhæver, at direktivet bør udvide listen over de aktiviteter, en farmaceut er bemyndiget til at udføre.

- Om artikel 22 vedrørende ”fælles bestemmelser vedr. uddannelse”

I artikel 22 er indføjet en ny paragraf, der pålægger de kompetente myndigheder at rapportere til Kommissionen og de andre medlemsstater om proceduren for efteruddannelse. Lægeforeningen går ud fra, at proceduren for efteruddannelse fortsat vil være nationalt forankret.

- *Muligheden for, at dimittender kan få anerkendt en ”traineeship” fra en anden medlemsstat efter reglerne i direktivet*

Danske Universiteter (Roskilde Universitet) ser positivt på ændringsforslagene vedrørende præcisering af borgernes rettigheder og pligter i forhold til anerkendelse af ”traineeship”, da det passer godt sammen med et øget fokus på studerendes og dimittenders mobilitet.

- *En fokuseret rådgivnings- og vejledningsfunktion fra medlemsstaternes kontaktpunkter for direktivet (”assistance centers”)*

Konstruktørforeningen bifalder forslaget om ”assistance centers”, og Danske Universiteter (Roskilde Universitet) finder det positivt at styrke en fokuseret rådgivnings- og vejledningsfunktion fra medlemsstaternes kontaktpunkter i form af ”assistance centers”.

Akademisk Arkitektforening, Arkitektforbundet og Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) understreger i forbindelse med etableringen af et erhvervspas på arkitektområdet, at der skal sikres en tæt kontakt og klar rollefordeling mellem kompetent myndighed, Kvikskranke og ”assistance center” og understreger vigtigheden af en klar rollefordeling mellem de tre enheder. Af hensyn til at der ikke skabes unødigt mange forskellige instanser med større bureaukrati til følge, henstiller Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) til en nærmere beskrivelse af rollefordelingen særligt i relation til lande, hvor erhvervet ikke er lovreguleret.

- *Præcisering af reglerne vedrørende ”offentlig sundhed og sikkerhed” i direktivets artikel 7, stk. 4*

Dansk Byggeri bemærker, at der i Danmark - med hjemmel i direktivets undtagelsesbestemmelse om offentlig sikkerhed og sundhed - er indført en række undtagelser fra arbejdsgivernes mulighed for - i relation til midlertidigt arbejde - at vurdere, om vedkommende er i stand til at udføre arbejdet sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Dansk Byggeri finder, at denne begrænsning, der indebærer en anmeldepligt til Arbejdstilsynet, ikke er i overensstemmelse med direktivets intention og formål, da direktivet ikke omhandler arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, men den offentlige sikkerhed og sundhed. Den i Danmark indførte begrænsning lægger hindringer i vejen for arbejdskraftens frie bevægelighed. Det er særligt problematisk ved midlertidige ansættelser, idet sagsbehandlingstiden alene vil være en forsinkelse af processen og reelt vanskeliggør ansættelse af midlertidig udenlandsk arbejdskraft, uanset hvor effektiv den nationale sagsbehandling er. Arbejdsgiverne står til ansvar efter arbejdsmiljøloven og tilsvarende national og international regulering og har naturligvis ansvaret for, at arbejde i Danmark udføres sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Arbejdstilsynet har mulighed for at kontrollere dette og afgive påbud, såfremt det ikke er tilfældet.

Dog ønsker Dansk Byggeri at understrege, at når det gælder arbejde i tårnkraner og med større stilladser, er der et særskilt hensyn at tage til den offentlige sikkerhed. Det indebærer samtidig et behov for en særlig opmærksomhed på faglige kvalifikationer hos personer, der skal udføre arbejde inden for disse felter.

LO anbefaler, at henvisningen til afsnit III, kapitel II, fjernes fra forslaget. LO mener, at ændringsforslaget fremmer muligheden for social dumping og begrænser nationalstaternes selvbestemmelse samt arbejdsmarkedets parter involvering. LO ønsker, at også hensynet til tjenesteudbyderens sundhed og sikkerhed tages i betragtning i direktivet, ligesom der skal tages hensyn til

sundhed og sikkerhed for forbipasserende og de arbejdstagere, der kan påvirkes negativt af tjenesteudbyderens arbejde.

LO anbefaler, at begrebet ”tvingende almene hensyn” (begrebet er nærmere beskrevet i servicedirektivets (2006/123/EF) præambel, punkt 40), indføres som erstatning for begreberne ”offentlig sundhed og sikkerhed” samt ”tjenestemodtagerens sundhed eller sikkerhed” de steder, hvor begrebet optræder i direktivet. Det er uacceptabelt for LO, at forslaget fritager tjenesteydelser under afsnit III, kapitel II fra at være omfattet af forhåndskontrol i tilfælde, som har betydning for den offentlige sundhed og sikkerhed, hvilket artikel 7.4 giver hjemmel til. Udvidelsen har ifølge LO den konsekvens, at selvstændige og virksomhedsledere inden for industri, håndværk og handel uden forhåndskontrol vil kunne yde tjenester, som kan have konsekvenser for den offentlige sikkerhed og sundhed. Inden for byggeriet kan dette have drastiske konsekvenser for sikkerheden på byggepladserne, da en meget stor del af den udenlandske arbejdskraft ansættes som selvstændige.

Det er afgørende for LO, at anerkendelsesdirektivet er i fuld harmoni med arbejdsmiljødirektivet i EU (direktiv 89/381), hvoraf det fremgår, at ”dette direktiv kan ikke berettige til eventuel nedsættelse af de beskyttelsesniveauer, der allerede er opnået i hver enkelt medlemsstat, idet medlemsstaterne i medfør af Traktaten skal bestræbe sig på at forbedre de eksisterende vilkår på dette område og sætte sig som mål at harmonisere disse vilkår på et stadig stigende niveau”. LO mener, at anerkendelsesdirektivet bør være i fuld overensstemmelse med udstationeringsdirektivets artikel 3.1 (direktiv 96/71/EF), hvoraf det fremgår, at det er værtslandets arbejdsvilkår, der gælder for udstationerede medarbejdere.

- *Uddannelsesniveauer (anvendelsen af ECTS og EQF)*

AC, FTF, Konstruktørforeningen og Professionshøjskolernes Rektorkollegium ønsker, at ECTS-systemet bruges, når uddannelsers varighed fastsættes. FTF foreslår, at det klargøres, hvilken betydning Kommissionens formulering i præambelen, punkt 8, har i forhold til det gældende direktiv og den hidtidige praksis ved anvendelsen af artikel 13 i det gældende direktiv. Endvidere bemærker FTF at, ”FTFs opfattelse er, at niveauerne fortsat skal anvendes til at indplacere eller udelukke fra direktivets område”.

- *Relevante oplysninger om medlemsstaternes uddannelser og database over lovregulerede uddannelser*

I forhold til arbejdet med at sikre, at medlemslandene opdaterer relevante oplysninger vedrørende uddannelserne, forudsætter AC, at de relevante, berørte faglige organisationer inddrages i dette arbejde. FTF forudsætter, at det

fortsat er op til den enkelte medlemsstat at fastsætte kvalitets- og uddannelseskrav til udførelsen af erhverv og professioner, men den foreslåede proces kan medvirke til at klargøre de enkelte medlemslandes begrundelser og dermed øge transparens.

Dansk Byggeri understreger nødvendigheden af en til enhver tid opdateret database, hvor virksomheder kan få let adgang til information om, hvilke uddannelser der er lovregulerede i de deltagende lande, og hvad omfanget af reguleringen er. Danske Studerendes Fællesråd mener, at det i vurderingen af retten til at udøve et lovreguleret erhverv bør sikres, at ansøgerens uddannelse er kvalitetssikret efter europæiske standarder. For de lange videregående uddannelser gælder det kvalitetssikring udført af institutioner optaget i European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR).

Det er i Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARKs) interesse, at der skabes så få barrierer som muligt for de danske arkitekter, der ønsker at udøve professionen i et andet medlemsland. En barriere kan være manglende transparens i forhold til de kvalifikationskrav, der stilles nationalt i forbindelse med udøvelse af et lovreguleret erhverv. Derfor bakker Danske Arkitektvirksomheder (DANSKE ARK) op om det foreslåede direktivkrav til medlemsstaterne om at udarbejde en liste over lovregulerede erhverv samt gennemføre en ”screening” af disse.

Konstruktørforeningen mener, at synlighed vedrørende lovregulerede erhverv er vigtigt for den enkelte, som ønsker at arbejde i et andet medlemsland. Det er imidlertid også vigtigt at kende omfanget af reguleringen. Database skal være opdateret og den skal give mening. Derfor skal den ikke kun opliste titler, idet titler ofte dækker over forskellige aktiviteter fra land til land. Konstruktørforeningen foreslår, at man allerede nu begynder at overveje, hvilke typer af lovregulering, der kan accepteres, og hvilke der ikke kan set i lyset af behovet for kvalitet i den ydede service, borgernes sikkerhed og sundhed og EU-fællesskabets behov for fri bevægelighed.

- *Om forslagens anvendelsesområde til nye kategorier af erhvervsudøvere*

Danske Maritime bemærker generelt, at direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer tager sit udgangspunkt i den situation, at en individuel EU-borger uddannet i et EU-land ønsker at arbejde i et andet. Direktivet anerkender tilsyneladende ikke, at også virksomheder kan have fordel af anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Der bør således efter Danske Maritimes opfattelse tages hensyn til den situation, at en virksomhed, der har en person beskæftiget i et EU-land, har brug for, at vedkommende kan arbejde i et andet. En virksomhed bør således kunne ansøge og få anerkendelse for sine ansatte.

Danske Maritime bemærker endelig, at da der er tale om anerkendelse af kvalifikationer – ikke om fri bevægelighed – bør det, der anerkendes, være uddannelser og kvalifikationer uanset personens nationalitet. En anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer bør ikke nægtes blot fordi, den pågældende ikke er EU-statsborger. Om vedkommende har opholds- og arbejdstilladelse er et andet spørgsmål. Anvendelsesområdet bør derfor efter Danske Maritimes opfattelse være uddannelser og kvalifikationer fra andre EU-lande, ikke personer fra andre EU-lande.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening udtaler tillige om dette spørgsmål, at direktivet tilsyneladende ikke anerkender, at ”også virksomheder kan have fordel af anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer”. Der bør tages hensyn til den situation, at en virksomhed, der har en person beskæftiget i et EU-land, har brug for, at vedkommende kan arbejde i et andet. En virksomhed bør således kunne ansøge og få anerkendelse for sine ansatte. Da der er tale om anerkendelse af kvalifikationer, bør det, uddannelser og kvalifikationer anerkendes uanset personens nationalitet. En anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer bør ikke nægtes blot fordi, den pågældende ikke er EU-statsborger. Om vedkommende har opholds- og arbejdstilladelse er et andet spørgsmål. Anvendelsesområdet bør derfor være uddannelser og kvalifikationer fra andre EU-lande, ikke personer fra andre EU-lande.” LO hilser det velkomment, at tredjelandsborgeres adgang til det europæiske marked gennem anerkendelse af kvalifikationer er formuleret som en mulighed og ikke som en ret.

- *Rapportering om procedurer for efteruddannelse indenfor erhverv som læge, speciallæge, tandlæge, sygeplejerske med ansvar for almen sygepleje, jordemoder, farmaceut og dyrlæge*

Lægeforeningen forudsætter, at proceduren for efteruddannelse fortsat vil være nationalt forankret.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel stor opbakning blandt medlemsstaterne til at fremme anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i medlemsstaterne. Der er udbredt opbakning til, at anerkendelsesdirektivet moderniseres, og at reglerne forenkles og præciseres, med henblik på at borgernes retsstilling sikres. Der er endvidere bred opbakning til, at procedurerne i tilknytning til anerkendelse effektiviseres og forenkles, at administrativt samarbejde mellem medlemsstaternes myndigheder yderligere styrkes, og at adgang til information til borgere om erhvervsmæssig anerkendelse forbedres.

Der er foreløbig bred støtte blandt medlemsstaterne til indførelse af et frivilligt erhvervspas. Der er dog forskellige holdninger for så vidt angår indførelse af erhvervspas indenfor erhverv, som ikke er lovregulerede i afgangstaten, og som er regulerede i modtagerlandet.

Revision af omfanget af lovregulerede erhverv i medlemsstaterne hilses velkommen af størstedelen af medlemslandene. Eksempelvis underskrev tolv medlemsstater, forud for mødet i det Europæiske Råd i februar 2012, et brev, hvori de opfordrede til at gennemføre en revision af omfanget af lovregulerede erhverv.

For så vidt angår princippet om delvis adgang, er der blandt medlemsstaterne divergerende holdninger til, hvordan det sikres, at forslaget om integrering af princippet om delvis adgang i det reviderede direktiv ikke går videre, end det er fastsat i Domstolens retspraksis, og enkelte lande især har problemer med at få integreret princippet indenfor notarerhvervet.

Der er bred opbakning blandt medlemsstaterne til at styrke patientsikkerhed ved at indskærpe sprogkravene til sundhedspersoner og ved at indføre et advarselsystem i IMI, herunder at kompetente myndigheder advarer alle medlemslande, hvis en person i sundhedssektoren har fået forbud mod at udøve sit erhverv af en offentlig myndighed eller en domstol.

Moderniseringen af ordningen for automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumuddannelseskrav til læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge og arkitekt støttes af et flertal af medlemsstater, da de gældende regler ikke afspejler udviklingen på uddannelsesområdet i øvrigt. Det forventes, at forslaget vil være problematisk for enkelte medlemsstater, som udbyder visse uddannelser på et lavere niveau.

Der er blandt medlemsstaterne en bred opbakning til, at eksisterende europæiske IT-systemer (IMI) udnyttes samt at samarbejde mellem medlemsstaternes kontaktpunkter for direktivet og Kvikskranker, som er oprettet under servicedirektivet styrkes, udvides og formaliseres.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens tiltag til modernisering af anerkendelsesdirektivet, da det kan bidrage til effektivisering og forenkling af systemet for gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og på den måde bidrage til at sikre kvalificeret arbejdskraft i en tid, hvor der kan være mangel på kvalificeret arbejdskraft i dele af EU.

Det er regeringens generelle holdning, at et velfungerende indre marked med fri bevægelighed af henholdsvis varer, kapital, tjenesteydelser og arbejdskraft er en forudsætning for vækst og beskæftigelse. Samtidig bør et revideret direktiv sikre, at anerkendelsessystemet fungerer på en måde, der sikrer, at de opgaver, der varetages af erhvervsudøvere i EU, er af høj kvalitet og har en høj faglig standard, og således ikke kompromitterer forsvarlig erhvervsudøvelse.

Regeringen støtter indførelse af et frivilligt 'erhvervspas' i EU. Det vurderes, at udviklingen af 'erhvervspasset', bl.a. gennem en mere aktiv inddragelse af hjemlandets kompetente myndigheder og obligatorisk anvendelse af Informationssystemet for det Indre Marked (IMI), kan effektivisere og forenkle proceduren for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Regeringen vil arbejde for, at der fastsættes realistiske tidsfrister for sagsbehandlingen relateret til erhvervspasset.

Regeringen er positiv overfor forslaget om integrering af princippet om delvis adgang i det reviderede direktiv ud fra et ræsonnement om, at det styrker mobiliteten på tværs af EU's grænser. I forbindelse med forhandlingerne om forslaget i Rådet, vil regeringen lægge vægt på, at integration af princippet ikke går længere end EU-Domstolens retspraksis, herunder, at der sikres mulighed for undtagelse fra princippet i tilfælde, hvor undtagelsen er begrundet i tvingende almene hensyn.

Regeringen lægger vægt på, at fravigelse af kravet om to års erhvervs erfaring i tilfælde af, at tjenesteyderen ledsager tjenestemodtageren, ikke finder anvendelse indenfor erhverv, hvor der foretages forudgående kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer, samt at bestemmelsen ikke retter sig mod virksomheder og selskaber, der optræder som tjenestemodtagere.

Regeringen finder det vigtigt, at der foretages en grundig gennemgang og opdatering af direktivets bilag IV, der indeholder en liste over erhverv, som er omfattet af ordningen om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervs erfaring som enten virksomhedsleder- eller ejer. Gennemgangen af bilaget skal klargøre, hvilke erhverv der reelt er omfattet af ordningen, og som derfor efter gældende direktivforslag er undtaget muligheden for forudgående kontrol af kvalifikationer i forbindelse med midlertidig levering af tjenesteydelser. En sådan gennemgang forventes at afklare berørte borgeres retsstilling i forhold til anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og skal samtidig sikre, at kompetente myndigheder anvender reglerne korrekt.

Regeringen støtter grundlæggende moderniseringen af ordningen om automatisk anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer på baggrund af fæl-

les minimum uddannelseskraft for læger, tandlæger, sygeplejersker, jordmødre, farmaceuter, dyrlæger og arkitekter.

Regeringen støtter forslaget om, at minimumskravet for påbegyndelse af sygeplejerskeuddannelsen og jordemoderuddannelsen øges fra de eksisterende ti års til tolv års almen skolegang, idet der lægges vægt på, at den nuværende fleksibilitet i det danske uddannelsessystem kan opretholdes. De foreslåede adgangskrav til sygeplejerskeuddannelsen og jordemoderuddannelsen er allerede gældende her i landet.

Regeringen lægger vægt på, at danske arkitekters mobilitet ikke forringes, herunder at et års fuldtidsansættelse som arkitekt i Danmark kan medregnes i forbindelse med erhvervsmæssig anerkendelse i andre medlemsstater.

Regeringen vil samtidig arbejde for, at forslaget om seks måneders praktik på apotek efter en afsluttet farmaceutuddannelse ikke medfører ændring af regler for erhvervsudøvelse i Danmark, således at nyuddannede farmaceuter fortsat skal kunne tage ansættelse på et dansk apotek umiddelbart efter endt uddannelse.

Derudover lægger regeringen vægt på, at medlemsstaterne selv kan beslutte, hvilken myndighed eller organisation der kan udstede henholdsvis attestationen af den relevante erhvervs erfaring eller praktikforløbet med henblik på mobiliteten.

Regeringen støtter forslaget om at give medlemsstater mulighed for at give delvis dispensation fra dele af speciallægeuddannelsen, hvis den pågældende del af uddannelsen allerede er gennemført i forbindelse med et andet speciallægeuddannelsesprogram. Dette er allerede implementeret i gældende danske regler på området.

Regeringen støtter forslag om skærpet kontrol af sundhedspersoners sproglige kompetencer med henblik på at styrke patientsikkerheden. Tillige støtter regeringen indførelse af et advarselssystem for sundhedsfaglige erhverv i IMI-systemet, der skal styrke sundhedsmyndigheders mulighed for at udføre kontrol af eventuelle sundhedspersoner, som kan bringe patienternes sikkerhed i fare.

Med henblik på at skabe et velfungerende indre marked med høj mobilitet af erhvervsudøvere i EU finder regeringen det relevant at undersøge, hvorvidt lovregulering af visse erhverv i medlemsstaterne vil kunne knyttes til nogle objektive kriterier. Regeringen støtter forslaget om, at medlemsstaterne gennemfører en undersøgelse af omfanget af lovregulerede erhverv, da det

kan virke hæmmende for mobiliteten i EU, at visse erhverv er lovregulerede i ét land og ikke i et andet.

Regeringen støtter, at opdatering af de tekniske dele af direktivet sker gennem vedtagelse af delegerede retsakter, i det regeringen vil arbejde for, at medlemsstaterne høres forud for vedtagelsen.

Regeringen støtter, at ansøgninger om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv skal kunne indgives via Kvikskranken, som er et centralt online-adgangspunkt oprettet i forbindelse med servicedirektivet, i det dette vil forenkle ansøgningsproceduren.

Regeringen støtter ligeledes, at samarbejde mellem de eksisterende nationale kontaktpunkter for direktivet formaliseres og styrkes med henblik på at styrke borgernes adgang til information om erhvervsmæssig anerkendelse på tværs af grænserne i EU.

Regeringen støtter udvikling af nye tiltag, som skal fremme en mere automatisk anerkendelse af kvalifikationer, herunder forslaget om, at faglige organisationer kan forelægge forslag til Kommissionen om en fælles egenhedsprøve eller et fælles uddannelsesprogram indenfor et bestemt erhvervsområde. Regeringen finder det acceptabelt, at denne model kan indføres, hvis 1/3 af medlemsstater kan tilslutte sig ordningen. Regeringen finder, at både arbejdstager- og arbejdsgiversidens organisationer bør have mulighed for at fremsætte forslag.

Regeringen støtter derudover muligheden for, at dimittender kan få anerkendt et aflønnet praktikophold fra en anden medlemsstat efter reglerne i direktivet, idet der lægges vægt på, at dimittender fra udlandet, selv skal opnå den ønskede ansættelse og sikre sig, at indholdet af det aflønnede praktikophold modsvarer kravene til et praktikophold i hjemlandet.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.